

Raport z konsultacji projektu ustawy zmieniającej ustawę o zmianie ustawy – Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw, ustawę o systemie informacji oświatowej, ustawę - Prawo oświatowe oraz ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (UDER33)

- Projekt ustawy został skierowany do opiniowania i konsultacji publicznych do podmiotów wymienionych w pkt 5 OSR. W ramach opiniowania uwagi zgłosili: Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych, Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich, Krajowa Reprezentacja Doktorantów, Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego i Rada Doskonałości Naukowej. W ramach konsultacji publicznych uwagi zgłosili: Koordynator projektu SprawdzaMy, Rada Młodych Naukowców, Forum Administracji Akademickiej, Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej, Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich, Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy, Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej, Politechnika Krakowska w ramach międzyuczelnianego zespołu ds. POL-on, Uniwersytet Gdański w ramach międzyuczelnianego zespołu ds. POL-on, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie w ramach międzyuczelnianego zespołu ds. POL-on, Politechnika Morska w Szczecinie w ramach międzyuczelnianego zespołu ds. POL-on, Politechnika Śląska w ramach międzyuczelnianego zespołu ds. POL-on, Akademia Górniczo-Hutnicza w ramach międzyuczelnianego zespołu ds. POL-on i Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych S.A. Omówienie zgłoszonych uwag wraz ze stanowiskiem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w tabeli poniżej.

TABELA nr I – OPINIOWANIE				
Lp.	Podmiot zgłaszający uwagę	Jednostka redakcyjna projektu	Treść uwagi	Stanowisko Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego <div style="text-align: center;"> UWAGA UWZGLĘDNIONA UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA UWAGA KIERUNKOWO UWZGLĘDNIONA UWAGA WYJAŚNIONA UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA </div>
1	Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych	uwaga ogólna	Materia, która ma być uregulowana projektowaną ustawą, ze względu na przetwarzanie znacznej ilości danych osobowych na dużą skalę oraz z użyciem nowych technologii, wskazuje na konieczność przeprowadzenia przez projektodawcę testu prywatności w procesie tworzenia prawa, w tym oceny skutków dla ochrony danych – art. 25 ust. 110 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie	<div style="text-align: center;"> UWAGA WYJAŚNIONA </div> Repozytorium dyplomów elektronicznych, zwane dalej „repozytorium”, będzie nowym modułem Zintegrowanego Systemu Informacji o Szkolnictwie Wyższym i Nauce POL-on, zwanego dalej „systemem POL-on”, w którym już obecnie są przetwarzane dane osobowe dotyczące toku studiów i nadawania stopni. Dane przewidziane do zamieszczania w repozytorium w znacznej części są już gromadzone w systemie POL-on, a rozszerzeniu ulega jedynie ich zakres o obowiązkowe elementy dyplomów ukończenia studiów

			<p>swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólnego rozporządzenia o ochronie danych), zwanego dalej „rozporządzeniem 2016/679”, przy określaniu sposobów przetwarzania, jak i art. 35 tego aktu (w szczególności ust. 111 i 112) w związku z przyjmowaną podstawą prawną przetwarzania, celem wyważenia ryzyk towarzyszących przetwarzaniu i przyjęcia w przepisach prawa środków je niwelujących.</p>	<p>i elementy wskazane we wzorze suplementu do dyplomu, określone w przepisach wydanych na podstawie art. 81 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, późn. zm.), zwanej dalej „PSWiN”, oraz niezbędne elementy dyplomu doktorskiego i dyplomu habilitacyjnego określone w art. 181 PSWiN. Będą one podlegać tej samej ochronie i reżimowi prawnemu co dane dotychczas gromadzone w systemie POL-on.</p> <p>Za utrzymanie i obsługę techniczną odpowiada, na zlecenie ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, zwanego dalej „ministrem”, Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy. Repozytorium będzie scentralizowaną bazą danych w ramach systemu POL-on, a nie zbiorem rozproszonym prowadzonym przez podmioty systemu szkolnictwa wyższego i nauki, co zapewnia jednoznaczne określenie administratora danych i realizację zasady rozliczalności wynikającej z art. 5 ust. 2 rozporządzenia 2016/679.</p> <p>Projektodawca prowadzi analizy związane z rozszerzeniem zakresu danych, które miałyby być wprowadzane do systemu POL-on w ramach repozytorium. Na podstawie przeprowadzonych analiz zostanie dokonana aktualizacja oceny skutków dla ochrony danych osobowych.</p>
2	Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich	art. 1 pkt 1 lit. a	<p>Uchylenie tego przepisu prowadzi do wyeliminowania możliwości wydawania absolwentom studiów wspólnych dyplomu w postaci papierowej. Stanowi to poważne utrudnienie, szczególnie dla cudzoziemców – zwłaszcza spoza Unii Europejskiej – którzy nie posiadają numeru PESEL i tym samym nie mogą korzystać z aplikacji mObywatel do pobrania dokumentów w wersji elektronicznej. Ponadto pozbawi to <i>de facto</i> polskie uczelnie współprowadzące studia wspólne możliwości wydawania dyplomów wspólnych – uczelnie partnerskie nie będą miały jednak dostępu do tak wydanego dyplomu.</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>W związku z uwagami zgłoszonymi przez środowisko akademickie dotyczącymi trudności z wydawaniem i dostępnością dyplomów wspólnych w postaci elektronicznej w przypadku współprowadzenia studiów wspólnych z podmiotem zagranicznym rezygnuje się z uchylenia w art. 12 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2005, z późn. zm.) pkt 1 obejmującego zmianę art. 60 ust. 4 PSWiN i proponuje się dodanie w tym przepisie zdania drugiego w brzmieniu:</p> <p><i>„W przypadku gdy w umowie, o której mowa w ust. 1,</i></p>

			<p>W tym kontekście wskazuje się również na fakt kompleksowego uregulowania kwestii wydawania wspólnych dyplomów doktorskich (wydanych w wyniku przeprowadzenia wspólnego postępowania w sprawie nadania stopnia doktora) – wskazuje się, że takiego uregulowania wymaga również kwestia wydawania dyplomów wspólnych ukończenia studiów wspólnych.</p>	<p><i>określono, że dyplom wspólny jest podpisywany także przez osobę upoważnioną w zagranicznej uczelni lub instytucji naukowej, dyplom ten wydaje się wyłącznie w postaci papierowej i do jego wydania nie stosuje się przepisu art. 77 ust. 2c.”.</i></p> <p>Jednocześnie należy podkreślić, że obecna nowelizacja koncentruje się na wprowadzeniu elektronicznej postaci dyplomów ukończenia studiów. Kwestia kompleksowego uregulowania zasad wydawania wspólnych dyplomów ukończenia studiów, w tym w sposób analogiczny do regulacji dotyczących wspólnych dyplomów doktorskich, wykracza poza zakres niniejszego projektu i może być przedmiotem odrębnych prac legislacyjnych.</p>
3	Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich	art. 1 pkt 1 lit. b	<p>Sugeruje się, aby przepisy jasno określały, że uczelnie są zobowiązane do wydania dyplomu ukończenia studiów w języku polskim oraz jego odpisu w języku angielskim, a także suplementu do dyplomu wraz z odpisem w języku angielskim, jednak wyłącznie w wersji elektronicznej. Oryginał dyplomu powinien mieć jedynie postać elektroniczną. Rozwiązanie takie pozwoli uniknąć wątpliwości co do autentyczności dokumentów. Nie jest sytuacją pożądaną, by w obrocie prawnym znajdowały się jednocześnie dyplomy papierowe i elektroniczne, które niezależnie od siebie będą mieć moc oryginału, a nie będą miały tej samej formy, zwłaszcza że formę papierową zatwierdza senat, a o formie elektronicznej w proponowanych przepisach się nie wspomina, a nie należy zapominać, że treść powinna być tożsama. Obecne propozycje mogą prowadzić do trudności w udokumentowaniu posiadanego wykształcenia. Sugeruje się także, by na wniosek studenta lub absolwenta – bez konieczności wyznaczania sztywnych terminów składania takich wniosków – uczelnia mogła wydawać uwierzytelniony wydruk tych dokumentów (zamiast proponowanego w projekcie wydawania odrębnego dyplomu w wersji</p>	<p>UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Zgodnie z projektem ustawy uczelnia wydaje jeden dyplom ukończenia studiów w dwóch postaciach (papierowej i elektronicznej).</p> <p>Nie przewiduje się wprowadzenia obowiązku wydawania dyplomów ukończenia studiów domyślnie w języku polskim i angielskim. Absolwenci mogą być bowiem zainteresowani otrzymaniem dyplomu ukończenia studiów w innym języku obcym, np. niemieckim albo wyłącznie w języku polskim. Wydanie odpisu dyplomu ukończenia studiów w języku angielskim prowadziłoby w takich przypadkach do tworzenia dokumentów zbędnych i nieprzydatnych.</p> <p>Od dnia 1 stycznia 2027 r. uczelnie będą obowiązane do wydawania dyplomów ukończenia studiów wraz z suplementem do dyplomu w postaci elektronicznej (będzie to podstawowa postać tych dokumentów) oraz – na wniosek studenta – jednego odpisu tych dokumentów w języku obcym wymienionym w art. 77 ust. 2a PSWiN (tj. egzemplarza/wersji dokumentu w języku obcym). Podstawową i obowiązkową postacią tych dokumentów będzie zatem postać elektroniczna. Natomiast dyplom ukończenia studiów i suplement do dyplomu, w postaci papierowej będą wydawane wyłącznie na</p>

		<p>papierowej). Wydruk taki mógłby być sporządzony przy wykorzystaniu rozwiązań technicznych, które odpowiednio zabezpieczyłyby taki dokument, na przykład poprzez wydawanie wydruków na specjalnym papierze zabezpieczonym odpowiednimi elementami (np. hologramem, kodem QR), co pozwalałoby osobom dysponującym tym dokumentem na łatwe zweryfikowanie autentyczności wydruku i potwierdzenie wykształcenia osoby przedstawiającej taki dokument. Możliwość sprawdzenia autentyczności dokumentu w systemie zwiększyłaby transparentność i zaufanie do procesu weryfikacji wykształcenia i pozwalałoby unikać zagrożenia wydawania fikcyjnych dyplomów ukończenia studiów (co miało miejsce w przypadku tzw. dyplomów kolekcjonerskich).</p> <p>Regulacja, która w jednoznaczny sposób określałaby formę elektroniczną jako oryginalną w połączeniu z prostymi do weryfikacji uwierzytelnionymi wydrukami, byłaby korzystnym rozwiązaniem dla wszystkich stron. Takie ujednolicenie ułatwiałoby pracę instytucji szkolnictwa wyższego, jednocześnie będąc rozwiązaniem dobrze chroniącym zarówno interes absolwentów, jak i instytucji zewnętrznych, które muszą weryfikować autentyczność dyplomów.</p> <p>Eliminowanie konieczności składania fizycznych dokumentów w procesie weryfikacji, a także uproszczenie samego procesu uzyskiwania potwierdzeń ukończenia studiów mogłoby przyczynić się do zwiększenia efektywności administracji uczelnianej i zmniejszenia kosztów związanych z obsługą tego procesu. Ponadto, dzięki elektronicznej formie suplementów, uczelnie mogłyby zaoszczędzić na kosztach związanych z drukiem i archiwizowaniem papierowych dokumentów, a także zredukować ryzyko błędów i zagubienia dokumentów. Mając na uwadze fakt, że uwierzytelniony</p>	<p>wniosek studenta.</p> <p>Posiadanie przez absolwenta dyplomu ukończenia studiów w postaci papierowej i elektronicznej nie będzie powodować trudności w dokumentowaniu posiadanego wykształcenia. Niezbędne elementy dyplomu ukończenia studiów w postaci papierowej i elektronicznej zostaną określone przez ministra w rozporządzeniu wydawanym na podstawie art. 81 PSWiN. Ponadto data wydania na dyplomie ukończenia studiów w postaci papierowej będzie musiała być taka sama jak data wydania na dyplomie w postaci elektronicznej. Zgodnie z projektowanymi przepisami dyplom ukończenia studiów w postaci elektronicznej zostanie uznany za wydany z chwilą jego zarejestrowania w repozytorium, kiedy to zostanie opatrzony kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną ze znacznikiem czasu, co pozwoli na ustalenie w sposób niebudzący wątpliwości daty wydania dokumentu. Zagwarantuje również autentyczność i spójność każdego zarejestrowanego dokumentu. Natomiast zgodnie z projektowanym art. 347a ust. 14 PSWiN wydruk dyplomu ukończenia studiów wraz z suplementem do dyplomu, pobranego z repozytorium nie będzie uznawany w obrocie prawnym za równoważny z odpowiednim dyplomem w postaci elektronicznej lub dyplomem w postaci papierowej. W odniesieniu do przedstawionej w uwadze propozycji sporządzania przez uczelnie wydruku zawierającego kod QR, umożliwiającego weryfikację autentyczności takiego dyplomu, zgodnie ze stanowiskiem działu bezpieczeństwa Ośrodka Przetwarzania Informacji – Państwowego Instytutu Badawczego istnieje ryzyko tworzenia fałszywych dokumentów, które będą drukowane z kodem QR, który będzie odsyłać do fałszywej strony weryfikacyjnej. W konsekwencji mogłoby dojść do powstania szarej strefy pozornie oryginalnych dyplomów. Umieszczenie nowych elementów na dyplomach ukończenia studiów w postaci papierowej wymagałoby również ponownej</p>
--	--	---	--

		<p>wydruk nie zawierałby fizycznego podpisu rektora, osoby kierujące uczelniami zostałyby w znaczący sposób odciążone z obowiązku podpisywania tysięcy dokumentów w bardzo krótkim czasie.</p> <p>Proponowane rozwiązanie wpłynęłoby również na szybsze przetwarzanie dokumentów w międzynarodowym obiegu edukacyjnym, ponieważ dyplomy w wersji elektronicznej i suplementy mogłyby być łatwiej udostępniane uczelniom i pracodawcom na całym świecie, co z kolei mogłoby przyczynić się do zwiększenia konkurencyjności polskich absolwentów na rynku międzynarodowym.</p> <p>Dodatkowo omówione tutaj rozwiązanie przyczyniłoby się do redukcji dokumentów papierowych, co pozytywnie wpłynie na zmniejszenie zużycia papieru i odpadów, obniżając koszty działania i wspierając ekologiczne rozwiązania w administracji.</p>	<p>weryfikacji przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji wszystkich wzorów tych dyplomów, które mają status dokumentów publicznych.</p> <p>Zgodnie z rozporządzeniem wydawanym na podstawie art. 81 PSWiN niezbędnym elementem dyplomu wydawanego w postaci papierowej jest jego numer. Numer ten będzie umieszczany również w repozytorium podczas obowiązkowej rejestracji dyplomu ukończenia studiów w postaci elektronicznej, poprzedzającej wydanie dyplomu ukończenia studiów w postaci papierowej. Działanie takie pozwoli na bezpieczną weryfikację za pomocą repozytorium również dyplomu wydanego w postaci papierowej.</p>
4		<p>Sugeruje się usunięcie niespójności pomiędzy proponowanym brzmieniem art. 77 ust. 2 i 2b PSWiN. Ust. 2 przewiduje wydanie dyplomu i suplementu w formie elektronicznej oraz fakultatywnie odpisu w jednym z pięciu języków obcych (na wniosek). W ust. 2b natomiast wskazano, że uczelnia wydaje również odpisy w języku polskim i obcym, co może sugerować, że wydanie odpisu w języku obcym jest obligatoryjne, jeśli student zawnioskuje o dokumenty w wersji papierowej. Biorąc pod uwagę fakt, iż warunkiem wydania dyplomu i jego odpisów w wersji papierowej jest wydanie tych dokumentów w wersji elektronicznej (art. 77 ust. 2d PSWiN) wydaje się, iż art. 77 ust. 2 i art. 77 ust. 2b PSWiN są niespójne. Uwaga odnosi się również do analogicznych przepisów dotyczących wydawania bezpłatnych egzemplarzy suplementu do dyplomu.</p>	<p>UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Projektowane przepisy są ze sobą spójne. Zgodnie z art. 77 ust. 2 PSWiN dyplom ukończenia studiów wraz z suplementem do dyplomu w postaci elektronicznej będą wydawane przez uczelnię w terminie 30 dni od dnia ukończenia studiów i zgodnie z art. 77 ust. 2a PSWiN – na wniosek studenta – uczelnia będzie zobowiązana do wydania w tym samym terminie odpisu (egzemplarza) tych dokumentów w języku obcym wymienionym w tym przepisie. Natomiast zgodnie z art. 77 ust. 2c PSWiN dyplom ukończenia studiów wraz z suplementem do dyplomu oraz ich dwoma odpisami, w tym w języku obcym, w postaci papierowej będą sporządzane na wniosek studenta w terminie 30 dni od dnia wydania dyplomu w postaci elektronicznej. Jednakże sporządzenie dyplomu ukończenia studiów wraz z suplementem do dyplomu oraz ich odpisów w postaci papierowej będzie możliwe wyłącznie po wydaniu tych dokumentów w postaci elektronicznej (art. 77 ust. 2e PSWiN).</p>

				<p>Zatem uczelnia będzie zobowiązana do sporządzenia (na podstawie art. 77 ust. 2c i 2d PSWiN) w postaci papierowej odpisów dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu w języku obcym dopiero wówczas, gdy dokumenty te zostaną wydane w postaci elektronicznej. Podobnie student będzie mógł zawniekskować, na podstawie art. 77 ust. 2c PSWiN, o wydanie w postaci papierowej odpisu dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu w tym języku obcym, w jakim wnioskował o wydanie tych dokumentów w postaci elektronicznej. Oznacza to, że uczelnia będzie zobowiązana do wydania, na podstawie art. 77 ust. 2c PSWiN, w postaci papierowej odpisów dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu np. w języku angielskim, jeżeli odpisy tych dokumentów w języku angielskim zostały wydane w postaci elektronicznej.</p>
5			<p>Art. 77 ust. 2a PSWiN nie określa terminu, w jakim absolwent może złożyć wniosek o odpis w języku obcym. Brak takiego ograniczenia może w przyszłości prowadzić do analogicznych problemów, jakie zostały wskazane w uzasadnieniu projektu w odniesieniu do papierowych odpisów dyplomów – w szczególności do rozbieżności pomiędzy treścią elektronicznego dyplomu w języku polskim a jego odpisem, o który absolwent zawniekskuje po wielu latach. Może to prowadzić do sytuacji, w której po latach od ukończenia studiów uczelnia będzie musiała wystawić dokument niezgodny z pierwotnymi danymi (np. zmieniona nazwa uczelni, zlikwidowana jednostka organizacyjna).</p>	<p>UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Należy wyjaśnić, że w przypadku dokumentów w postaci elektronicznej odpis dyplomu ukończenia studiów albo suplementu do dyplomu będzie <i>de facto</i> kolejnym egzemplarzem (kolejną wersją) tego dokumentu, ale w języku obcym. Na podstawie projektowanego art. 77 ust. 2b pkt 2 PSWiN, na wniosek absolwenta uczelnia będzie wydawała w postaci elektronicznej dodatkowy odpis dyplomu w języku obcym. Należy zauważyć, że uczelnia nie będzie „ponownie” wydawała dodatkowego odpisu tego dokumentu w języku obcym, w którym został on już wcześniej wydany. Dokument taki wydany w postaci elektronicznej będzie przechowywany w repozytorium. Nie zachodzi zatem potrzeba wprowadzania w art. 77 ust. 2b pkt 2 PSWiN ograniczenia czasowego na złożenie wniosku przez absolwenta. Możliwość wystąpienia przez absolwenta o dodatkowy odpis tego dokumentu w języku obcym w postaci elektronicznej będzie ograniczona liczbą języków obcych określonych w art. 77 ust. 2a PSWiN. Natomiast w odniesieniu do problemu zmiany nazwy uczelni należy zauważyć, że może się ona zmienić w dowolnym</p>

				momencie. Dodatkowy odpis dyplomu w języku obcym w postaci elektronicznej powinien zawierać aktualną nazwę uczelni oraz być podpisany przez aktualne władze uczelni.
6			Sugeruje się doprecyzowanie art. 77 ust. 2c PSWiN, aby było jasne, ile dodatkowych odpisów może zostać wydanych oraz czy dotyczą one wyłącznie dokumentów już wcześniej wydanych (np. jeżeli absolwent otrzymał odpis w języku angielskim, może otrzymać jego duplikat, ale nie nowy odpis w języku francuskim). Proponuje się ograniczenie możliwości wydania dodatkowego odpisu do przypadków, w których oryginalny dokument w danym języku został już wydany.	<p>UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Zgodnie z projektowanym art. 77 ust. 2d PSWiN absolwent posiadający dyplom ukończenia studiów w postaci papierowej sporządzony na podstawie art. 77 ust. 2c PSWiN, w okresie 10 lat od dnia ukończenia studiów będzie mógł wystąpić do uczelni z wnioskiem o wydanie dodatkowego odpisu dyplomu ukończenia studiów lub suplementu do dyplomu w postaci papierowej, w języku polskim lub w języku obcym.</p> <p>Nie zachodzi potrzeba wprowadzania ograniczenia liczby wydawanych przez uczelnię dodatkowych odpisów dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu w postaci papierowej. Należy wyjaśnić, że dodatkowy odpis dyplomu ukończenia studiów w postaci papierowej na podstawie art. 77 ust. 2d PSWiN będzie mógł być wydany tylko dla tego absolwenta, dla którego uczelnia sporządziła ten dyplom w postaci papierowej na podstawie art. 77 ust. 2b PSWiN. Ponadto, jeżeli absolwent nie posiada odpisu dyplomu ukończenia studiów w danym języku obcym w postaci elektronicznej (art. 77 ust. 2a i 2b PSWiN), to nie będzie mógł otrzymać dodatkowego odpisu tego dokumentu w tym języku obcym w postaci papierowej, gdyż zgodnie z art. 77 ust. 2e PSWiN sporządzenie dyplomu ukończenia studiów wraz z suplementem do dyplomu oraz ich odpisów w postaci papierowej będzie możliwe wyłącznie po wydaniu tych dokumentów w postaci elektronicznej. Jednocześnie za wydanie zgodnie z art. 77 ust. 2a, 2b i 2d PSWiN dodatkowych odpisów tych dokumentów w języku obcym uczelnia będzie mogła pobierać opłaty.</p> <p>Ponadto należy wyjaśnić, że nie wydaje się duplikatu odpisu dokumentu. Duplikat dyplomu ukończenia studiów lub suplementu do dyplomu wydaje się na skutek utraty oryginału tego dokumentu.</p>

7			<p>Dodatkowo, w związku z bardzo małym zainteresowaniem odpisem dyplomu ukończenia studiów w języku rosyjskim, proponuje się usunięcie tego języka z katalogu języków obcych, w których może być wydany odpis dyplomu ukończenia studiów – analogicznie jak to ma miejsce w przypadku dyplomu doktorskiego i habilitacyjnego. Być może warto rozważyć także stanowisko, zgodnie z którym wydawanie powinno mieć miejsce wyłącznie w języku polskim i angielskim, jak bowiem podkreślają jego zwolennicy, praktycznie na całym świecie można przetłumaczyć wydany w języku angielskim dokument na każdy inny język. Gdyby za zasadę przyjąć wydawanie dyplomu i suplementu w języku polskim i angielskim, uprości to z jednej strony proces ich wydawania i przygotowywania przez uczelnie, a z drugiej poprawi sytuację absolwenta, który nie będzie musiał po latach o te dokumenty występować.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>W 2023 r. udział studentów z Ukrainy wśród wszystkich cudzoziemców w uczelniach publicznych wynosił 39,6%. Według danych z systemu POL-on, stan na dzień 31 grudnia 2024 r., w uczelniach w Polsce kształciło się 66 935 studentów z Ukrainy. Studenci ci najczęściej wnioskuje o wydanie odpisów dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu w języku rosyjskim.</p> <p>Jednocześnie w związku z uwagami środowiska akademickiego dotyczącymi ponoszonych przez uczelnie kosztów tłumaczenia odpisów tych dokumentów w projektowanym art. 77 ust. 2a i 2c PSWiN proponuje się ograniczenie liczby języków obcych, w których mogą być sporządzane odpisy dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu. Odpisy dyplomu ukończenia studiów, zarówno w postaci elektronicznej, jak i w postaci papierowej, będą mogły być wydawane przez uczelnie w następujących językach obcych: angielskim, francuskim, hiszpańskim, niemieckim albo rosyjskim, natomiast odpis suplementu do dyplomu – tylko w języku angielskim. Rezygnuje się natomiast z wydawania odpisów w innym niż ww. języku obcym, w którym było prowadzone kształcenie na studiach.</p>
8			<p>W zakresie art. 77 ust. 2e PSWiN doprecyzowania wymaga to, czy przepis ten ma obejmować wyłącznie uczelnie wojskowe, czy też będących żołnierzami absolwentów wszystkich uczelni. Nie wydaje się zasadnym objęcie tym przepisem uczelni niebędących uczelniami wojskowymi.</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>Projektowany przepis zostanie doprecyzowany przez wskazanie, że dotyczy absolwentów uczelni wojskowych, będących żołnierzami. Do repozytorium będą pobierane dane z wykazu studentów. Regulacja art. 77 ust. 2f PSWiN koresponduje z art. 344 ust. 5 PSWiN, zgodnie z którym wykaz studentów nie obejmuje studentów uczelni wojskowych, będących żołnierzami.</p>
9	Krajowa Reprezentacja Doktorantów	art. 1 pkt 1 lit. d	<p>Propozycje przepisów zawarte w przedmiotowym projekcie dotyczą m.in. uszczegółowienia i uporządkowania regulacji w zakresie podstawowej postaci dyplomu doktorskiego. Zgodne z założeniami przedmiotowego projektu podstawową</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>W ocenie projektodawcy brak jest uzasadnienia dla wprowadzenia obowiązku wydawania dyplomów doktorskich, zarówno w postaci elektronicznej, jak i papierowej. Docelowo</p>

		<p>postacią dyplomu doktorskiego będzie postać elektroniczna. Dyplom doktorski w postaci papierowej będzie wydawany tylko na wniosek osoby, której nadano stopień naukowy doktora albo stopień doktora w zakresie sztuki.</p> <p>Przedstawiona w projekcie propozycja nie jest rozwiązaniem optymalnym, a podmiot wydający dyplom doktorski powinien dokonywać tego w wersji zarówno elektronicznej, jak i papierowej, bez trybu wnioskowego w przedmiocie wydania jego wersji papierowej. Procedura wnioskowa w przedmiocie wydania papierowej wersji dyplomu spowoduje m.in. większe obciążenie jednostek administracyjnych podmiotu wydającego dyplom, czego można uniknąć, wydając automatycznie dla każdej osoby dyplom w dwóch wersjach.</p> <p>Zgodnie z projektowaną regulacją dyplom doktorski będzie mógł zostać wydany w postaci papierowej tylko na wniosek osoby, której nadano stopień naukowy doktora albo stopień doktora w zakresie sztuki. Wydanie odpowiedniego dokumentu oraz jego odpisów w postaci papierowej będzie możliwe wyłącznie po wydaniu tych dokumentów w postaci elektronicznej. Przepisy te nie będą miały jednak zastosowania w sytuacji, gdy podmiot systemu szkolnictwa wyższego i nauki wraz z podmiotem zagranicznym – na podstawie zawartej umowy – wydadzą dyplom wspólny wyłącznie w postaci papierowej.</p> <p>Zaproponowany kształt, zdaniem Krajowej Reprezentacji Doktorantów, nie jest najodpowiedniejszy. Wydanie automatycznie obu wersji dyplomu zwiększyłoby efektywność administracyjną i wyeliminowałoby ryzyko płynące z ewentualności niezłożenia wniosku o wersję papierową. Warto podkreślić, że dyplom w formie papierowej jest nadal niezbędny w wielu procedurach międzynarodowych, takich jak nostryfikacja, uznawanie kwalifikacji, czy legalizacja dokumentów, a także w procesach</p>	<p>należy dążyć do całkowitego zastąpienia postaci papierowej postacią elektroniczną. Wnioskowy tryb występowania o sporządzenie dyplomu doktorskiego w postaci papierowej jest rozwiązaniem optymalnym, ponieważ rozwiązuje problem związany z ewentualną potrzebą posiadania takiego dyplomu w związku z prowadzeniem działalności naukowej lub zatrudnieniem za granicą.</p> <p>Biorąc pod uwagę powyższe, wprowadzenie obowiązku wydawania dyplomów doktorskich wyłącznie w postaci elektronicznej mogłoby ograniczyć osobom, które uzyskały stopień naukowy doktora albo stopień doktora w zakresie sztuki, możliwości prowadzenia kariery naukowej i utrudnić funkcjonowanie w międzynarodowym środowisku naukowym, a z drugiej strony wprowadzenie obowiązku wydawania dyplomu doktorskiego, zarówno w postaci elektronicznej, jak i papierowej spowolniłoby proces cyfryzacji w systemie szkolnictwa wyższego i nauki.</p>
--	--	---	--

			<p>aplikacyjnych do instytucji naukowych, grantowych czy w konkursach na stanowiska akademickie, gdzie wymagane jest przedstawienie oryginału lub poświadczonej kopii dyplomu. Automatyczne wydawanie obu wersji dyplomu znacząco usprawni te procesy, zwiększając mobilność naukowców oraz konkurencyjność polskich doktorantów na arenie międzynarodowej.</p> <p>Krajowa Reprezentacja Doktorantów wyraża przekonanie, że przyjęcie takiego rozwiązania będzie korzystne zarówno dla doktorantów, jak i dla administracji uczelni, a także przyczyni się do podniesienia standardów obsługi oraz prestiżu polskiego szkolnictwa wyższego. W związku z powyższym Krajowa Reprezentacja Doktorantów zdecydowanie popiera wprowadzenie obligatoryjnego wydawania dyplomu doktorskiego w wersji papierowej i elektronicznej dla każdego absolwenta, bez konieczności składania odrębnych wniosków.</p>	
10			<p>Krajowa Reprezentacja Doktorantów pozytywnie ocenia regulację wprowadzającą termin na wydanie dyplomu doktorskiego osobie, której nadano stopień naukowy doktora albo stopień doktora w zakresie sztuki. Niemniej jednak zwraca uwagę na to, iż przewidywana procedura wydania dyplomu doktorskiego dotyczy wyłącznie postaci elektronicznej tych dokumentów. Procedura ta powinna dotyczyć również dyplomów w wersji papierowej z ewentualnym uwzględnieniem odpowiednio dłuższego terminu na jego wydanie.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Przygotowanie dyplomu doktorskiego w postaci papierowej jest czasochłonnym procesem, często powiązany z określonym wydarzeniem akademickim, podczas którego dyplomy są uroczyście wręczane. Nie jest zatem wskazane, aby przez ograniczenia wynikające z przepisów prawa odchodzić od akademickich tradycji. Należy jednak podkreślić, że postać elektroniczna dyplomu doktorskiego jest równoprawną postacią tego dokumentu w stosunku do postaci papierowej. Posiadacz dyplomu doktorskiego wydanego w postaci elektronicznej będzie mógł się nim posługiwać tak samo jak dokumentem sporządzonym w postaci papierowej.</p>
11	Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich	art. 1 pkt 1 lit. d	<p>Z analizy proponowanych zmian wynika, że możliwość złożenia wniosku o odpis dyplomu elektronicznego w języku obcym (art. 179 ust. 1 PSWiN) oraz o papierowy odpis dyplomu w języku polskim i obcym (art. 179 ust. 5 PSWiN) przysługuje wyłącznie osobie, której nadano już stopień</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p>

			naukowy albo stopień w zakresie sztuki, zwane dalej „stopniem”. Oznacza to, że osoba ubiegająca się o nadanie stopnia może wnioskować jedynie o dyplom w wersji papierowej, natomiast możliwość uzyskania odpisów (zarówno w języku polskim, jak i w języku obcym) pojawia się dopiero po nadaniu stopnia. W związku z powyższym proponuje się rozważenie zmiany przepisów w taki sposób, aby osoba ubiegająca się o nadanie stopnia mogła – analogicznie jak studenci i absolwenci w przypadku dyplomów ukończenia studiów – złożyć wniosek o wydanie odpisów dyplomu jeszcze przed nadaniem stopnia.	
12			W projektowanym art. 179 ust. 5 PSWiN występuje niespójność językowa – odpis w języku polskim pojawia się w liczbie pojedynczej, natomiast w odniesieniu do języków obcych użyto liczby mnogiej – „odpisy”. Może to prowadzić do błędnej interpretacji, że możliwe jest uzyskanie wielu odpisów w różnych językach. Wskazano również na brak określenia katalogu języków obcych – obecne brzmienie daje możliwość wnioskowania o odpis w dowolnym języku, co może generować nieprzewidziane koszty i trudności organizacyjne.	UWAGA WYJAŚNIONA Przepis zawiera odesłanie do katalogu języków obcych wymienionego w art. 179 ust. 2 PSWiN. Tym samym projektodawca wskazał, że odpis dyplomu w postaci papierowej może być wydany w języku angielskim, francuskim, hiszpańskim, niemieckim i łacinie. W projektowanym przepisie nie występuje natomiast wyraz „odpisy”.
13			Projektowany art. 179 ust 9 PSWiN wymaga doprecyzowania w zakresie objęcia tym przepisem wyłącznie uczelni wojskowych (analogicznie do art. 77 ust. 2e PSWiN).	UWAGA UWZGLĘDNIONA Projektowany przepis zostanie doprecyzowany przez wskazanie, że dotyczy osób będących żołnierzami, które uzyskały stopień w uczelniach wojskowych.
14	Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych	art. 1 pkt 1 lit. f	Projektowany art. 347a PSWiN (zmiana w art. 1 pkt 1 lit. f) projektu) stanowi podstawę funkcjonowania repozytorium, w którym będą przetwarzane dane osobowe absolwentów studiów i osób, które uzyskały stopień, tj. dyplomy w postaci elektronicznej wraz z suplementami do dyplomów i odpisami tych dokumentów, a także numery PESEL ww. osób lub – w przypadku braku tego numeru – numery dokumentów tożsamości tych osób oraz nazwy państw, które je wydały. Na	UWAGA WYJAŚNIONA Repozytorium będzie częścią systemu POL-on, który funkcjonuje w obszarze szkolnictwa wyższego i nauki od 2011 r. Wynika to z przepisu art. 12 pkt 7 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw, który nie jest zmieniany ani uchylany projektowaną ustawą i wejdzie w życie – zgodnie z art. 1 pkt 2 projektowanej ustawy – w dniu 30 czerwca 2026 r.

		<p>podstawie projektowanej regulacji nie jest jednak jasne, kto będzie odpowiedzialny za prowadzenie repozytorium i przetwarzanie zawartych w nich danych – odpowiedzialność za przetwarzanie danych osobowych musi być przypisana podmiotowi praw i obowiązków, a nie systemowi. Zasada legalizmu wyrażona w art. 7 Konstytucji RP wymaga, aby wszelkie działania organów władzy publicznej miały podstawę w przepisach prawa. Co więcej, ponieważ przetwarzanie danych osobowych na podstawie projektowanej regulacji będzie oparte na przesłance określonej w art. 6 ust. 1 lit. c rozporządzenia 2016/679, tj. dla realizacji obowiązku prawnego ciążącego na administratorze, regulacja ta wymaga uwzględnienia elementów wymienionych w art. 6 ust. 3 rozporządzenia 2016/6794.</p> <p>Nie jest również jasne, czy będzie to jeden system prowadzony centralnie, czy też np. będą to osobne systemy prowadzone we własnym zakresie przez uczelnie i inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego i nauki. W uzasadnieniu projektu wyjaśniono, że „dyplomy w postaci elektronicznej będą zamieszczane przez wydające je podmioty w repozytorium będącym częścią Zintegrowanego Systemu Informacji o Szkolnictwie Wyższym i Nauce POL-on” oraz że „repozytorium zostanie utworzone jako baza danych systemu POL-on i udostępni podmiotom systemu nauki i szkolnictwa wyższego narzędzia do wprowadzania oraz rejestrowania wskazanych w ustawie PSWN dokumentów w postaci elektronicznej”. Aby uniknąć wątpliwości w powyższym zakresie, a przede wszystkim co do identyfikowania podmiotu odpowiedzialnego za przetwarzanie danych osobowych w repozytorium, powyższe kwestie wskazane w uzasadnieniu powinny znaleźć odzwierciedlenie w projektowanych przepisach prawa, czego wymaga zasada zgodności z prawem, rzetelności i przejrzystości. Uzasadnionym wydaje się</p>	<p>Obowiązek prowadzenia systemu POL-on przez ministra wynika wprost z art. 342 ust 1 PSWiN, tym samym od momentu wprowadzenia danych do systemu POL-on przez uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego i nauki minister staje się administratorem danych.</p> <p>Dane zawarte w dyplomach ukończenia studiów, dyplomach doktorskich i dyplomach habilitacyjnych, zgromadzonych w repozytorium będą podlegały tej samej ochronie prawnej i technicznej co dane już gromadzone w systemie POL-on. Za jego utrzymanie i obsługę techniczną odpowiada, na zlecenie ministra, Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy. Repozytorium będzie scentralizowaną bazą danych w ramach systemu POL-on, a nie zbiorem rozproszonym prowadzonym przez podmioty systemu szkolnictwa wyższego i nauki.</p> <p>Dane osobowe zawarte w nowej bazie wskazanej w art. 342 ust. 3 pkt 9 PSWiN, która będzie stanowiła część systemu POL-on, będą przetwarzane „w celu wykonywania zadań związanych z ustalaniem i realizacją polityki naukowej państwa, przeprowadzaniem ewaluacji jakości kształcenia, ewaluacji szkół doktorskich i ewaluacji jakości działalności naukowej, prowadzeniem postępowań w sprawie nadania stopnia doktora, stopnia doktora habilitowanego i tytułu profesora, ustalaniem wysokości subwencji i dotacji, nadzorem nad systemem szkolnictwa wyższego i nauki, realizacją zadań przez NAWA, NCBiR oraz NCN”, zgodnie art. 342 ust. 4 PSWiN.</p>
--	--	--	---

		rozważenie jednoznacznego wskazania (np. w art. 347a PSWN), że repozytorium stanowi część systemu POL-on. Materia ta jest szczególnie istotna także z punktu widzenia zasady rozliczalności (art. 5 ust. 2 rozporządzenia 2016/679), zgodnie z którą administrator jest odpowiedzialny za przestrzeganie zasad przetwarzania danych osobowych wynikających z przepisów ust. 1 i musi być w stanie wykazać ich przestrzeganie, a także ww. zasady zgodności z prawem, rzetelności i przejrzystości.	
15		Brak również precyzyjnego wskazania, z jakich względów w repozytorium mają być przetwarzane wspomniane numery PESEL lub numery dokumentów tożsamości absolwentów i osób, którym nadano stopień, kwestia ta nie została także wyjaśniona w uzasadnieniu projektu. Ww. art. 6 ust. 3 rozporządzenia 2016/679 wymaga, aby cel przetwarzania danych osobowych był określony w podstawie prawnej tego przetwarzania. Należy pamiętać, że numer PESEL stanowi krajowy numer identyfikacyjny w rozumieniu art. 87 rozporządzenia 2016/6796, sam w sobie w sposób jednoznaczny identyfikuje osobę fizyczną i powinien być używany wyłącznie z zachowaniem odpowiednich zabezpieczeń praw i wolności osoby, której dane dotyczą, wynikających z rozporządzenia 2016/679. Pod ponowną rozważę projektodawcy należy poddać zatem konieczność takiego rozwiązania i czy jest ono rzeczywiście proporcjonalne do <i>ratio legis</i> projektowanej regulacji.	<p>UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Przetwarzanie numerów PESEL lub numerów dokumentów tożsamości jest konieczne w celu potwierdzenia autentyczności dyplomów gromadzonych w repozytorium.</p>
16		Wątpliwości budzi także sposób uwierzytelnienia absolwenta lub osoby, której nadano stopień, w celu pobrania dyplomu lub innego właściwego dokumentu z repozytorium. Zgodnie bowiem z projektowanym art. 347a ust. 9 PSWiN pobranie odpowiednich dokumentów przez ww. osoby następuje po uwierzytelnieniu za pośrednictwem Krajowego Węzła Identyfikacji Elektronicznej, o którym mowa w ustawie z dnia	<p>UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Zgodnie z projektowanym art. 347a ust. 9 PSWiN dokumenty będą dostępne dla absolwentów oraz osób, którym nadano stopień, po uwierzytelnieniu za pośrednictwem Krajowego Węzła Identyfikacji Elektronicznej. Wybór tej metody uwierzytelnienia jest celowy i zapewnia zgodność z przepisami ustawy z dnia 5 września 2016 r. o usługach</p>

		<p>5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1725). Zakres danych osobowych przetwarzanych w celu uwierzytelnienia w ww. sposób wynika z przepisów tejże ustawy. Jednocześnie jednak, jak stanowi dodawany art. 347a ust. 3 i 4 PSWiN, uczelnia lub inny podmiot systemu szkolnictwa wyższego i nauki wydają dyplom wraz z suplementem do dyplomu oraz odpisy tych dokumentów w językach obcych „po wprowadzeniu danych wymaganych w celu wydania tych dokumentów”, a zakres tych danych ma zostać określony w rozporządzeniu wydanym przez ministra (projektowany art. 353 pkt 3b PSWiN, tj. art. 1 pkt 1 lit. g projektu). Powstaje zatem pytanie, jaki będzie rzeczywisty sposób uwierzytelnienia w celu uzyskania z repozytorium właściwego dokumentu, a co za tym idzie, jaki będzie zakres przetwarzanych w tym celu danych osobowych. Powyższa materia powinna zostać doprecyzowana przez projektodawcę, aby wykonawcy norm prawnych uniknęli wątpliwości co do sposobu ww. weryfikacji oraz zakresu danych osobowych, jakie mają jej służyć, co pozwoli zapewnić zgodność z zasadą minimalizacji danych oraz ww. zasadą zgodności z prawem, rzetelności i przejrzystości.</p>	<p>zaufania oraz identyfikacji elektronicznej oraz rozporządzenia 2016/679, ponieważ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Krajowy Węzeł Identyfikacji Elektronicznej stanowi bezpieczny, scentralizowany mechanizm identyfikacji elektronicznej stosowany w administracji publicznej, • dane przetwarzane w ramach tego procesu są ograniczone do niezbędnego minimum i wynikają z przepisów odrębnych (tj. ustawy z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej), co zapewnia realizację zasady minimalizacji danych. <p>Zakres danych potrzebnych do uwierzytelnienia nie jest określony w projektowanej ustawie, ponieważ jest ustandaryzowany i wynika z mechanizmów funkcjonujących w ramach Krajowego Węzła Identyfikacji Elektronicznej. Z kolei dane wprowadzane do repozytorium w celu wystawienia dokumentów (art. 347a ust. 3–6 PSWiN) nie są tożsame z danymi wykorzystywanymi przy uwierzytelnieniu. Ich zakres zostanie doprecyzowany w akcie wykonawczym wydanym na podstawie art. 353 pkt 3b PSWiN, przy zachowaniu zgodności z rozporządzeniem 2016/679, w szczególności z zasadą minimalizacji danych oraz zasadą zgodności z prawem, rzetelności i przejrzystości.</p>
17		<p>Doprecyzowania wymaga także art. 347a ust. 10 PSWiN w projektowanym brzmieniu, zgodnie z którym dostęp do repozytorium przysługuje m. in. ministrowi. Projektowana regulacja powinna precyzyjnie określać cel (cele), w jakim minister będzie posiadał dostęp do danych osobowych zebranych w repozytorium, a także sposoby dalszego przetwarzania przez ministra danych osobowych, do których ma mieć dostęp, co jest istotne z punktu widzenia ww. zasad: zgodności z prawem i ograniczenia celu.</p>	<p>UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Minister, zgodnie z przepisami PSWiN, odpowiada za prowadzenie systemu POL-on (którego częścią będzie repozytorium), nadzór nad jego funkcjonowaniem, a także za zapewnienie integralności, spójności i bezpieczeństwa danych przetwarzanych w systemie POL-on.</p> <p>W tym kontekście dostęp do repozytorium jest mu niezbędny z punktu widzenia zapewnienia weryfikowalności i kompletności informacji przekazywanych przez podmioty systemu szkolnictwa wyższego i nauki oraz realizacji obowiązków nadzorczych. Dostęp ten może obejmować np. sprawdzenie zgodności danych zawartych w repozytorium z danymi zamieszczonymi w innych bazach systemu POL-on,</p>

				takich jak wykaz studentów, czy wykaz osób ubiegających się o stopień doktora. Minister nie przetwarza tych danych na własne potrzeby, lecz w ramach realizacji ustawowych zadań nadzorczych i analitycznych.
18	Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich	art. 1 pkt 1 lit. f	Projektowany przepis nie uwzględnia wspólnych dyplomów doktorskich wymienionych w art. 179 ust 2 i 3 PSWiN. Sugeruje się, by były one wymienione w projektowanym art. 347a ust. 2 PSWiN.	UWAGA WYJAŚNIONA Repozytorium będzie gromadziło informacje o wszystkich dyplomach doktorskich wydanych w postaci elektronicznej, także wspólnie z innymi podmiotami.
19			Warto rozważyć uzupełnienie art. 347a ust. 4 i 6 PSWiN o informację o dacie ukończenia studiów, którą zazwyczaj stanowi data złożenia egzaminu dyplomowego (obrony pracy dyplomowej), a zatem nie jest ona tożsama z datą wydania dyplomu. Data wydania dyplomu, rozumiana jako data rejestracji dokumentu w repozytorium, może być datą późniejszą i będzie ustalana automatycznie w momencie opatrzenia dokumentu kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną zawierającą znacznik czasu. Poruszana kwestia wydaje się być warta uwagi z uwagi na co najmniej dwie okoliczności. Po pierwsze, jest to istotne dla celów dokumentacyjnych (np. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, ustalanie kapitału początkowego) istotne jest precyzyjne wskazanie daty ukończenia studiów. W związku z tym proponuje się, aby w samym dyplomie lub w jego suplemencie jednoznacznie wskazywano datę egzaminu dyplomowego jako datę ukończenia studiów, natomiast data wydania dokumentu (czyli data rejestracji w repozytorium) pozostawała zgodna z wymogami technicznymi i prawnymi dotyczącymi dyplomów elektronicznych. Po drugie, dyplom ukończenia studiów i suplement do dyplomu w postaci papierowej będą wydawane wyłącznie na wniosek studenta, w terminie 30 dni od dnia wydania dyplomu w postaci elektronicznej (tj. dopiero po wcześniejszym wytworzeniu i zarejestrowaniu w wersji	UWAGA WYJAŚNIONA Niezbędne elementy dyplomu ukończenia studiów w postaci elektronicznej zostaną określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2787, z późn. zm.). Obecnie tytuł zawodowy i data jego uzyskania są niezbędnymi elementami dyplomu ukończenia studiów (w postaci papierowej), zgodnie z § 32 pkt 9 ww. rozporządzenia. Te same elementy dyplomu ukończenia studiów znajdują się również w jego postaci elektronicznej. Zatem po wprowadzeniu dyplomów ukończenia studiów w postaci elektronicznej nic się <i>de facto</i> nie zmieni, gdyż dokument ten będzie zawierał tak jak do tej pory, zarówno datę ukończenia studiów, jak i datę wydania dyplomu.

			elektronicznej). Student posiada status studenta do dnia złożenia egzaminu dyplomowego (obrony pracy dyplomowej), a nie do daty wydania dyplomu rozumianej jako data rejestracji dokumentu w repozytorium. Stąd wprowadzenie daty złożenia egzaminu dyplomowego w dyplomie ukończenia studiów (rozdzielenie dat wydania dyplomu i ukończenia studiów) wyeliminuje możliwe błędne określanie daty ukończenia studiów przez studenta tj. uznawania daty wydania dyplomu za datę ukończenia studiów. Ponadto pozwoli zachować zgodność z obowiązującymi przepisami.	
20	Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego	art. 2	W ustawie z dnia 16 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 737, z późn. zm.) wprowadzono przepisy dotyczące możliwości utworzenia Portalu Edukacji i Nauki. Portal ten miał być ujednoliconym punktem dostępu do usług i narzędzi z zakresu oświaty i wychowania oraz szkolnictwa wyższego i nauki, wykorzystującym dane udostępniane i gromadzone przez podmioty wykonujące zadania z zakresu oświaty i wychowania oraz szkolnictwa wyższego i nauki w rejestrach publicznych, systemach teleinformatycznych, ewidencjach, bazach danych oraz innych zasobach informatycznych. W roku 2023 powstała koncepcja portalu, ale po rozdzieleniu Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego nie prowadzono w tym zakresie żadnych prac. W opiniowanym projekcie ustawy postuluje się rezygnację z tego portalu, chociaż poza faktem rozdzielenia ministerstw i brakiem realnych perspektyw na wdrożenie tego portalu w przewidywalnej przyszłości nie podano żadnych innych powodów rezygnacji z jego budowy. Rada przyjmuje takie działanie ze zrozumieniem, choć uważa, że udostępnianie w jednym miejscu dokumentacji związanej z kształceniem na każdym poziomie edukacyjnym byłoby cenne.	<p>UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>W aktualnym podejściu przyjęto model zdecentralizowany, w którym dokumentacja i usługi związane z edukacją są udostępniane przez poszczególne systemy i rozwiązania ogólnopaństwowe, takie jak aplikacja mObywatel, służąca przede wszystkim do prezentacji wybranych danych i dokumentów (np. dyplomu w postaci elektronicznej), a nie kompleksowego gromadzenia informacji o przebiegu edukacji.</p> <p>Rozproszona struktura systemów informatycznych w oświacie i szkolnictwie wyższym, różnice w zakresie danych gromadzonych przez poszczególne podmioty, a także brak możliwości wydawania np. świadectw w postaci elektronicznej powodują, że realizacja jednego, scentralizowanego portalu byłaby niewspółmiernie kosztowna i trudna przy zachowaniu wysokich standardów bezpieczeństwa i aktualności danych.</p> <p>W ocenie projektodawcy obecnie bardziej racjonalne jest rozwijanie interoperacyjności między istniejącymi systemami i rejestrami niż budowa nowego portalu o szerokim zakresie. W dalszej perspektywie czasowej niewykluczone jest jednak ponowne podjęcie prac nad miejscem udostępniania dokumentacji związanej z kształceniem na wszystkich</p>

				poziomach edukacji.
21	Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich	art. 3 pkt 2	<p>W aktualnym brzmieniu art. 79 ust. 2 pkt 4 PSWiN umożliwia pobieranie opłaty za „wydanie dodatkowego odpisu dyplomu ukończenia studiów lub odpisu suplementu do dyplomu w języku obcym, o którym mowa w art. 77 ust. 2”. Sugeruje się rozszerzenia tej możliwości na odpisy w języku polskim, ze względu na wysokie koszty związane z przygotowaniem i zabezpieczeniem druków zgodnie z ustawą z dnia 22 listopada 2018 r. o dokumentach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1669, z późn. zm.).</p> <p>Jednocześnie zmianie powinno ulec rozporządzenie wydawane na podstawie art. 81 PSWiN, ustalające maksymalną opłatę za wydanie dodatkowego odpisu lub duplikatu. Obecnie obowiązująca maksymalna kwota w wysokości 20 zł nie odzwierciedla rzeczywistych kosztów, zwłaszcza związanych z wydawaniem dokumentów po wielu latach od ukończenia studiów lub też dokumentów w językach obcych. Sugeruje się przekazanie kompetencji do ustalania wysokości opłat uczelniom.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Należy zauważyć, że od dnia 1 stycznia 2027 r. uczelnie będą obowiązane do wydawania dyplomów ukończenia studiów wraz z suplementem do dyplomu w postaci elektronicznej (będzie to podstawowa postać tych dokumentów) oraz, na wniosek studenta, nieodpłatnie jednego odpisu tych dokumentów w języku obcym. Przy czym odpis jest w tym przypadku rozumiany jako wersja dokumentu w języku obcym. Z samej natury dokumentu elektronicznego wynika natomiast, że nie będzie elektronicznych odpisów (kolejnych egzemplarzy) tych dokumentów w języku polskim. Z kolei odpisy ww. dokumentów w języku polskim, w postaci papierowej, będą wydawane wyłącznie na wniosek studenta (art. 77 ust. 2c PSWiN), a dodatkowe odpisy (art. 77 ust. 2d PSWiN) – na wniosek studenta albo absolwenta, dla którego sporządzono dyplom ukończenia studiów w postaci papierowej, zgodnie z art. 77 ust. 2c PSWiN. Zatem skala wydawania tych dokumentów w postaci papierowej, a w konsekwencji związane z tym koszty po stronie uczelni będą po wejściu w życie projektowanych przepisów niższe niż obecnie.</p> <p>Po wdrożeniu w systemie szkolnictwa wyższego i nauki dyplomów ukończenia studiów w postaci elektronicznej zostanie przeprowadzona ocena zasadności zmiany przepisów w zakresie opłat za wydawane absolwentom dokumenty dotyczące studiów.</p> <p>Natomiast kwestia wysokości opłat za wydanie duplikatów dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu, a także za wydanie odpisów tych dokumentów w językach obcych stanowi materię rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów, a nie projektowanej ustawy.</p>
22	Prezes Urzędu Ochrony Danych	art. 3 pkt 7	W przypadku projektowanego art. 349 ust. 3 PSWiN, przyznającego wymienionym w tym przepisie podmiotom	<p>UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Projektowany przepis nie jest nową regulacją w PSWiN.</p>

	Osobowych		dostęp do danych zawartych w bazie osób upoważnionych do podpisywania dokumentów, o których mowa w art. 78 ust. 3 i 4, art. 163 ust. 4 oraz art. 180 ust. 1 i 1a PSWiN, należy precyzyjnie określić cel (cele), w jakim podmioty te będą posiadały dostęp do danych osobowych zebranych w bazie, a także sposoby dalszego przetwarzania przez nie danych osobowych, do których mają mieć dostęp, co jest istotne z punktu widzenia ww. zasad: zgodności z prawem i ograniczenia celu. .	W projektowanej ustawie nastąpiło jedynie uzupełnienie regulacji o Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego, zwane dalej „CMKP”, które do tej pory również przetwarzało dane osobowe określone w tym przepisie, z tym że na podstawie przepisu, który nakazywał traktować je jak uczelnię publiczną, a obecnie jest ono imiennie wymienionym podmiotem systemu szkolnictwa wyższego i nauki, o którym mowa w art. 7 ust. 1 pkt 6c PSWiN. System POL-on funkcjonuje w obszarze szkolnictwa wyższego i nauki od 2011 r. Już obecnie są w nim przetwarzane wszystkie dane osobowe, o których mowa w art. 349 ust. 3 PSWiN. System POL-on prowadzi minister, a na zlecenie ministra poszczególne moduły buduje i zapewnia integralność oraz ochronę danych Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy.
23	Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich	art. 4	Art. 4 projektu ustawy zawiera przepisy przejściowe, które mogą prowadzić do potencjalnych problemów interpretacyjnych. Sugeruje się przeformułowanie tych przepisów, tak, by były one spójne, czytelne i nie tworzyły nadmiernego ryzyka błędnych interpretacji.	UWAGA UWZGLĘDNIONA
24	Rada Doskonałości Naukowej	dodatkowa propozycja legislacyjna	Mając na uwadze zapowiedziany aktualnie brak prac legislacyjnych nad zmianą przepisów normujących postępowania w sprawie nadania stopni, a także tytułu profesora – poddaje się pod rozagę projektodawcy wprowadzenie do projektowanej ustawy dodatkowego punktu o charakterze technicznym, który w ocenie środowiska akademickiego i naukowego winien zostać uwzględniony niezwłocznie. Dotychczasowa praktyka działalności Rady Doskonałości Naukowej, zwanej dalej „RDN”, a także liczne uwagi zgłaszane temu organowi przez właściwe organy podmiotów doktryzujących oraz podmiotów habilitujących wskazują, że obecnie obowiązujące regulacje PSWiN	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Projektowana ustawa dotyczy spójnej i powiązanej materii odnoszącej się do systemu POL-on – wydawanie (przez rejestrację w repozytorium) dyplomów ukończenia studiów wraz z suplementami do dyplomów, dyplomów doktorskich i dyplomów habilitacyjnych, w postaci elektronicznej oraz obowiązki wprowadzania danych do tego systemu przez CMKP. Propozycja RDN nie wpisuje się w tak określony zakres przedmiotowy projektowanej ustawy.

		<p>w zakresie podpisywania podejmowanych w ramach postępowań awansowych uchwał wzbudzają wiele wątpliwości, a wręcz prowadzą do niepożądanych efektów.</p> <p>W tym kontekście należy wskazać, że wymienione postępowania awansowe stanowią szczególnego rodzaju postępowanie administracyjne, do którego zgodnie z odesłaniami zawartymi w art. 178 ust. 3 oraz art. 228 ust. 9 PSWiN w zakresie nieuregulowanym w tej ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572, z późn. zm.), zwanej dalej „KPA”. Oznacza to, że w postępowaniach tych zastosowanie znajduje art. 107 § 1 i art. 124 § 1 KPA, które regulują elementy składowe decyzji administracyjnej oraz postanowień administracyjnych. Oznacza to, że wskazane akty administracyjne, które są wydawane w toku prowadzonych postępowań awansowych, winny zawierać m. in. podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego pracownika organu upoważnionego do wydania decyzji.</p> <p>Przedmiotowe sprawy prowadzone są przez organy kolegialne uczelni, instytutów naukowych Polskiej Akademii Nauk, instytutów badawczych, instytutów międzynarodowych oraz CMKP. W konsekwencji podstawową dyrektywą jest podpisywanie przedmiotowych aktów administracyjnych przez wszystkie osoby, które uczestniczyły w ich podjęciu, niezależnie od tego, czy głosowanie nad ich podjęciem miało miejsce w ramach posiedzenia stacjonarnego, czy też zdalnego. Odstępstwo od tej normy postępowania przewidziane zostało jedynie w art. 178 ust. 2 PSWiN, stosownie do którego decyzję, o której mowa w ust. 1, podpisuje przewodniczący właściwego organu. Ten szczególny przepis dotyczy zatem decyzji podejmowanych w sprawie nadania stopnia doktora albo stopnia doktora</p>	
--	--	--	--

		<p>habilitowanego, a zatem wyłącznie aktów administracyjnych orzekających o nadaniu stopni albo odmowie ich nadania.</p> <p>Ustawodawca nie przewidział tożsamego rozwiązania dla innych aktów administracyjnych wydawanych w prowadzonych postępowaniach awansowych, które są dość liczne. Poruszona kwestia dotyczy bowiem zarówno postanowienia w przedmiocie dopuszczenia rozprawy doktorskiej do obrony, decyzji administracyjnych kończących postępowania, o których mowa w art. 194 oraz art. 195 PSWiN, ale także wszelkich innych postanowień administracyjnych i decyzji administracyjnych wydawanych na podstawie przepisów KPA. Jednocześnie podkreślenia wymaga, że ustawodawca w sposób wybiórczy traktuje zagadnienie wprowadzania przepisów szczególnych względem art. 107 § 1 pkt 8 KPA, gdyż brak jest analogicznego rozwiązania, które przewiduje art. 178 ust. 3 PSWiN, co do aktów administracyjnych wydawanych przez RDN w sprawach prowadzonych przez ten organ. Liczne zadania RDN, chociaż nie w sposób enumeratywny, reguluje art. 238 ust. 1 PSWiN. Nie ulega zatem wątpliwości, że organ ten prowadzi wiele spraw będących sprawami administracyjnymi i w konsekwencji wydaje liczne akty administracyjne. Akty te są wydawane przez organ RDN, o którym mowa w art. 235 ust. 2 pkt 2 PSWiN, a zatem również organ kolegialny. Oznacza to, że poruszona problematyka dotyczy także działalności RDN.</p> <p>Mając powyższe na uwadze, proponuje się wprowadzenie do projektu ustawy zmieniającej ustawę o zmianie ustawy – Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw, ustawę – Prawo oświatowe oraz ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (nr UDER33 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów) następujących zmian:</p> <p>1) art. 178 ust. 2 PSWiN otrzymuje brzmienie:</p>	
--	--	--	--

			<p>„2. Decyzje, postanowienia oraz uchwały wydawane w sprawach, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 8, art. 195, a także w wyniku wznowienia postępowania administracyjnego w sprawie nadania stopnia doktora albo w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, podpisuje przewodniczący właściwego organu.”;</p> <p>2) w art. 238 PSWiN dodaje się ust. 3 w brzmieniu:</p> <p>„3. Decyzje, postanowienia oraz uchwały wydawane w związku z realizacją przez RDN zadań, o których mowa w ust. 1, podpisuje przewodniczący RDN.”.</p> <p>Podkreślenia wymaga, że realizacja celu, jakim jest wprowadzenie rozwiązań szczególnych względem przepisów KPA w zakresie podpisywania aktów administracyjnych, nie może nastąpić przy użyciu innych środków lub rozwiązań. Przede wszystkim nie jest możliwe wpływanie na obowiązki i dyrektywy wynikające z art. 107 § 1 KPA poprzez przepisy wewnętrzne stanowione przez RDN, uczelnie, instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk, instytuty badawcze, instytuty międzynarodowe oraz CMKP, jak np. statutu, regulaminy, czy też uchwały, o których mowa w art. 192 ust. 2 oraz art. 221 ust. 14 PSWiN. Tym samym rozwiązanie przedstawionego problemu, który w istoty sposób wpływa niekorzystanie na działanie organów wymienionych podmiotów, a w konsekwencji także na osoby, których dotyczą bezpośrednio prowadzone postępowania awansowe, chociażby poprzez znaczne wydłużenie czasu sporządzenia danego aktu administracyjnego zgodnie z wymogami przewidzianymi przepisami prawa powszechnie obowiązującego i jego doręczenie, wymaga w tym względzie działań prawodawcy.</p> <p>W ocenie RDN przedstawione propozycje mają charakter techniczny, nie wpłyną, ani nie zaburzają procesu legislacyjnego projektu ustawy zmieniającej ustawę o zmianie ustawy –</p>	
--	--	--	--	--

			Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw, ustawę – Prawo oświatowe oraz ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (nr UDER33 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów), a niewątpliwie znajdują uznanie w całym środowisku naukowym.	
25	Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich	uzasadnienie	W uzasadnieniu do projektu ustawy wskazano, iż „data wydania dyplomu ukończenia studiów w postaci papierowej będzie musiała być taka sama jak data wydania dyplomu w postaci elektronicznej”. Zasada ta – ważna z punktu widzenia organizacji pracy na uczelni, szczególnie w okresie wakacyjnym – nie ma pokrycia w przepisach projektu ustawy. Sugeruje się, by zagadnienie to było uregulowane w sposób spójny z przedstawionym postulatem wydawania dyplomów w formie elektronicznej.	UWAGA WYJAŚNIONA Data wydania na dyplomie w postaci elektronicznej i w postaci papierowej będzie taka sama, gdyż jest to ten sam dokument, choć w dwóch różnych postaciach.
TABELA nr II – KONSULTACJE PUBLICZNE				
Lp.	Podmiot zgłaszający uwagę	Jednostka redakcyjna projektu	Treść uwagi	Stanowisko Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego UWAGA UWZGLĘDNIONA UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA UWAGA KIERUNKOWO UWZGLĘDNIONA UWAGA WYJAŚNIONA UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA
26	Koordynator projektu SprawdzaMy	uwaga ogólna	Projekt ten to istotny krok w kierunku cyfryzacji procesu potwierdzania wykształcenia. Ogranicza on ryzyko posługiwania się fałszywymi dyplomami, umożliwiając kandydatom do pracy skuteczne wykazanie kwalifikacji, a jednocześnie nie obciążając tym obowiązkiem ani uczelni, ani pracodawców. By zrealizować pełny potencjał tego procesu legislacyjnego, w ramach konsultacji publicznych, postulujemy rozszerzenie projektowanej regulacji również na dyplomy ukończenia studiów podyplomowych. Ich znaczenie na rynku pracy rośnie, a obecnie nie są objęte systemem weryfikacji, mimo że mogą być istotne dla procesu rekrutacyjnego, czy walidacji kompetencji.	Wskazana w uwadze kwestia wykracza poza zakres projektowanej regulacji. Celem obecnej nowelizacji jest pilne poprawienie przepisów dotyczących wydawania w postaci elektronicznej dyplomów ukończenia studiów, dyplomów doktorskich i dyplomów habilitacyjnych, które to przepisy znajdują się obecnie w okresie <i>vacatio legis</i> , a których wejście w życie w brzmieniu uchwalonym w 2023 r. mogłoby spowodować liczne problemy związane z ich stosowaniem. Proponowana zmiana została poddana analizie i stała się przedmiotem odrębnego projektu ustawy. Jednocześnie należy jednak wyjaśnić, że osoba, która ukończyła studia podyplomowe, otrzymuje świadectwo

				ukończenia studiów podyplomowych, nie zaś dyplom (art. 160 ust. 4 PSWiN).
27			Wnosimy o uwzględnienie w projekcie również postulatu nr 2123 tj. usunięcia potrzeby okazywania oryginałów dokumentów na etapie rekrutacji na studia (https://sprawdzamy.com/pomysl/prostsza-rekrutacja-na-studia-bez-koniecznosc-dostarczania-papierowych-dokumentow-id-2123) albo wskazania, czy i w jakim zakresie będą one przedmiotem procedowania – a jeśli tak, to w jakich aktach normatywnych oraz w jakich ramach czasowych.	<p>UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Odnosząc się do rezygnacji ze składania oryginałów dokumentów w wersji papierowej w procesie rekrutacji na studia – jeżeli dokumenty te można zweryfikować elektronicznie – należy wskazać, że na obecnym etapie nie jest możliwe uwzględnienie postulatu dotyczącego rezygnacji z przedstawiania oryginału dokumentu uprawniającego do podjęcia studiów, gdyż zagadnienie to jest złożone i wymaga systemowego podejścia do tej kwestii oraz współdziałania właściwych ministrów, w szczególności konieczna byłaby w tym zakresie współpraca z Ministrem Edukacji w zakresie rozwiązań merytorycznych i technicznych, analizy możliwości wykorzystania istniejących systemów informatycznych i baz danych lub stworzenia nowych, a także oszacowania skutków finansowych dla budżetu państwa. Uzasadnione byłoby bowiem wypracowanie jednolitych zasad dotyczących rezygnacji z przedkładania dokumentów uprawniających do podejmowania kształcenia na kolejnych etapach edukacji, gdzie zasady odnoszące się do podejmowania studiów byłyby jednym z elementów tego systemu. Systemowe rozwiązania w tym zakresie w systemie szkolnictwa wyższego i nauki oraz w systemie oświaty powinny być spójne.</p> <p>Jednocześnie należy zauważyć, że projektowana ustawa wprowadzająca postać elektroniczną dyplomu ukończenia studiów umożliwi w przyszłości rezygnację z przedkładania w uczelni (fizycznie) dyplomu ukończenia studiów uprawniającego do przyjęcia na studia drugiego stopnia, z uwzględnieniem zachowania zasad dotychczasowych dla osób, które nie będą posiadały dyplomu ukończenia studiów w postaci elektronicznej (w tych przypadkach pozostanie konieczność przedłożenia dyplomu w postaci papierowej, nie przewiduje się bowiem uzupełniania repozytorium</p>

				<p>o wszystkie dyplomy ukończenia studiów wydane w postaci papierowej przed jego utworzeniem).</p> <p>Natomiast na studia pierwszego stopnia i jednolite studia magisterskie może być przyjęta osoba posiadająca świadectwo dojrzałości albo jego zagraniczny odpowiednik. W związku z tym rezygnacja przy rekrutacji na ww. studia z przedłożenia w uczelni dokumentu uprawniającego do przyjęcia na nie powinna być w pierwszej kolejności rozważana jako powiązana czy też możliwa do realizacji przy istnieniu tego dokumentu w postaci elektronicznej i repozytorium albo rejestru elektronicznych świadectw dojrzałości (analogicznie jak w przypadku dyplomów ukończenia studiów w postaci elektronicznej przy rekrutacji na studia drugiego stopnia).</p> <p>W stanowisku Zespołu Sprawdzamy przekazanym w dniu 17 czerwca 2025 r. do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego Zespół, uznając złożoność problemu, przyjął do wiadomości powyższe wyjaśnienia w sprawie propozycji deregulacyjnej polegającej na cyfryzacji rekrutacji kandydatów na studia wyższe (ID Projektu: 2123). Stwierdzono m.in., że „przedstawione propozycje być może wyprzedzają możliwości natychmiastowego wdrożenia”.</p>
28	Rada Młodych Naukowców	uwagi ogólne	<p>Zwracamy uwagę na potrzebę zapewnienia odpowiedniego wsparcia technicznego i organizacyjnego dla uczelni, w szczególności w kontekście integracji systemów informatycznych z repozytorium.</p> <p>Podkreślamy również wagę czytelnego uregulowania zasad wydawania odpisów dokumentów w językach obcych oraz ochrony danych osobowych przetwarzanych w ramach repozytorium.</p>	<p>UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Przedsięwzięcie utworzenia repozytorium przewiduje wsparcie techniczne Ośrodka Przetwarzania Informacji – Państwowego Instytutu Badawczego dla podmiotów wydających dyplomy ukończenia studiów, dyplomy doktorskie i dyplomy habilitacyjne w postaci elektronicznej. Sposób sporządzania odpisów dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu regulują przepisy rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów.</p> <p>Ochrona danych osobowych przetwarzanych w repozytorium będzie zapewniona zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w szczególności z rozporządzeniem 2016/679 oraz PSWiN. Zakres danych oraz cele ich przetwarzania zostaną</p>

				precyzyjnie określone w przepisach wykonawczych, a dostęp do danych będzie ściśle kontrolowany.
29	Forum Administracji Akademickiej	uwaga ogólna	Jak będzie odbywać się wymiana czy unieważnienie dyplomu i suplementu do dyplomu w postaci cyfrowej i jakie to będzie miało konsekwencje dla bytu dyplomu wydanego w postaci papierowej?	<p>UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Kwestie związane z wymianą dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu w związku ze zmianą imienia lub nazwiska absolwenta albo stwierdzenia w tych dokumentach błędów lub omyłek stanowią materię rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów, a nie projektowanej ustawy.</p>
30	Forum Administracji Akademickiej	uwaga ogólna	Co z wydaniem duplikatu dyplomu wraz z suplementem do dyplomu sporządzonymi w postaci papierowej, jeżeli student przed obroną nie złożył wniosku o wydanie dyplomu czy suplementu w postaci papierowej? Czy to oznacza, że w takiej sytuacji absolwent nigdy nie będzie mógł uzyskać jakiegokolwiek dokumentu w postaci papierowej?	<p>UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Sposób sporządzania duplikatów dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu regulują przepisy rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów. Należy wyjaśnić, że jeśli absolwent otrzymał dyplom ukończenia studiów wraz z suplementem do dyplomu w postaci papierowej, to w przypadku utraty oryginału dyplomu lub suplementu będzie mógł ubiegać się w uczelni o wydanie duplikatu utraconego dokumentu.</p>
31	Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej	uwaga ogólna	Projekt ustawy nie przewiduje, w jaki sposób dokumenty wydawane elektronicznie, jeśli absolwent w ciągu 30 dni nie zawnioskuje o dyplom papierowy, mają być legalizowane lub opatrywane <i>apostille</i> . W chwili obecnej Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej poświadcza wyłącznie dokumenty wydane w wersji papierowej. Termin 30 dni do wnioskowania o dyplom w wersji papierowej jest zbyt krótki.	<p>UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Projekt nie przewiduje możliwości złożenia wniosku o dyplom ukończenia studiów w postaci papierowej przez absolwenta. Zgodnie z przyjętym założeniem data wydania na dyplomie ukończenia studiów w postaci elektronicznej i w postaci papierowej musi być tożsama.</p> <p>W projektowanym art. 77 ust. 2c PSWiN termin 30 dni od dnia wydania dyplomu ukończenia studiów w postaci elektronicznej jest terminem określonym dla uczelni na sporządzenie dyplomu w postaci papierowej, a nie na złożenie przez absolwenta wniosku o sporządzenie dyplomu. Natomiast zgodnie z tym przepisem dyplom ukończenia studiów i suplement do dyplomu w postaci papierowej będą sporządzane na wniosek studenta, co oznacza, że wniosek ten będzie mógł zostać złożony do dnia ukończenia studiów. Istotne jest więc skuteczne informowanie studentów przez</p>

				<p>uczelnie o konieczności złożenia wniosku przed ukończeniem studiów przez osoby chcące uzyskać dyplom w postaci papierowej i o skutkach niezłożenia takiego wniosku. Rozwiązanie to odpowiada celowi projektowanej ustawy, który zakłada postać elektroniczną dyplomu ukończenia studiów jako postać podstawową.</p> <p>Planuje się uruchomienie funkcji wydawania elektronicznego <i>apostille</i> i elektronicznego uwierzytelniania dyplomów ukończenia studiów w repozytorium.</p>
32	Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej	uwaga ogólna	<p>Biorąc pod uwagę wydawanie dokumentów w postaci elektronicznej, które będzie można zweryfikować w repozytorium, nie jest jasne, co z dokumentami, które będą wydawane dodatkowo w formie papierowej. Wzory dyplomów w tej wersji papierowej powinny być nadal zamieszczane w systemie POL-on wraz z wzorami pieczęci i podpisów osób upoważnionych do podpisywania dokumentów.</p>	<p style="text-align: center;">UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Projekt nie wprowadza żadnych zmian przepisów w tym zakresie.</p>
33	Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich	art. 1 pkt 1 lit. a	<p>Uchylenie tego przepisu prowadzi do wyeliminowania możliwości wydawania absolwentom studiów wspólnych dyplomu w postaci papierowej. Stanowi to poważne utrudnienie, szczególnie dla cudzoziemców – zwłaszcza spoza Unii Europejskiej – którzy nie posiadają numeru PESEL i tym samym nie mogą korzystać z aplikacji mObywatel do pobrania dokumentów w wersji elektronicznej. Ponadto pozbawi to <i>de facto</i> polskie uczelnie współprowadzące studia wspólne możliwości wydawania dyplomów wspólnych – uczelnie partnerskie nie będą miały wszak dostępu do tak wydanego dyplomu.</p> <p>W tym kontekście wskazuje się również na fakt kompleksowego uregulowania kwestii wydawania wspólnych dyplomów doktorskich (wydanych w wyniku przeprowadzenia wspólnego postępowania w sprawie nadania stopnia doktora) – wskazuje się, że takiego uregulowania wymaga również kwestia wydawania dyplomów wspólnych ukończenia studiów wspólnych.</p>	<p style="text-align: center;">UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>W związku z uwagami zgłoszonymi przez środowisko akademickie, dotyczącymi trudności z wydawaniem i dostępnością dyplomów wspólnych w postaci elektronicznej w przypadku współprowadzenia studiów wspólnych z podmiotem zagranicznym, rezygnuje się z uchylenia w art. 12 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw pkt 1 obejmującego zmianę art. 60 ust. 4 PSWiN i dodanie do tego przepisu zdania drugiego w brzmieniu:</p> <p><i>„W przypadku gdy w umowie, o której mowa w ust. 1, określono, że dyplom wspólny jest podpisywany także przez osobę upoważnioną w zagranicznej uczelni lub instytucji naukowej, dyplom ten wydaje się wyłącznie w postaci papierowej i do wydania tego dyplomu nie stosuje się przepisu art. 77 ust. 2c.”.</i></p> <p>Jednocześnie należy podkreślić, że obecna nowelizacja koncentruje się na wprowadzeniu elektronicznej postaci</p>

				dypłomów ukończenia studiów. Kwestia kompleksowego uregulowania zasad wydawania wspólnych dyplomów ukończenia studiów, w tym w sposób analogiczny do regulacji dotyczących wspólnych dyplomów doktorskich, wykracza poza zakres niniejszego projektu i może być przedmiotem odrębnych prac legislacyjnych.
34	Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy	art. 1 pkt 1 lit. a	<p>W związku z uchYLENIEM zmienionego brzmienia art. 60 ust. 4 PSWiN nie jest jasne, na jakich zasadach będą wydawane dyplomy ukończenia studiów wspólnych, zarówno jako jeden dokument, jak i odrębnie dla każdego z podmiotów, w tym także w przypadku, gdy stroną umowy jest uczelnia zagraniczna.</p> <p>Proponujemy rozważenie kompleksowego uregulowania kwestii wydawania dyplomów wspólnych jako dyplomów cyfrowych, analogicznie do brzmienia zaproponowanego w przypadku art. 179 ust. 2 i 3 PSWiN, z uwzględnieniem przypadków, gdy dyplom wspólny jest wydawany jako jeden dokument przez kilka uczelni polskich albo przez uczelnie polskie i uczelnie zagraniczne, a także z uwzględnieniem przypadku, gdy dyplom wspólny jest wydawany przez kilka podmiotów niezależnie od siebie.</p> <p>W przypadku wydawania dyplomów wspólnych z podmiotem zagranicznym mogą wystąpić znaczące trudności związane z pozyskaniem niezbędnych podpisów osób upoważnionych do podpisywania dokumentów po stronie uczelni zagranicznej. Uczelnie zagraniczne funkcjonują często w odmiennych systemach prawnych, które mogą nie przewidywać stosowania podpisu kwalifikowanego w rozumieniu polskich przepisów lub mogą posługiwać się alternatywnymi formami uwierzytelniania dokumentów. Różnice w uregulowaniach dotyczących podpisu elektronicznego, wymagań technicznych oraz procedur autoryzacji mogą powodować, że partnerska uczelnia nie będzie w stanie spełnić wymogów formalnych obowiązujących w Polsce, co z kolei może utrudnić lub</p>	<p>UWAGI CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONE</p> <p>W związku z uwagami zgłoszonymi przez środowisko akademickie dotyczącymi trudności z wydawaniem i dostępnością dyplomów wspólnych w postaci elektronicznej w przypadku współprowadzenia studiów wspólnych z podmiotem zagranicznym, rezygnuje się z uchylenia w art. 12 ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw pkt 1 obejmującego zmianę art. 60 ust. 4 PSWiN i dodanie do tego przepisu zdania drugiego w brzmieniu:</p> <p><i>„W przypadku gdy w umowie, o której mowa w ust. 1, określono, że dyplom wspólny jest podpisywany także przez osobę upoważnioną w zagranicznej uczelni lub instytucji naukowej, dyplom ten wydaje się wyłącznie w postaci papierowej i do wydania tego dyplomu nie stosuje się przepisu art. 77 ust. 2c.”.</i></p> <p>Zgodnie z art. 60 ust. 4 PSWiN absolwent studiów wspólnych może otrzymać dyplom wspólny, spełniający wymagania określone w przepisach wydanych na podstawie art. 81 pkt 9 PSWiN. Taka konstrukcja przepisu daje stronom umowy możliwość wyboru, czy absolwenci będą otrzymywać dyplom wspólny wydany przez uczelnię (jedną) wskazaną w umowie, czy też każdy z podmiotów prowadzących studia wspólne wyda odrębny dyplom ukończenia tych studiów. Dyplom polskiej uczelni może zostać przygotowany i wydany jedynie w oparciu o przepisy prawa polskiego. Kwestie dyplomów wspólnych wydawanych przez polskie uczelnie regulują przepisy § 33 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów.</p>

			<p>uniemożliwić wydanie dyplomu wspólnego zgodnie z krajowymi przepisami. Dodatkowo proces koordynacji procedur podpisywania między instytucjami działającymi w różnych krajach może być czasochłonny i wymagać dodatkowych uzgodnień prawnych oraz technicznych.</p> <p>Obecnie przepisy PSWiN (art. 60 ust. 1 pkt 3) przewidują, że zasady współpracy przy prowadzeniu studiów wspólnych określa umowa zawarta w formie pisemnej, w której w szczególności ustala się podmiot lub podmioty właściwe m.in. w zakresie wydawania dyplomów.</p> <p>Z kolei § 33 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów przewiduje, że w przypadku studiów wspólnych, o których mowa w art. 60 ust. 1 PSWiN, dyplom wspólny wydaje uczelnia wskazana w umowie, o której mowa w tym przepisie. Nie wiadomo zatem, jak będzie wyglądało wydanie dyplomu wspólnego w przypadku, gdy w umowie zostanie wskazana uczelnia zagraniczna. Do uczelni zagranicznych nie znajdują bowiem zastosowania polskie przepisy (m.in. te określające niezbędne elementy dyplomu wspólnego, np. § 33 ust. 2 i 3 oraz § 34 ww. rozporządzenia).</p>	<p>Natomiast w przypadku gdy każdy z podmiotów prowadzących studia wspólne wydaje odrębny dyplom ukończenia studiów, kwestie sporządzania takiego dyplomu przez polskie uczelnie reguluje § 34 ww. rozporządzenia. Do dyplomów wydawanych przez uczelnie zagraniczne, także w przypadku prowadzenia studiów wspólnych z polską uczelnią, przepisy ww. rozporządzenia nie mają zastosowania, gdyż uczelnie zagraniczne działają w oparciu o systemy prawne innych państw.</p>
35	Forum Administracji Akademickiej	art. 1 pkt 1 lit. a	<p>W związku z uchyleniem zmienionego brzmienia art. 60 ust. 4 PSWiN nie jest jasne, na jakich zasadach będą wydawane dyplomy ukończenia studiów wspólnych, zarówno jako jeden dokument, jak i odrębnie dla każdego z podmiotów, w tym także w przypadku, gdy stroną umowy jest uczelnia zagraniczna.</p> <p>Proponujemy rozważenie kompleksowego uregulowania kwestii wydawania dyplomów wspólnych jako dyplomów cyfrowych, analogicznie do brzmienia zaproponowanego w przypadku art. 179 ust. 2 i 3 PSWiN, z uwzględnieniem przypadków, gdy dyplom wspólny jest wydawany jako jeden dokument (dyplom wspólny wspólny) przez kilka uczelni polskich albo przez uczelnie polskie i uczelnie zagraniczne,</p>	

			<p>a także z uwzględnieniem przypadku, gdy dyplom wspólny jest wydawany przez kilka podmiotów niezależnie od siebie (dyplom wspólny odrębny).</p> <p>Obecnie przepisy PSWiN (art. 60 ust. 1 pkt 3) przewidują, że zasady współpracy przy prowadzeniu studiów wspólnych określa umowa zawarta w formie pisemnej, w której w szczególności ustala się podmiot lub podmioty właściwe m.in. w zakresie wydawania dyplomów.</p> <p>Z kolei § 33 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów przewiduje, że w przypadku studiów wspólnych, o których mowa w art. 60 ust. 1 PSWiN, dyplom wspólny wydaje uczelnia wskazana w umowie, o której mowa w tym przepisie. Nie wiadomo zatem, jak będzie wyglądało wydanie dyplomu wspólnego w przypadku, gdy w umowie zostanie wskazana uczelnia zagraniczna. Do uczelni zagranicznych nie znajdują bowiem zastosowania polskie przepisy (m.in. te określające niezbędne elementy dyplomu wspólnego, np. § 33 ust. 2 i 3 oraz § 34 ww. rozporządzenia).</p>	
36	Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich	art. 1 pkt 1 lit. b	<p>Sugeruje się, aby przepisy jasno określały, że uczelnie są zobowiązane do wydania dyplomu ukończenia studiów w języku polskim oraz jego odpisu w języku angielskim, a także suplementu do dyplomu wraz z odpisem w języku angielskim, jednak wyłącznie w wersji elektronicznej.</p> <p>Oryginał dyplomu powinien mieć jedynie postać elektroniczną. Rozwiązanie takie pozwoli uniknąć wątpliwości co do autentyczności dokumentów. Nie jest sytuacją pożądaną, by w obrocie prawnym znajdowały się jednocześnie dyplomy papierowe i elektroniczne, które niezależnie od siebie będą mieć moc oryginału, a nie będą miały tej samej formy, zwłaszcza że formę papierową zatwierdza senat, a o formie elektronicznej w proponowanych przepisach się nie wspomina, a nie należy zapominać, że treść</p>	<p>UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Od dnia 1 stycznia 2027 r. uczelnie będą obowiązane do wydawania dyplomów ukończenia studiów wraz z suplementami do dyplomów w postaci elektronicznej (będzie to podstawowa postać tych dokumentów) oraz – na wniosek studenta albo absolwenta – odpisu tych dokumentów w każdym języku obcym wymienionym w art. 77 ust. 2a PSWiN (tj. egzemplarza/wersji dokumentu w języku obcym). Podstawową i obowiązkową postacią tych dokumentów będzie zatem postać elektroniczna. Natomiast dyplom ukończenia studiów i suplement do dyplomu w postaci papierowej będą sporządzane wyłącznie na wniosek studenta. Posiadanie przez absolwenta dyplomu ukończenia studiów w postaci papierowej i elektronicznej nie będzie powodować trudności w dokumentowaniu posiadanego wykształcenia.</p>

		<p>powinna być tożsama. Obecne propozycje mogą prowadzić do trudności w udokumentowaniu posiadanego wykształcenia. Sugeruje się także, by na wniosek studenta lub absolwenta – bez konieczności wyznaczania sztywnych terminów składania takich wniosków – uczelnia mogła wydawać uwierzytelniony wydruk tych dokumentów (zamiast proponowanego w projekcie wydawania odrębnego dyplomu w wersji papierowej). Wydruk taki mógłby być sporządzony przy wykorzystaniu rozwiązań technicznych, które odpowiednio zabezpieczyłyby taki dokument, na przykład poprzez wydawanie wydruków na specjalnym papierze zabezpieczonym odpowiednimi elementami (np. hologramem, kodem QR), co pozwalałoby osobom dysponującym tym dokumentem na łatwe zweryfikowanie autentyczności wydruku i potwierdzenie wykształcenia osoby przedstawiającej taki dokument. Możliwość sprawdzenia autentyczności dokumentu w systemie zwiększyłaby transparentność i zaufanie do procesu weryfikacji wykształcenia i pozwalałoby unikać zagrożenia wydawania fikcyjnych dyplomów ukończenia studiów (co miało miejsce w przypadku tzw. dyplomów kolekcjonerskich).</p> <p>Regulacja, która w jednoznaczny sposób określałaby formę elektroniczną jako oryginalną, w połączeniu z prostymi do weryfikacji uwierzytelnionymi wydrukami, byłaby korzystnym rozwiązaniem dla wszystkich stron. Takie ujednolicenie ułatwiałoby pracę instytucji szkolnictwa wyższego, jednocześnie będąc rozwiązaniem dobrze chroniącym zarówno interes absolwentów, jak i instytucji zewnętrznych, które muszą weryfikować autentyczność dyplomów.</p> <p>Eliminowanie konieczności składania fizycznych dokumentów w procesie weryfikacji, a także uproszczenie samego procesu uzyskiwania potwierdzeń ukończenia studiów</p>	<p>Niezbędne elementy dyplomu ukończenia studiów w postaci papierowej i elektronicznej zostaną określone przez ministra w rozporządzeniu wydawanym na podstawie art. 81 PSWiN. Ponadto data wydania na dyplomie ukończenia studiów w postaci papierowej będzie musiała być taka sama jak data wydania na dyplomie w postaci elektronicznej. Zgodnie z projektowanymi przepisami dyplom ukończenia studiów w postaci elektronicznej zostanie uznany za wydany z chwilą jego zarejestrowania w repozytorium, kiedy to zostanie opatrzony kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną ze znacznikiem czasu, co pozwoli na ustalenie w sposób niebudzący wątpliwości daty wydania dokumentu. Zagwarantuje również autentyczność i spójność każdego zarejestrowanego dokumentu. Natomiast zgodnie z projektowanym art. 347a ust. 14 PSWiN wydruk dyplomu ukończenia studiów wraz z suplementem do dyplomu, pobranego z repozytorium nie będzie uznawany w obrocie prawnym za równoważny z odpowiednim dyplomem w postaci elektronicznej lub dyplomem w postaci papierowej. W odniesieniu do przedstawionej w uwadze propozycji sporządzania przez uczelnie wydruku zawierającego kod QR, umożliwiającego weryfikację autentyczności takiego dyplomu, zgodnie ze stanowiskiem działu bezpieczeństwa Ośrodka Przetwarzania Informacji – Państwowego Instytutu Badawczego istnieje ryzyko tworzenia fałszywych dokumentów, które będą drukowane z kodem QR, który będzie odsyłać do fałszywej strony weryfikacyjnej. W konsekwencji mogłoby dojść do powstania szarej strefy pozornie oryginalnych dyplomów. Ponadto umieszczenie nowych elementów na dyplomach ukończenia studiów w postaci papierowej wymagałoby również ponownej weryfikacji przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji wzorów tych dyplomów, które mają status dokumentów publicznych.</p> <p>Zgodnie z rozporządzeniem wydawanym na podstawie art. 81</p>
--	--	--	---

		<p>mogłoby przyczynić się do zwiększenia efektywności administracji uczelnianej i zmniejszenia kosztów związanych z obsługą tego procesu. Ponadto, dzięki elektronicznej formie suplementów, uczelnie mogłyby zaoszczędzić na kosztach związanych z drukiem i archiwizowaniem papierowych dokumentów, a także zredukować ryzyko błędów i zagubienia dokumentów. Mając na uwadze fakt, że uwierzytelniony wydruk nie zawierałby fizycznego podpisu rektora, osoby kierujące uczelniami zostałyby w znaczący sposób odciążone z obowiązku podpisywania tysięcy dokumentów w bardzo krótkim czasie.</p> <p>Proponowane rozwiązanie wpłynęłoby również na szybsze przetwarzanie dokumentów w międzynarodowym obiegu edukacyjnym, ponieważ dyplomy w wersji elektronicznej i suplementy mogłyby być łatwiej udostępniane uczelniom i pracodawcom na całym świecie, co z kolei mogłoby przyczynić się do zwiększenia konkurencyjności polskich absolwentów na rynku międzynarodowym.</p> <p>Dodatkowo omówione tutaj rozwiązanie przyczyniłoby się do redukcji dokumentów papierowych, co pozytywnie wpłynie na zmniejszenie zużycia papieru i odpadów, obniżając koszty działania i wspierając ekologiczne rozwiązania w administracji.</p>	<p>PSWiN niezbędnym elementem dyplomu ukończenia studiów wydawanego w postaci papierowej jest jego numer. Numer ten będzie umieszczany również w repozytorium podczas obowiązkowej rejestracji dyplomu ukończenia studiów w postaci elektronicznej, poprzedzającej sporządzenie dokumentu papierowego. Działanie takie pozwoli na bezpieczną weryfikację za pomocą repozytorium również dyplomu ukończenia studiów sporządzonego w postaci papierowej.</p> <p>Planuje się także uruchomienie w repozytorium funkcji wydawania elektronicznego <i>apostille</i> i elektronicznego uwierzytelniania dyplomów ukończenia studiów.</p>
37		<p>Sugeruje się usunięcie niespójności pomiędzy proponowanym brzmieniem art. 77 ust. 2 i 2b PSWiN. Ust. 2 przewiduje wydanie dyplomu i suplementu w formie elektronicznej oraz fakultatywnie odpisu w jednym z pięciu języków obcych (na wniosek). W ust. 2b natomiast wskazano, że uczelnia wydaje również odpisy w języku polskim i obcym, co może sugerować, że wydanie odpisu w języku obcym jest obligatoryjne, jeśli student zawnioskuje o dokumenty w wersji papierowej. Biorąc pod uwagę fakt, iż warunkiem wydania dyplomu i jego odpisów w wersji papierowej jest wydanie tych dokumentów w wersji elektronicznej (art. 77 ust. 2d PSWiN)</p>	<p>UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Projektowane przepisy są ze sobą spójne. Zgodnie z art. 77 ust. 2 PSWiN dyplom ukończenia studiów wraz z suplementem do dyplomu w postaci elektronicznej będą wydawane przez uczelnię w terminie 30 dni od dnia ukończenia studiów i – na wniosek studenta – uczelnia będzie zobowiązana do wydania nieodpłatnie w tym samym terminie jednego odpisu (egzemplarza) tych dokumentów w języku obcym wymienionym w tym przepisie. Natomiast zgodnie z art. 77 ust. 2c PSWiN dyplom ukończenia studiów wraz z suplementem do dyplomu oraz ich dwoma odpisami w języku</p>

			<p>wydaje się, iż art. 77 ust. 2 i art. 77 ust. 2b PSWiN są niespójne. Uwaga odnosi się również do analogicznych przepisów dotyczących wydawania bezpłatnych egzemplarzy suplementu do dyplomu.</p>	<p>obcym w postaci papierowej będą sporządzane na wniosek studenta w terminie 30 dni od dnia wydania dyplomu w postaci elektronicznej. Jednakże sporządzenie dyplomu ukończenia studiów wraz z suplementem do dyplomu oraz ich odpisów w postaci papierowej będzie możliwe wyłącznie po wydaniu tych dokumentów w postaci elektronicznej (art. 77 ust. 2e PSWiN). Zatem uczelnia będzie zobowiązana do sporządzenia (na podstawie art. 77 ust. 2c PSWiN) w postaci papierowej odpisów dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu w języku obcym dopiero wówczas, gdy dokumenty te zostaną wydane w postaci elektronicznej. Podobnie student będzie mógł zawnioskować, na podstawie art. 77 ust. 2c PSWiN, o sporządzenie w postaci papierowej odpisu dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu w tym języku obcym, w jakim wnioskował o wydanie tych dokumentów w postaci elektronicznej. Oznacza to, że uczelnia będzie zobowiązana do sporządzenia, na podstawie art. 77 ust. 2c PSWiN, w postaci papierowej odpisów dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu np. w języku angielskim, jeżeli odpisy tych dokumentów w języku angielskim zostały wydane w postaci elektronicznej.</p>
38			<p>Art. 77 ust. 2a PSWiN nie określa terminu, w jakim absolwent może złożyć wniosek o odpis w języku obcym. Brak takiego ograniczenia może w przyszłości prowadzić do analogicznych problemów, jakie zostały wskazane w uzasadnieniu projektu w odniesieniu do papierowych odpisów dyplomów – w szczególności do rozbieżności pomiędzy treścią elektronicznego dyplomu w języku polskim a jego odpisem, o który absolwent zawnioskuje po wielu latach. Może to prowadzić do sytuacji, w której po latach od ukończenia studiów uczelnia będzie musiała wystawić dokument niezgodny z pierwotnymi danymi (np. zmieniona nazwa uczelni, zlikwidowana jednostka organizacyjna).</p>	<p>UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Należy wyjaśnić, że w przypadku dokumentów w postaci elektronicznej odpis dyplomu ukończenia studiów albo suplementu do dyplomu będzie <i>de facto</i> kolejnym egzemplarzem (kolejną wersją) tego dokumentu, ale w języku obcym. Na podstawie projektowanego art. 77 ust. 2b pkt 2 PSWiN, na wniosek absolwenta uczelnia będzie wydawała w postaci elektronicznej dodatkowy odpis dyplomu ukończenia studiów w języku obcym. Należy zauważyć, że uczelnia nie będzie „ponownie” wydawała dodatkowego odpisu tego dokumentu w języku obcym, w którym został on już wcześniej wydany na podstawie wcześniejszego wniosku. Dokument taki wydany w postaci elektronicznej będzie przechowywany w repozytorium. Nie zachodzi zatem</p>

				potrzeba wprowadzania w art. 77 ust. 2b pkt 2 PSWiN ograniczenia czasowego na złożenie wniosku przez absolwenta. Możliwość wystąpienia przez absolwenta o odpis tego dokumentu w języku obcym w postaci elektronicznej będzie ograniczona liczbą języków obcych określonych w art. 77 ust. 2a PSWiN. Natomiast w odniesieniu do problemu zmiany nazwy uczelni należy zauważyć, że może się ona zmienić w dowolnym momencie. Każdy odpis dyplomu ukończenia studiów w języku obcym w postaci elektronicznej powinien zawierać aktualną nazwę uczelni oraz być podpisany przez aktualne władze uczelni.
39			<p>Jak należy rozumieć w art. 77 ust. 2a PSWiN określenie „na wniosek studenta albo absolwenta”? Czy to oznacza, że absolwent będzie mógł wystąpić np. po 5 latach o wydanie dodatkowego odpisu dyplomu w języku obcym w postaci elektronicznej i w konsekwencji odpisu w tym języku obcym w postaci papierowej? Czy w tej sytuacji będzie inna data wydania dodatkowego odpisu niż oryginału dokumentu? Być może należałoby ograniczyć się tylko do wniosku studenta. Proponuje się następujące brzmienie przepisu:</p> <p><i>„2a. Uczelnia wydaje absolwentowi, w postaci elektronicznej, na wniosek studenta, dodatkowy odpis dyplomu ukończenia studiów sporządzony w języku obcym, o którym mowa w ust. 2 pkt 2 lit. a, lub suplementu do dyplomu sporządzony w języku obcym, o którym mowa w ust. 2 pkt 2 lit. b, z tym że nie wydaje się odpisu tych dokumentów w języku obcym, w którym zostały one wydane na podstawie wniosku złożonego zgodnie z ust. 2 pkt 2.”,</i></p>	<p>UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Należy wyjaśnić, że w przypadku dokumentów w postaci elektronicznej odpis dyplomu ukończenia studiów albo suplementu do dyplomu będzie <i>de facto</i> kolejnym egzemplarzem (kolejną wersją) tego dokumentu, ale w języku obcym. Zgodnie z projektowanym art. 77 ust. 2b PSWiN, na wniosek studenta albo absolwenta, uczelnia będzie wydawała w postaci elektronicznej odpis dyplomu ukończenia studiów w języku obcym, jeżeli w danym języku nie został wydany wcześniej odpis. Zatem absolwent będzie mógł na podstawie tego przepisu zawnieść w każdym czasie o wydanie w postaci elektronicznej kolejnego odpisu dyplomu ukończenia studiów w języku obcym, z tym że uczelnia nie będzie „ponownie” wydawała odpisu tego dokumentu w języku obcym, w którym został on już wcześniej wydany. Dokument taki wydany w postaci elektronicznej będzie przechowywany w repozytorium. Możliwość wystąpienia przez absolwenta o odpis tego dokumentu w języku obcym w postaci elektronicznej będzie ograniczona liczbą języków obcych określonych w art. 77 ust. 2a PSWiN. W przypadku gdy absolwent nie będzie posiadał odpisu dyplomu ukończenia studiów w danym języku obcym w postaci elektronicznej (art. 77 ust. 2a i 2b PSWiN), to nie będzie mógł otrzymać odpisu tego dokumentu w tym języku obcym</p>

				<p>w postaci papierowej. W związku z tym absolwent posiadający dyplom ukończenia studiów w postaci papierowej wydany zgodnie z art. 77 ust. 2c PSWiN będzie mógł otrzymać odpis tego dokumentu w języku obcym w postaci papierowej (art. 77 ust. 2d PSWiN), jeżeli został mu wydany taki dokument w postaci elektronicznej. Zgodnie bowiem z art. 77 ust. 2e PSWiN sporządzenie dyplomu ukończenia studiów wraz z suplementem do dyplomu oraz ich odpisów w postaci papierowej jest możliwe wyłącznie po wydaniu tych dokumentów w postaci elektronicznej.</p>
40			<p>Sugeruje się doprecyzowanie art. 77 ust. 2c PSWiN, aby było jasne, ile dodatkowych odpisów może zostać wydanych oraz czy dotyczą one wyłącznie dokumentów już wcześniej wydanych (np. jeżeli absolwent otrzymał odpis w języku angielskim, może otrzymać jego duplikat, ale nie nowy odpis w języku francuskim). Proponuje się ograniczenie możliwości wydania dodatkowego odpisu do przypadków, w których oryginalny dokument w danym języku został już wydany.</p>	<p>UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Zgodnie z projektowanym art. 77 ust. 2d PSWiN absolwent posiadający dyplom ukończenia studiów w postaci papierowej sporządzony na podstawie art. 77 ust. 2c PSWiN, w okresie 10 lat od dnia ukończenia studiów będzie mógł wystąpić do uczelni z wnioskiem o sporządzenie dodatkowego odpisu w postaci papierowej w języku polskim lub w języku obcym dyplomu ukończenia studiów lub suplementu do dyplomu. Nie zachodzi potrzeba wprowadzania ograniczenia liczby sporządzanych przez uczelnię odpisów dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu w postaci papierowej. Należy wyjaśnić, że odpis dyplomu ukończenia studiów w postaci papierowej na podstawie art. 77 ust. 2d PSWiN będzie mógł być sporządzony tylko dla tego absolwenta, dla którego uczelnia sporządziła dyplom w postaci papierowej na podstawie art. 77 ust. 2c PSWiN. Ponadto, jeżeli absolwent nie posiada odpisu dyplomu ukończenia studiów w danym języku obcym w postaci elektronicznej (art. 77 ust. 2a i 2b PSWiN), to nie będzie mógł otrzymać odpisu tego dokumentu w tym języku obcym w postaci papierowej, gdyż zgodnie z art. 77 ust. 2e PSWiN sporządzenie dyplomu ukończenia studiów wraz z suplementem do dyplomu oraz ich odpisów w postaci papierowej jest możliwe wyłącznie po wydaniu tych dokumentów w postaci elektronicznej. Jednocześnie za wydanie, zgodnie z art. 77 ust. 2a, 2b i 2d PSWiN,</p>

				<p>dodatkowych odpisów tych dokumentów w języku obcym, uczelnia będzie mogła pobierać opłaty.</p> <p>Ponadto należy wyjaśnić, że nie wydaje się duplikatu odpisu dokumentu. Duplikat dyplomu ukończenia studiów lub suplementu do dyplomu wydaje się na skutek utraty oryginału tego dokumentu.</p>
41			<p>W art. 77 ust. 2b PSWiN w proponowanym brzmieniu wskazano, że – w razie złożenia wniosku o wydanie dyplomu i suplementu do dyplomu w postaci papierowej – uczelnia wydaje dyplom ukończenia studiów wraz z suplementem do dyplomu oraz ich 2 odpisy, w tym odpis dyplomu ukończenia studiów sporządzony w języku polskim i w jednym ze wskazanych w tym przepisie języków obcych. Z kolei w proponowanym ust. 2d wskazano, że dyplom wraz z suplementem do dyplomu oraz ich odpisy w postaci papierowej mogą być wydane jedynie po ich wydaniu w postaci elektronicznej. Natomiast proponowany art. 77 ust. 2 PSWiN wskazuje, że wnioskowanie o odpis (wraz z suplementem do dyplomu) w języku obcym nie jest obowiązkowe. Należy zatem stwierdzić, że w skład papierowego kompletu dokumentów (wydawanego na wniosek) obligatoryjnie wchodzi odpis wraz z suplementem do dyplomu w języku obcym, podczas gdy wnioskowanie o takie dokumenty w formie elektronicznej nie jest konieczne. Nie jest zatem pewne, czy przy obecnej redakcji przepisów dopuszczalne będzie wydanie dokumentów w postaci papierowej, jeżeli student (zgodnie z proponowanym art. 77 ust. 2 pkt 2 PSWiN) nie złoży wniosku o dyplom i suplement w formie elektronicznej w danym języku obcym, mimo że ten wniosek nie jest obligatoryjny.</p>	<p>UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Zgodnie z art. 77 ust. 2 PSWiN dyplom ukończenia studiów wraz z suplementem do dyplomu w postaci elektronicznej będą wydawane przez uczelnię w terminie 30 dni od dnia ukończenia studiów i zgodnie z art. 77 ust. 2a PSWiN – na wniosek studenta – uczelnia będzie zobowiązana do wydania w tym samym terminie jednego odpisu tych dokumentów w języku obcym wymienionym w tym przepisie. Natomiast zgodnie z art. 77 ust. 2c PSWiN dyplom ukończenia studiów wraz z suplementem do dyplomu oraz ich dwoma odpisami, w tym w języku obcym, w postaci papierowej będą sporządzane na wniosek studenta, w terminie 30 dni od dnia wydania dyplomu w postaci elektronicznej, z tym że sporządzenie dyplomu ukończenia studiów wraz z suplementem do dyplomu oraz ich odpisów w postaci papierowej będzie możliwe wyłącznie po wydaniu tych dokumentów w postaci elektronicznej (art. 77 ust. 2e PSWiN). Zatem uczelnia będzie zobowiązana do sporządzenia (na podstawie art. 77 ust. 2c PSWiN) w postaci papierowej odpisów dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu w języku obcym tylko, jeżeli dokumenty te zostały wydane w postaci elektronicznej. Podobnie student będzie mógł zawniekskować, na podstawie art. 77 ust. 2c PSWiN, o sporządzenie w postaci papierowej odpisu dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu jedynie w tym języku obcym, w którym zostaną mu wydane te dokumenty w postaci elektronicznej. Oznacza to, że uczelnia będzie zobowiązana do sporządzenia, na podstawie art. 77 ust. 2b PSWiN, w postaci papierowej odpisów dyplomu ukończenia</p>

				studiów i suplementu do dyplomu, np. w języku angielskim, jeżeli odpisy tych dokumentów w języku angielskim zostały wydane w postaci elektronicznej.
42			Zgodnie z proponowanym art. 77 ust. 2b PSWiN wydanie dyplomu ukończenia studiów wraz z suplementem do dyplomu oraz ich odpisów w postaci papierowej ma nastąpić w terminie 30 dni od dnia wydania dyplomu w postaci elektronicznej. Jednocześnie w akapicie 6 uzasadnienia (str. 2) wskazano, że data wydania dyplomu ukończenia studiów w postaci papierowej ma być tożsama z datą wydania dyplomu w postaci elektronicznej. Wydaje się zatem, że doszło do użycia pojęcia „wydania” dyplomu w dwojakim sensie – w odniesieniu do wystawienia dyplomu oraz w odniesieniu do jego przekazania absolwentowi (w przypadku formy papierowej). Nie jest bowiem możliwe stwierdzenie, że z jednej strony data wydania dyplomu w formie papierowej i elektronicznej ma być tożsama, a z drugiej strony dyplom w postaci papierowej może być wydany w ciągu 30 dni od wydania tego w postaci elektronicznej. Konieczne jest zatem doprecyzowanie pojęcia „wydania dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu”.	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>Jak wskazano w uzasadnieniu projektu data wydania na dyplomie ukończenia studiów w postaci papierowej będzie taka sama jak data wydania na dyplomie w postaci elektronicznej. Zgodnie z projektem ustawy uczelnia wydaje jeden dyplom ukończenia studiów w dwóch postaciach. Zgodnie z projektowanymi przepisami dyplom ukończenia studiów w postaci elektronicznej zostanie uznany za wydany z chwilą jego zarejestrowania w repozytorium, kiedy to zostanie opatrzony kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną ze znacznikiem czasu, co pozwoli na ustalenie w sposób niebudzący wątpliwości daty wydania dokumentu. Taka sama data będzie widniała na dyplomie ukończenia studiów w postaci papierowej.</p> <p>W art. 77 ust. 2c PSWiN chodzi o sporządzenie w postaci papierowej dyplomu ukończenia studiów, który został wydany z chwilą zarejestrowania tego dyplomu w postaci elektronicznej w repozytorium.</p>
43			Proponuje się doprecyzowanie art. 77 ust. 2c PSWiN, aby było jasne, ile dodatkowych odpisów może zostać wydanych oraz czy dotyczą one wyłącznie dokumentów już wcześniej wydanych. Proponuje się ograniczenie możliwości wydania dodatkowego odpisu do przypadków, w których oryginalny dokument w danym języku został już wydany.	<p>UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Zgodnie z projektowanym art. 77 ust. 2d PSWiN absolwent posiadający dyplom ukończenia studiów w postaci papierowej wydany na podstawie art. 77 ust. 2c PSWiN, w okresie 10 lat od dnia ukończenia studiów będzie mógł wystąpić do uczelni z wnioskiem o wydanie odpisu dyplomu ukończenia studiów lub suplementu do dyplomu w postaci papierowej, w języku polskim lub w języku obcym.</p> <p>Należy wyjaśnić, że odpis dyplomu ukończenia studiów w postaci papierowej na podstawie art. 77 ust. 2d PSWiN będzie mógł być sporządzony tylko dla tego absolwenta, dla którego uczelnia sporządziła dyplom w postaci papierowej na podstawie art. 77 ust. 2c PSWiN. Ponadto, jeżeli absolwent nie będzie posiadał odpisu dyplomu w danym języku obcym</p>

				w postaci elektronicznej (art. 77 ust. 2a i 2b PSWiN), to nie będzie mógł otrzymać odpisu tego dokumentu w tym języku obcym w postaci papierowej, gdyż zgodnie z art. 77 ust. 2e PSWiN sporządzenie dyplomu ukończenia studiów wraz z suplementem do dyplomu oraz ich odpisów w postaci papierowej jest możliwe wyłącznie po wydaniu tych dokumentów w postaci elektronicznej.
44			Zgodnie z proponowanym brzmieniem art. 77 ust. 2e PSWiN dyplom ukończenia studiów, suplement do dyplomu i odpisy tych dokumentów dla absolwentów będących żołnierzami uczelnia wydaje wyłącznie w postaci papierowej. W pierwszej kolejności konieczne wydaje się przesądzenie, w jaki sposób i na który moment uczelnia miałaby weryfikować status absolwenta. W świetle proponowanego brzmienia przepisu uczelnia miałaby obowiązek dokonywać weryfikacji, czy każda z osób kończących studia jest żołnierzem. Taka każdorazowa weryfikacja mogłaby stanowić znaczne obciążenie pod względem organizacyjnym.	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>Projektowany przepis zostanie doprecyzowany przez wskazanie, że dotyczy absolwentów uczelni wojskowych, będących żołnierzami. Do repozytorium będą pobierane dane z wykazu studentów. Regulacja art. 77 ust. 2f PSWiN będzie w ten sposób korespondowała z art. 344 ust. 5 PSWiN, zgodnie z którym wykaz studentów nie obejmuje studentów uczelni wojskowych, będących żołnierzami.</p>
45	Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy	art. 1 pkt 1 lit. b	<p>Zwracamy uwagę na niespójność wydawania odpisów dyplomów i suplementów do dyplomów w językach obcych, sporządzanych w postaci elektronicznej oraz w postaci papierowej.</p> <p>Proponujemy rezygnację z przepisów wymagających składania wniosków przez studentów o wydanie odpisów dyplomów i suplementów do dyplomu, zarówno w postaci elektronicznej, jak i w postaci papierowej w językach obcych i ograniczenie wydawania odpisów w językach obcych wyłącznie do języka angielskiego. W ramach tzw. „kompletu” dyplomu wydawanego w postaci elektronicznej powinien być wydawany od razu dyplom wraz z suplementem w języku polskim (jako oryginały) wraz z odpisem dyplomu oraz odpisem suplementu sporządzonym wyłącznie w języku angielskim. W konsekwencji, jeśli zostanie złożony wniosek o wydanie dyplomu i suplementu do dyplomu w postaci papierowej, sporządzenie takich dokumentów nie będzie</p>	<p>UWAGI CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONE</p> <p>W związku z uwagami środowiska akademickiego dotyczącymi ponoszonych przez uczelnie kosztów tłumaczenia odpisów dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu w projektowanym art. 77 ust. 2a i 2c PSWiN proponuje się ograniczenie liczby języków obcych, w których mogą być sporządzane odpisy dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu. Odpis dyplomu ukończenia studiów, zarówno w postaci elektronicznej, jak i w postaci papierowej, będzie mógł być sporządzany przez uczelnie w następujących językach obcych: angielskim, francuskim, hiszpańskim, niemieckim albo rosyjskim, a odpis suplementu do dyplomu – w języku angielskim. Rezygnuje się natomiast z ich sporządzania w innym języku obcym, w którym było prowadzone kształcenie na studiach.</p> <p>Od dnia 1 stycznia 2027 r. uczelnie będą obowiązane do wydawania dyplomów ukończenia studiów wraz</p>

			<p>napotykało trudności związanych z koniecznością sporządzania dodatkowych tłumaczeń.</p> <p>Jeśli student złoży wniosek o wydanie odpisów dyplomu i suplementu do dyplomu w języku obcym w postaci papierowej (art. 77 ust. 2b PSWiN – spójnik „i”), to obowiązkowo należy takie odpisy wydać, ale jeśli nie złoży wniosku o wydanie takiego odpisu w postaci elektronicznej, to wówczas w ogóle taki odpis nie może być wydany. Jak zatem wydać odpis dyplomu czy suplementu do dyplomu w języku obcym w postaci papierowej, podczas gdy nigdy nie został wydany odpis dyplomu czy suplementu do dyplomu w postaci elektronicznej? W świetle brzmienia art. 77 ust. 2d PSWiN wydanie dyplomu ukończenia studiów wraz z suplementem do dyplomu oraz ich odpisów w postaci papierowej jest możliwe wyłącznie po wydaniu tych dokumentów w postaci elektronicznej.</p> <p>Wyeleminowanie konieczności składania wniosku przez studenta o wydanie odpisu w języku obcym, w którym sporządzane są odpisy dyplomu i odpisy suplementu do dyplomu, pozwoli na sprawniejsze przygotowanie dokumentów związanych z ukończeniem studiów i wyeleminuje zbyteczną biurokrację w tym zakresie.</p>	<p>z suplementem do dyplomu w postaci elektronicznej (będzie to podstawowa postać tych dokumentów), oraz odpisów tych dokumentów w językach obcych wymienionych w art. 77 ust. 2a PSWiN. Nie przewiduje się rezygnacji z wymogu składania przez studenta wniosku o wydanie odpisu tych dokumentów. Przedstawiona w uwadze propozycja, aby w ramach tzw. „kompletu” dyplomu ukończenia studiów wydawanego w postaci elektronicznej wydawać dyplom ukończenia studiów wraz z suplementem do dyplomu w języku polskim oraz odpisami tych dokumentów w języku angielskim oznaczałaby nałożenie na uczelnie obowiązku wydawania wszystkim absolwentom takich odpisów, podczas gdy nie każda osoba kończąca studia wyraża wolę posiadania tych dokumentów albo potrzebuje takiego dokumentu w innym języku obcym. W związku z tym decyzja o potrzebie posiadania takich odpisów powinna pozostać w gestii studenta. Natomiast zgodnie z art. 77 ust. 2c PSWiN dyplom ukończenia studiów wraz z suplementem do dyplomu oraz ich dwoma odpisami, w tym w języku obcym, w postaci papierowej będą sporządzane na wniosek studenta, któremu wydano te dokumenty w postaci elektronicznej (art. 77 ust. 2e PSWiN). Nie występuje więc niespójność w przypadku wydawania odpisów dyplomów ukończenia studiów i suplementów do dyplomów w języku obcym, w postaci elektronicznej i w postaci papierowej. Uczelnia na podstawie art. 77 ust. 2c PSWiN będzie zobowiązana do sporządzenia w postaci papierowej odpisów dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu w języku obcym tylko wtedy, gdy dokumenty te zostały wydane w tym samym języku obcym w postaci elektronicznej. Student będzie mógł zawnioskować na podstawie art. 77 ust. 2c PSWiN o sporządzenie w postaci papierowej odpisu dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu w tym języku obcym, w którym zostaną mu wydane te dokumenty w postaci elektronicznej.</p>
46	Forum Administracji Akademickiej	art. 1 pkt 1 lit. b	<p>Zwracamy uwagę na niespójność wydawania odpisów dyplomów i suplementów do dyplomów w językach obcych, sporządzanych w postaci elektronicznej oraz w postaci papierowej.</p> <p>Proponujemy rezygnację z przepisów wymagających składania wniosków przez studentów o wydanie odpisów dyplomów i suplementów do dyplomu, zarówno w postaci elektronicznej, jak i w postaci papierowej w językach obcych i ograniczenie wydawania odpisów w językach obcych wyłącznie do języka angielskiego. W ramach tzw. „kompletu” dyplomu wydawanego w postaci elektronicznej powinien być wydawany od razu dyplom wraz z suplementem w języku polskim (jako oryginały) wraz z odpisem dyplomu oraz</p>	

		<p>odpisem suplementu sporządzonym wyłącznie w języku angielskim. W konsekwencji, jeśli zostanie złożony wniosek o wydanie dyplomu i suplementu do dyplomu w postaci papierowej, sporządzenie takich dokumentów nie będzie napotykało trudności związanych z koniecznością sporządzania dodatkowych tłumaczeń.</p>	
47		<p>Zwracamy także uwagę na wątpliwości i obawy w zakresie składania wniosków o wydanie dyplomów i suplementów w postaci papierowej jedynie na wniosek studenta. Ten problem można byłoby rozwiązać w taki sposób, aby dyplom wraz z suplementem do dyplomu były wydawane zasadniczo w postaci dokumentu elektronicznego, natomiast dyplom w postaci papierowej był sporządzany (drukowany przez uczelnię) na wniosek studenta lub absolwenta złożony w dowolnym terminie, ale wyłącznie w oparciu o dyplom i suplement sporządzone w postaci elektronicznej, znajdujące się w repozytorium. Dyplom w postaci papierowej drukowany byłby na odpowiednio zabezpieczonym blankiecie i opatrzony podpisem osoby upoważnionej do podpisywania takich dokumentów.</p> <p>Taki wydruk mógłby zawierać np. kod QR umożliwiający weryfikację autentyczności dyplomu w systemie teleinformatycznym. Koniecznym byłoby także wprowadzenie jednego, cyfrowego wzoru dyplomu, który byłby jednakowo wizualizowany niezależnie od uczelni. Wydruk na tym wzorze mógłby być realizowany przez uczelnię na potrzeby studentów i służyć do wręczania podczas graduacji, zgodnie z tradycją akademicką.</p> <p>W ten sposób zachowana zostałaby także spójność treści pomiędzy dyplomem sporządzonym w postaci elektronicznej oraz w postaci papierowej, bez względu na to, kiedy zostałby złożony wniosek o wydanie takiego dokumentu przez studenta lub absolwenta i po jak długim okresie od momentu ukończenia studiów.</p>	<p>UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Data wydania na dyplomie ukończenia studiów w postaci papierowej będzie musiała być taka sama jak data wydania na dyplomie w postaci elektronicznej. W związku z tym możliwość wnioskowania o sporządzenie dyplomu ukończenia studiów w postaci papierowej przez absolwenta po wielu latach budzi zasadnicze wątpliwości z uwagi na rozbieżność w datach sporządzenia tego dokumentu w postaci papierowej i jego wydania w postaci elektronicznej, możliwe rozbieżności, np. w zakresie nazwy uczelni (po jej zmianie), czy też możliwości wystawienia takiego dokumentu w przypadku, gdy uczelnia została zlikwidowana. Zgodnie z projektowanym art. 77 ust. 2c PSWiN dyplom ukończenia studiów i suplement do dyplomu w postaci papierowej będą sporządzane wyłącznie na wniosek studenta, co oznacza, że wniosek będzie mógł zostać przez niego złożony do dnia ukończenia studiów. Jako absolwent już nie będzie uprawniony do ubiegania się o sporządzenie dla niego dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu w postaci papierowej.</p> <p>Jednocześnie w odniesieniu do przedstawionej w uwadze propozycji sporządzania przez uczelnię wydruku dyplomu ukończenia studiów w postaci papierowej zawierającego kod QR, umożliwiający weryfikację autentyczności dyplomu w systemie teleinformatycznym, zgodnie ze stanowiskiem działu bezpieczeństwa Ośrodka Przetwarzania Informacji – Państwowego Instytutu Badawczego przy uwzględnieniu kodów QR istnieje ryzyko tworzenia fałszywych dokumentów, które będą drukowane z kodem QR, który</p>

		<p>Jeśli student złoży wniosek o wydanie odpisu dyplomu i suplementu do dyplomu w języku obcym w postaci papierowej (art. 77 ust. 2b PSWiN – spójnik „i”), to obowiązkowo należy takie odpisy wydać, ale jeśli nie złoży wniosku o wydanie takiego odpisu w postaci elektronicznej, to wówczas w ogóle taki odpis nie może być wydany. Jak zatem wydać odpis dyplomu czy suplementu do dyplomu w języku obcym w postaci papierowej, podczas gdy nigdy nie został wydany odpis dyplomu czy suplementu w postaci elektronicznej? W świetle brzmienia przepisu art. 77 ust. 2d PSWiN wydanie dyplomu ukończenia studiów wraz z suplementem do dyplomu oraz ich odpisów w postaci papierowej jest możliwe wyłącznie po wydaniu tych dokumentów w postaci elektronicznej.</p> <p>Wyeleminowanie konieczności składania wniosku przez studenta w zakresie otrzymania odpisu w języku obcym, w którym sporządzane są odpisy dyplomu i odpisy suplementu do dyplomu, pozwoli na sprawniejsze przygotowanie dokumentów związanych z ukończeniem studiów i wyeleminuje zbyteczną biurokrację w tym zakresie.</p> <p>W kwestii przepisów w projekcie określających, że wniosek o wydanie dyplomu wraz z suplementem do dyplomu w postaci papierowej może złożyć jedynie student, istnieje realne ryzyko, iż wielu studentów – mimo chęci otrzymania papierowego odpisu – nie złoży stosownego wniosku na czas, z uwagi na brak wystarczającej informacji lub przeoczenie terminu. Podjęcie przez uczelnie intensywnych działań informacyjnych w praktyce może się mimo wszystko okazać się niewystarczające.</p> <p>W efekcie – mimo jednoznacznych przepisów – uczelnie będą poddawane presji ze strony absolwentów, którzy po zakończeniu studiów będą domagać się wydania papierowego dyplomu, powołując się na potrzeby formalne, np. związane z nostryfikacją za granicą. Może to prowadzić do sytuacji, w której mimo niespełnienia wymogów ustawowych (brak</p>	<p>będzie odsyłać do fałszywej strony weryfikacyjnej. Mogłoby zatem dojść do powstania szarej strefy pozornie oryginalnych dyplomów.</p>
--	--	---	--

			złożonego wniosku przez studenta przed ukończeniem studiów) uczelnie i tak będą wydawać dyplomy papierowe.	
48	Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy	art. 1 pkt 1 lit. b	<p>Art. 77 ust. 2–2c PSWiN przewidują wydawanie odpisów dyplomów w języku angielskim, francuskim, hiszpańskim, niemieckim albo rosyjskim, albo w innym języku obcym, w którym było prowadzone kształcenie na studiach.</p> <p>Proponujemy ograniczenie wydawania odpisów dyplomów i suplementów do dyplomu, zarówno w postaci elektronicznej, jak i w postaci papierowej, w językach obcych wyłącznie do języka angielskiego i to bez składania wniosku przez studenta czy absolwenta.</p> <p>W ramach tzw. „kompletu” dyplomu wydawanego w postaci elektronicznej (art. 77 ust. 2 PSWiN) powinien być wydawany z urzędu dyplom wraz z suplementem w języku polskim (jako oryginały) wraz z odpisem dyplomu oraz odpisem suplementu wyłącznie w języku angielskim.</p> <p>Analogicznie dyplom i suplement do dyplomu w postaci papierowej powinny być wydawane wyłącznie w języku polskim oraz w języku angielskim (art. 77 ust. 2b PSWiN).</p> <p>W konsekwencji proponujemy uchylenie art. 77 ust. 2a PSWiN przewidującego sporządzanie dodatkowych odpisów dyplomu i suplementu w postaci elektronicznej w językach obcych oraz ograniczenie w art. 77 ust. 2b PSWiN sporządzania dodatkowych odpisów dyplomu i suplementu w postaci papierowej wyłącznie do języka angielskiego.</p> <p>Postulujemy uchylenie także art. 77 ust. 2d PSWiN przewidującego sporządzanie dodatkowych odpisów dyplomu i suplementu w postaci papierowej w języku polskim oraz w językach obcych. Proponujemy wyeliminowanie przepisów albo skrócenie terminów nakładających na uczelnie obowiązek wydawania odpisów w postaci papierowej, zarówno w języku polskim, jak i w językach obcych, po tak długim okresie (10 lat). Obecnie brak jest bowiem regulacji wskazujących, jak powinny wyglądać te odpisy oraz jakie są zasady ich wydawania.</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>W związku z uwagami środowiska akademickiego dotyczącymi ponoszonych przez uczelnie kosztów tłumaczenia odpisów dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu w projektowanym art. 77 ust. 2a i 2c PSWiN proponuje się ograniczenie liczby języków obcych, w których mogą być sporządzane odpisy dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu. Odpis dyplomu ukończenia studiów, zarówno w postaci elektronicznej, jak i w postaci papierowej, będzie mógł być sporządzany przez uczelnie w następujących językach obcych: angielskim, francuskim, hiszpańskim, niemieckim albo rosyjskim, a odpis suplementu do dyplomu – w języku angielskim. Rezygnuje się natomiast z obowiązku wydawania przez uczelnię dyplomu ukończenia studiów w innym języku obcym, w którym było prowadzone kształcenie na studiach.</p> <p>Od dnia 1 stycznia 2027 r. uczelnie będą obowiązane do wydawania dyplomów ukończenia studiów wraz z suplementami do dyplomu w postaci elektronicznej (będzie to podstawowa postać tych dokumentów) oraz nieodpłatnie, na wniosek studenta, jednego odpisu tych dokumentów w języku obcym wymienionym w art. 77 ust. 2a PSWiN. Nie przewiduje się rezygnacji z wymogu składania przez studenta wniosku o wydanie odpisu tych dokumentów. Przedstawiona w uwadze propozycja, aby w ramach tzw. „kompletu” dyplomu ukończenia studiów wydawanego w postaci elektronicznej sporządzać dyplom ukończenia studiów wraz z suplementem do dyplomu w języku polskim oraz odpisami tych dokumentów w języku angielskim, oznaczałaby nałożenie na uczelnie obowiązek sporządzania dla wszystkich absolwentów takich odpisów, podczas gdy nie każda osoba kończąca studia wyraża wolę posiadania tych dokumentów, a część osób może potrzebować tych dokumentów w innym</p>
49	Forum Administracji Akademickiej			

		<p>Dodatkowo postulujemy ustalenie przez MNiSW jednolitych tłumaczeń na język obcy wyrażeń stanowiących obligatoryjne elementy dyplomu i suplementu do dyplomu w języku angielskim.</p> <p>Przygotowanie odpisu dyplomu w języku obcym generuje koszty dla uczelni, a dyplomy i suplementy do dyplomów wydawane są absolwentom co do zasady bezpłatnie. Uczelnie zmuszone są do zlecania tłumaczenia treści dyplomu tłumaczom przysięgłym.</p> <p>Problematyczne wydaje się także dotrzymanie w tej sytuacji terminu 30 dni na wydanie dokumentu.</p> <p>Ograniczenie tłumaczenia dyplomu ukończenia studiów do języka angielskiego byłoby spójne z przepisami, które określają zasady wydawania suplementu do dyplomu i jego odpisu w tłumaczeniu wyłącznie na język angielski.</p> <p>W skali roku uczelnia sporadycznie wydaje odpisy dyplomu w języku innym niż angielski. Mimo to ponosi koszty tłumaczenia wszystkich wyrażeń niezbędnych do przygotowania odpisu w każdym z języków obcych wymienionych w PSWiN.</p> <p>Należy jednocześnie zauważyć, że absolwent uczelni, który dysponuje dyplomem ukończenia studiów, może uzyskać tłumaczenie przysięgłe dokumentu na dowolny język obcy, a w przypadku utraty dyplomu może wnioskować do uczelni o wydanie duplikatu dyplomu w języku polskim.</p> <p>Nie istnieją przepisy międzynarodowe czy unijne, które obligowałyby polskie uczelnie do wydawania dyplomów w wielu językach obcych, w tym w szczególności w takim języku, w jakim było prowadzone kształcenie. Obecnie uczelnie w Polsce prowadzą studia nie tylko w języku polskimi i angielskim, ale językiem kształcenia jest także (według danych RADon): arabski, bułgarski, czeski, francuski, hiszpański, holenderski, koreański, łacina, niemiecki, norweski, portugalski, rosyjski, serbski, słowacki, szwedzki, ukraiński, węgierski i włoski. Aktualnie na świecie</p>	<p>języku obcym. W związku z tym decyzja o potrzebie posiadania takich odpisów powinna pozostać w gestii studenta. Natomiast zgodnie z art. 77 ust. 2c PSWiN dyplom ukończenia studiów wraz suplementem do dyplomu oraz ich dwoma odpisami, w tym w języku obcym, w postaci papierowej będą sporządzane na wniosek studenta, któremu wydano te dokumenty w postaci elektronicznej (art. 77 ust. 2e PSWiN). Uczelnia na podstawie art. 77 ust. 2c PSWiN będzie zobowiązana do sporządzenia w postaci papierowej odpisów dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu w tym języku obcym, w którym dokumenty te zostały wydane w postaci elektronicznej.</p> <p>Odnosnie do określonego w projektowanym art. 77 ust. 2 i 2a PSWiN terminu 30 dni od dnia ukończenia studiów na wydanie przez uczelnię dyplomu ukończenia studiów wraz z suplementem do dyplomu oraz, na wniosek studenta, jednego odpisu tych dokumentów w języku obcym wymienionym w art. 77 ust. 2a PSWiN, należy zauważyć, że taki sam termin obowiązuje obecnie w art. 77 ust. 2 PSWiN na wydanie przez uczelnię dokumentów ukończenia studiów. Ponadto w przypadku dokumentów w postaci elektronicznej odpis dyplomu ukończenia studiów albo suplementu do dyplomu będzie <i>de facto</i> kolejnym egzemplarzem (kolejną wersją) tego dokumentu, ale w języku obcym.</p> <p>Odnosnie do postulatu określenia zasad tłumaczeń na język obcy wyrażeń stanowiących obligatoryjne elementy dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu należy wskazać, że kwestie związane ze sposobem sporządzania odpisów tych dokumentów regulują przepisy rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów. Zgodnie z § 22 ust. 2 tego rozporządzenia w odpisie dyplomu w języku obcym nazwę uczelni pozostawia się w oryginalnym brzmieniu, a tytuł zawodowy oraz wynik ukończenia studiów – w języku polskim. Obok nazwy uczelni w języku polskim można podać nazwę przetłumaczoną na</p>
--	--	---	--

		<p>dokumenty w języku angielskim można przetłumaczyć na każdy język. Wydaje się więc, że wydanie w ramach standardowego kompletu odpisów w języku angielskim uprości cały proces przygotowania dyplomu i suplementu, zarówno w postaci elektronicznej, jaki w postaci papierowej. Ponadto należy zauważyć w kwestii wydawania odpisów dyplomów i suplementów do dyplomów w postaci papierowej po wielu latach, że w ciągu 10 lat są znaczne różnice we wzorach dyplomów (zawarte dane, wygląd, aktualnie np. dokument publiczny, osoby podpisujące). Wydany odpis po upływie kilku lat może nie odpowiadać wzorowi dokumentu wydanemu wcześniej. Ponadto wzory dyplomów, które były wydawane kilka lat wstecz, mogą już być unieważnione. W związku z dużym problemem związanym z drukami i zastosowaniem odpowiednich wzorów dyplomów i braku regulacji, jak należy postąpić w przypadku braku obowiązujących w dniu obrony blankietów dokumentów, proponujemy wyeliminowanie przepisów albo skrócenie terminów nakładających na uczelnie obowiązek wydawania odpisów dyplomów po tak długim okresie (10 lat) w przypadku wniosku o dodatkowy odpis. Proponowane rozwiązanie przewidujące możliwość złożenia takiego wniosku w okresie 10 lat od zakończenia studiów jest dyskusyjne i nadal będzie generować niepotrzebne trudności. Wątpliwości budzi również przepis art. 77 ust. 2a i 2d PSWiN, ponieważ nie wiadomo, w jakim terminie należy wydać dodatkowy odpis dyplomu/suplementu, jeżeli wniosek w tej sprawie złoży absolwent.</p>	<p>język obcy. Pozostawianie nazw tytułów zawodowych, stopni i nazw uczelni w ich oryginalnym brzmieniu jest generalną zasadą funkcjonującą w krajach europejskich. Powyższe zasady zawarte zostały również w § 46 Kodeksu Zawodowego Tłumacza Przysięgłego, przyjętego uchwałą Rady Naczelnej PT TEPIS nr 1/X/19 z dnia 12 stycznia 2019 r. Stanowi on, że w tłumaczeniu dokumentów dotyczących wykształcenia należy zachowywać zasady opracowane przez Komisję Europejską, Radę Europy i <i>UNESCO/CEPES</i>, które nakazują przytaczać w języku źródłowym tytuły zawodowe, stopnie i tytuł profesora, nazwy szkół, uczelni i innych instytucji kształcących oraz nie wyrażać żadnych sądów wartościujących ani stwierdzeń o równoważności poziomu wykształcenia. Odnośnie do postulatu wyeliminowania przepisów albo skrócenia terminu na występowanie przez absolwenta z wnioskiem o sporządzenie dodatkowych odpisów dyplomu ukończenia studiów lub suplementu do dyplomu w postaci papierowej z uwagi na brak regulacji wskazujących, jak powinny wyglądać te odpisy oraz jakie są zasady ich sporządzania, należy wyjaśnić, że kwestie związane ze sposobem sporządzania odpisów tych dokumentów, jak wskazano powyżej, regulują przepisy rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów. Natomiast art. 77 ust. 2d PSWiN stanowi gwarancję prawa absolwenta posiadającego dyplom ukończenia studiów sporządzony w postaci papierowej do wnioskowania o dodatkowy odpis (w postaci papierowej) tego dyplomu lub suplementu do dyplomu, przy czym absolwent będzie mógł wystąpić z takim wnioskiem w terminie 10 lat od dnia ukończenia studiów. Na podstawie obowiązujących przepisów absolwent może wnioskować w uczelni w każdym czasie (niezależnie od tego kiedy ukończył studia) o sporządzenie dodatkowych odpisów dyplomu ukończenia studiów lub suplementu do dyplomu, na podstawie art. 77</p>
--	--	--	---

				ust. 2a PSWiN, przepis ten nie wskazuje bowiem terminu, w jakim absolwent może wystąpić do uczelni z takim wnioskiem. Zmiana polegająca na wprowadzeniu ograniczenia czasowego na złożenie ww. wniosku jest dokonywana właśnie w związku z postulatami uczelni wskazujących na problemy związane ze sporządzaniem dodatkowych odpisów dyplomu na odpowiednim druku. Zarówno w przypadku wniosku absolwenta o wydanie odpisu dyplomu ukończenia studiów lub suplementu do dyplomu w postaci elektronicznej, jak i w postaci papierowej, uczelnia powinna sporządzić taki odpis w możliwie najkrótszym terminie, bez zbędnej zwłoki.
50	Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy	art. 1 pkt 1 lit. b	<p>Postulujemy doprecyzować, w jaki sposób wydanie dyplomu w postaci papierowej będzie możliwe dopiero po wydaniu dyplomu w postaci elektronicznej.</p> <p>Postulujemy rozważyć propozycję, aby dyplom i suplement do dyplomu wraz z odpisami w postaci papierowej były drukowane wyłącznie w oparciu o dokument cyfrowy sporządzony w repozytorium (np. jako wydruk uwierzytelniony na druku zabezpieczonym zgodnie z wymogami przewidzianym w ustawie z dnia 22 listopada 2018 r. o dokumentach publicznych).</p> <p>Propozycja zmiany przewiduje, że wydanie dyplomu wraz z suplementem do dyplomu oraz ich odpisów w postaci papierowej będzie możliwe wyłącznie po wydaniu tych dokumentów w postaci elektronicznej. Nie ma jednak przepisów, które w jakikolwiek sposób powiązałyby postać papierową dyplomu z dyplomem w postaci elektronicznej.</p> <p>Obecne przepisy rzeczywiście wymagają wydania dyplomu elektronicznego jako warunku wydania postaci papierowej, jednak brak jest faktycznej korelacji pomiędzy treściami obu form – nie istnieje bowiem zatwierdzony wzór dyplomu elektronicznego, podczas gdy dla wersji papierowej wzór taki nadal obowiązuje. Nie ma więc przepisów, które w jakikolwiek sposób powiązałyby postać papierową</p>	<p>UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Art. 77 ust. 2e i art. 179 ust. 8 PSWiN jednoznacznie wskazują, że sporządzenie dyplomu i jego odpisu w postaci papierowej wymaga uprzedniego zarejestrowania dyplomu w repozytorium. Data wydania na dyplomie w postaci papierowej będzie musiała być taka sama jak data wydania na dyplomie w postaci elektronicznej.</p> <p>Nie przewiduje się wprowadzenia państwowego wzoru dyplomu ukończenia studiów. Niezbędne elementy dyplomu ukończenia studiów, zarówno w postaci papierowej, jak i w postaci elektronicznej, zostaną określone przez ministra w rozporządzeniu wydawanym na podstawie upoważnienia zawartego w art. 81 PSWiN. Analogicznie będzie w przypadku dyplomów doktorskich i dyplomów habilitacyjnych, których niezbędne elementy (w obu postaciach) zostaną określone w rozporządzeniu wydawanym na podstawie art. 181 PSWiN.</p> <p>Należy podkreślić, że niezależnie od tego, że dyplom będzie występował w dwóch postaciach, będzie to ten sam dokument, co oznacza, że w obu postaciach będzie musiał zawierać te same elementy merytoryczne. Różnica będzie natomiast polegała przede wszystkim na wizualizacji dokumentu.</p>

			<p>dypłomu z dyplomem w postaci elektronicznej. W jaki sposób będzie więc weryfikowane to, czy nie został najpierw wydany dyplom w postaci papierowej, a nie ten w postaci elektronicznej?</p> <p>Aktualnie obowiązujące przepisy, a także propozycje zmian nie przewidują niezbędnych elementów dyplomu cyfrowego, zaś wśród niezbędnych elementów dyplomu papierowego nie jest zawarty jakikolwiek identyfikator, czy numer dokumentu sporządzonego w postaci elektronicznej.</p> <p>W obrocie prawnym będą zatem występować dwie postaci dyplomu, elektroniczny oraz papierowy, które w sposób istotny mogą się od siebie różnić, zarówno w warstwie wizualnej, jak i merytorycznej – w zakresie elementów treści na dyplomie.</p> <p>Dla interesariuszy zewnętrznych, którym będą przedstawione dyplomy, może być problem z identyfikacją, co tak naprawdę jest dyplomem i w jakiej postaci – faktycznie będą mogły być przedstawione trzy obiekty: dyplom w postaci cyfrowej, dyplom w postaci papierowej oraz wydruk dyplomu, który formalnie w świetle brzmienia art. 347a ust. 12 PSWiN nie będzie mógł być uznawany w obrocie prawnym za równoważny z odpowiednim dyplomem w postaci elektronicznej lub dyplomem w postaci papierowej.</p>	
51	Forum Administracji Akademickiej	art. 1 pkt 1 lit. b	<p>Postulujemy doprecyzować, w jaki sposób wydanie dyplomu w postaci papierowej będzie możliwe dopiero po wydaniu dyplomu w postaci elektronicznej.</p> <p>Postulujemy rozważyć propozycję, aby dyplom i suplement do dyplomu wraz z odpisami w postaci papierowej były drukowane wyłącznie w oparciu o dokument cyfrowy sporządzony w repozytorium (np. jako wydruk uwierzytelniony na druku zabezpieczonym zgodnie z wymogami przewidzianym w ustawie z dnia 22 listopada 2018 r. o dokumentach publicznych).</p> <p>Propozycja zmiany przewiduje, że wydanie dyplomu wraz z suplementem do dyplomu oraz ich odpisów w postaci</p>	<p>UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Art. 77 ust. 2e i art. 179 ust. 8 PSWiN jednoznacznie wskazują, że sporządzenie dyplomu i jego odpisu w postaci papierowej wymaga uprzedniego zarejestrowania dyplomu w repozytorium. Data wydania na dyplomie w postaci papierowej będzie musiała być taka sama jak data wydania na dyplomie w postaci elektronicznej.</p> <p>Niezbędne elementy dyplomu ukończenia studiów, zarówno w postaci papierowej, jak i w postaci elektronicznej, zostaną określone przez ministra w rozporządzeniu wydawanym na podstawie upoważnienia zawartego w art. 81 PSWiN. Analogicznie będzie w przypadku dyplomów doktorskich</p>

		<p>papierowej będzie możliwe wyłącznie po wydaniu tych dokumentów w postaci elektronicznej. Nie ma jednak przepisów, które w jakikolwiek sposób powiązałyby postać papierową dyplomu z dyplomem w postaci elektronicznej.</p> <p>Obecne przepisy rzeczywiście wymagają wydania dyplomu elektronicznego jako warunku wydania postaci papierowej, jednak brak jest faktycznej korelacji pomiędzy treściami obu form – nie istnieje bowiem zatwierdzony wzór dyplomu elektronicznego, podczas gdy dla wersji papierowej wzór taki nadal obowiązuje. Nie ma więc przepisów, które w jakikolwiek sposób powiązałyby postać papierową dyplomu z dyplomem w postaci elektronicznej. W jaki sposób będzie więc weryfikowane to, czy nie został najpierw wydany dyplom w postaci papierowej, a nie ten w postaci elektronicznej?</p> <p>Aktualnie obowiązujące przepisy, a także propozycje zmian nie przewidują niezbędnych elementów dyplomu cyfrowego, zaś wśród niezbędnych elementów dyplomu papierowego nie jest zawarty jakikolwiek identyfikator, czy numer dokumentu sporządzonego w postaci elektronicznej.</p> <p>W obrocie prawnym będą zatem występować dwie postaci dyplomu, elektroniczny oraz papierowy, które w sposób istotny mogą się od siebie różnić, zarówno w warstwie wizualnej, jak i merytorycznej – w zakresie elementów treści na dyplomie.</p> <p>Dla interesariuszy zewnętrznych, którym będą przedstawione dyplomy, może być problem z identyfikacją, co tak naprawdę jest dyplomem i w jakiej postaci – faktycznie będą mogły być przedstawione trzy obiekty: dyplom w postaci cyfrowej, dyplom w postaci papierowej oraz wydruk dyplomu, który formalnie w świetle brzmienia art. 347a ust. 12 PSWiN nie będzie mógł być uznawany w obrocie prawnym za równoważny z odpowiednim dyplomem w postaci elektronicznej lub dyplomem w postaci papierowej.</p>	<p>i dyplomów habilitacyjnych, których niezbędne elementy (w obu postaciach) zostaną określone w rozporządzeniu wydawanym na podstawie art. 181 PSWiN.</p> <p>Należy podkreślić, że niezależnie od tego, że dyplom będzie występował w dwóch postaciach, będzie to ten sam dokument, co oznacza, że w obu postaciach będzie musiał zawierać te same elementy merytoryczne. Różnica będzie natomiast polegała przede wszystkim na wizualizacji dokumentu.</p> <p>Tym samym dokumentem będzie także dyplom udostępniony w postaci dokumentu mobilnego w aplikacji mObywatel.</p>
--	--	--	--

			<p>Jeżeli wzór graficzny dyplomu elektronicznego miałby być ustalany przez uczelnię, może dojść do sytuacji, w której papierowy wydruk nie będzie przypominał dotychczasowego dyplomu, a powstaną <i>de facto</i> dwa niezależne obiegi dokumentów: cyfrowy i tradycyjny.</p> <p>Docelowo dyplomy cyfrowe mają być dostępne w aplikacji mObywatel, gdzie ich wygląd nie będzie odpowiadał formie papierowej, co dodatkowo komplikuje kwestie spójności.</p> <p>Konieczne byłoby wdrożenie identyfikatora umożliwiającego weryfikację dyplomu papierowego względem wersji elektronicznej. W chwili obecnej dyplom papierowy może różnić się istotnie od elektronicznego, mimo że według wcześniejszych deklaracji cyfrowy i papierowy dyplom mają być wzajemnie zgodne, co jednak na obecnym etapie nie znajduje potwierdzenia w przepisach.</p> <p>Na ten moment brak jest projektów rozporządzeń, które mogłyby uregulować szczegółowe kwestie, takie jak korelacja danych, czy wzory dyplomów, co powoduje powstanie luki legislacyjnej, która może w przyszłości prowadzić do niejasności lub rozbieżności w praktyce uczelni.</p>	
52	Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej	art. 1 pkt 1 lit. b	<p>Zgodnie z projektowanym art. 77 ust. 2b PSWiN dyplom w postaci papierowej (wraz z suplementem do dyplomu i dwoma odpisami) wydawany jest nieodpłatnie wyłącznie na wniosek studenta, złożony w terminie 30 dni od dnia wydania dyplomu elektronicznego. Oznacza to, że absolwent, który nie złożył wniosku przed ukończeniem studiów, zostaje <i>de facto</i> pozbawiony prawa do papierowej formy dokumentu pierwotnego. Taka konstrukcja może budzić zastrzeżenia z perspektywy zasady równości, gdyż różnicuje sytuację prawną dwóch grup uprawnionych – studentów i absolwentów – bez dostatecznego uzasadnienia funkcjonalnego.</p>	<p>UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Od dnia 1 stycznia 2027 r. uczelnie będą wydawać dyplom ukończenia studiów wraz z suplementem do dyplomu w postaci elektronicznej (będzie to podstawowa postać tego dokumentu). Zgodnie z projektowanym art. 77 ust. 2c PSWiN, dyplom ukończenia studiów i suplement do dyplomu w postaci papierowej będą sporządzane wyłącznie na wniosek studenta, student będzie miał zatem czas na złożenie takiego wniosku do dnia ukończenia studiów. Należy wyjaśnić, że brak jest możliwości sporządzenia w postaci papierowej dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu na wniosek absolwenta z uwagi na rozbieżność w datach sporządzenia dyplomu w postaci papierowej i jego wydania w postaci elektronicznej, która musiałaby w takim przypadku wystąpić, jak również ze względu na możliwe rozbieżności, np.</p>

				w zakresie nazwy uczelni (po jej zmianie), czy też ze względu na możliwość wystawienia takiego dokumentu w przypadku gdy uczelnia została zlikwidowana.
53			Zgodnie z projektowanym art. 77 ust. 2c PSWiN absolwent może wnioskować o dodatkowy odpis dyplomu (lub suplementu do dyplomu) w formie papierowej jedynie w okresie 10 lat od ukończenia studiów. Przepis ten, choć zrozumiały z punktu widzenia racjonalizacji procesów administracyjnych, może okazać się zbyt rygorystyczny wobec osób, które po latach podejmują aktywność zawodową lub akademicką wymagającą ponownego przedstawienia dokumentów. Proponujemy rozważyć wprowadzenie wyjątku od tego ograniczenia np. w przypadkach uzasadnionych interesem prawnym, zmianą obywatelstwa, relokacją międzynarodową lub sytuacjami nadzwyczajnymi (np. utrata dokumentacji uczelni).	<p>UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Przepis art. 77 ust. 2d PSWiN stanowi gwarancję praw studentów i absolwentów, posiadających dyplom ukończenia studiów sporządzony w postaci papierowej zgodnie z art. 77 ust. 2c PSWiN, którzy będą mogli wnioskować o dodatkowy odpis dyplomu ukończenia studiów lub suplementu do dyplomu w postaci papierowej, przy czym absolwent będzie mógł wystąpić z takim wnioskiem w terminie 10 lat od dnia ukończenia studiów. Nie przewiduje się wprowadzania wyjątków od tej zasady. Wprowadzenie ograniczenia czasowego na złożenie ww. wniosku jest dokonywane w związku z postulatami uczelni wskazujących na problemy związane ze sporządzaniem dodatkowych odpisów dyplomu ukończenia studiów na odpowiednim druku, który po wielu latach od ukończenia studiów ulega wyczerpaniu. W ocenie uczelni autentyczność takich dokumentów może budzić wątpliwości u odbiorców ze względu na możliwe rozbieżności między oryginałem dyplomu ukończenia studiów a jego odpisem, np. w zakresie nazwy uczelni (po jej zmianie), czy braku jednostki organizacyjnej uczelni (która widnieje na oryginale dyplomu). Należy podkreślić, że powyższe ograniczenie nie zamyka drogi do ubiegania się przez absolwenta o wydanie duplikatu tych dokumentów w przypadku utraty oryginałów. Jednocześnie należy zauważyć, że absolwent cały czas będzie w posiadaniu dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu w postaci elektronicznej, w związku z tym w każdym czasie będzie miał możliwość pobrania tych dokumentów.</p>
54	Politechnika Krakowska w ramach międzyuczelnianego zespołu ds. POL-on	art. 1 pkt 1 lit. b	Proponuje się ograniczenie liczby pięciu języków, w których wydawane są odpisy dyplomu ukończenia studiów, do języka angielskiego i ustalenie przez MNiSW jednolitych tłumaczeń	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>W związku z uwagami środowiska akademickiego dotyczącymi ponoszonych przez uczelnie kosztów tłumaczenia odpisów dyplomów ukończenia studiów na języki</p>

		<p>na język obcy wyrażen stanowiących obligatoryjne elementy dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu.</p> <p>Uzasadnienie:</p> <p>Uczelnie – w znaczącej większości – nie zatrudniają tłumaczy przysięgłych, dlatego zmuszone są korzystać z usług tłumaczy przysięgłych z zewnętrznych biur tłumaczy. Takie rozwiązanie generuje znaczne koszty dla uczelni. Wobec braku podstawy prawnej do pobierania opłaty za wydanie absolwentowi standardowego kompletu druków, tj. dyplomu ukończenia studiów wraz z odpisami oraz suplementu do dyplomu wraz z odpisami, koszty wykonania tłumaczenia wyrażen stosowanych w obcojęzycznych odpisach dyplomów pokrywane są z subwencji, a zatem ze środków budżetu państwa. Koszty tłumaczenia tych samych pojęć stosowanych w dyplomie i suplementie do dyplomu ponosi każda uczelnia publiczna.</p> <p>Ograniczenie tłumaczenia dyplomu ukończenia studiów do języka angielskiego byłoby spójne z przepisami, które określają zasady wydawania suplementu do dyplomu i jego odpisu w tłumaczeniu wyłącznie na język angielski.</p> <p>Z uwagi na fakt, że w odpisie dyplomu w języku angielskim tytuł zawodowy pozostawia się w języku polskim, a opis tytułu zawodowego umieszcza się wyłącznie w suplementie do dyplomu, odbiorca uzyskuje pełną informację o poziomie wykształcenia absolwenta jedynie z kompletu dokumentów, na który składa się odpis dyplomu w języku angielskim oraz odpis suplementu do dyplomu w języku angielskim. Wydanie odpisów dyplomu w tłumaczeniu na inne języki niż angielski nie daje odbiorcy zewnętrznemu pełnej i wiarygodnej informacji o poziomie wykształcenia absolwenta. Od czasu wdrożenia w Polsce suplementu do dyplomu zastanawiający jest dla uczelni brak korelacji pomiędzy językami obcymi, na które tłumaczy się dyplom, a językiem angielskim, na który tłumaczy się suplement do dyplomu.</p>	<p>obce w projektowanym art. 77 ust. 2a i 2c PSWiN proponuje się ograniczenie liczby języków obcych, w których mogą być sporządzane odpisy dyplomu ukończenia studiów. Odpis tego dokumentu, zarówno w postaci elektronicznej, jak i w postaci papierowej, będzie mógł być sporządzany przez uczelnie w następujących językach obcych: angielskim, francuskim, hiszpańskim, niemieckim i rosyjskim. Proponuje się natomiast rezygnację z wydawania odpisów dyplomu ukończenia studiów w innym języku obcym, w którym było prowadzone kształcenie na studiach.</p> <p>Odnosnie do postulatu określenia zasad tłumaczeń na język obcy wyrażen stanowiących obligatoryjne elementy dyplomu i suplementu do dyplomu, należy wskazać, że kwestie związane ze sposobem sporządzania odpisów tych dokumentów regulują przepisy rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów. Zgodnie z § 22 ust. 2 tego rozporządzenia w odpisie dyplomu ukończenia studiów w języku obcym nazwę uczelni pozostawia się w oryginalnym brzmieniu, a tytuł zawodowy oraz wynik ukończenia studiów – w języku polskim. Obok nazwy uczelni w języku polskim można podać nazwę przetłumaczoną na język obcy. Pozostawianie nazw tytułów zawodowych, stopni i nazw uczelni w ich oryginalnym brzmieniu jest generalną zasadą funkcjonującą w krajach europejskich. Powyższe zasady zostały zawarte również w § 46 Kodeksu Zawodowego Tłumacza Przysięgłego, przyjętego uchwałą Rady Naczelnej PT TEPIS nr 1/X/19 z dnia 12 stycznia 2019 r. Stanowi on, że w przypadku tłumaczenia dokumentów dotyczących wykształcenia należy zachowywać zasady opracowane przez Komisję Europejską, Radę Europy i UNESCO/CEPES, które nakazują przytaczać w języku źródłowym tytuły zawodowe, stopnie i tytuł profesora, nazwy szkół, uczelni i innych instytucji kształcących oraz nie wyrażać żadnych sądów wartościujących ani stwierdzeń o równoważności poziomu</p>
--	--	--	--

		<p>W skali roku uczelnia sporadycznie wydaje odpisy dyplomu w języku innym niż angielski. Mimo to uczelnia ponosi koszty tłumaczenia wszystkich wyrażeń niezbędnych do przygotowania odpisu w każdym z języków obcych wymienionych w PSWiN. Ze względu na długi czas oczekiwania na realizację tłumaczenia zleconego do biura tłumaczeń uczelnia musi zlecić wszystkie tłumaczenia w momencie, gdy dane wyrażenie wprowadzane jest na uczelni, a nie dopiero w chwili, gdy absolwent wnioskuje o odpis w danym języku.</p> <p>Należy jednocześnie zauważyć, że absolwent uczelni, który dysponuje dyplomem ukończenia studiów, może uzyskać tłumaczenie przysięgłe dokumentu na dowolny język obcy, a w przypadku utraty dyplomu, może wnioskować do uczelni o wydanie duplikatu dyplomu w języku polskim.</p> <p>Brak jest podstaw prawnych zobowiązujących do narzucania uczelniom obowiązku wydawania odpisów dyplomu w pięciu językach obcych, o których mowa w PSWiN. Wnioskuje się zatem o zmianę ustawy w tym zakresie i ograniczenie obowiązku wydawania odpisu dyplomu tylko do języka angielskiego.</p>	<p>wykształcenia.</p> <p>Ponadto wyjaśniamy, że zmiana w art. 77 ust. 2 PSWiN, dotycząca jednoznacznego wskazania języków obcych, w których będzie można uzyskać odpisy dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu, została wprowadzona ustawą z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. poz. 875, z późn. zm.) w związku z postulatami środowiska akademickiego dotyczącymi doprecyzowania grupy języków obcych, w których uczelnie mają obowiązek wydawania odpisów dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu.</p>
55		<p>Proponuje się zmianę okresu, w którym absolwent może wnioskować o wydanie dodatkowego odpisu dyplomu w postaci papierowej, na rok od dnia ukończenia studiów, zamiast zaproponowanych w projekcie ustawy 10 lat.</p> <p>Uzasadnienie:</p> <p>Proponowane rozwiązanie pozwoli uniknąć problemów, które były wielokrotnie sygnalizowane przez uczelnie. Przepis nakłada na uczelnie obowiązek wydania, na wniosek absolwenta, dodatkowego odpisu dyplomu ukończenia studiów lub odpisu suplementu do dyplomu w języku polskim lub w języku obcym. W sytuacji kiedy absolwent zgłasza się po odpis po kilku latach od ukończenia studiów, uczelnia, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów,</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Odnosnie do postulatu skrócenia terminu na występowanie przez absolwenta z wnioskiem o sporządzenie dodatkowych odpisów dyplomu ukończenia studiów lub suplementu do dyplomu w postaci papierowej z uwagi na brak precyzyjnych rozwiązań wskazujących, jak powinny wyglądać te odpisy, należy przypomnieć, że kwestie związane ze sposobem sporządzania odpisów tych dokumentów regulują przepisy rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów. Natomiast przepis art. 77 ust. 2d PSWiN stanowi gwarancję prawa studentów i absolwentów, posiadających dyplom ukończenia studiów sporządzony w postaci papierowej, którzy będą mogli wnioskować o dodatkowy odpis (w postaci papierowej) tego</p>

		<p>powinna wydać odpis na druku zgodnym z oryginałem dyplomu. W przepisach ww. rozporządzenia brak regulacji określających, na jakim druku należy wydać odpis w przypadku, gdy uczelnia nie dysponuje oryginalnym drukiem odpisu. Takie sytuacje to codzienność każdej długo istniejącej uczelni. Uczelnie nie przechowują druków dyplomów m.in. ze względu na posiadany przez te druki status druków ścisłego zarachowania, zmiany organizacyjne wewnątrz uczelni, zmiany przepisów nadrzędnych określających wymogi, jakie spełniać musi dyplom. Zgodnie z zaleceniem pracowników MNiSW, w przypadku braku druku i braku możliwości jego dodrukowania lub braku możliwości użycia tego druku ze względu na zmiany organizacyjne w uczelni, odpis należy sporządzić na przygotowanym przez uczelnię druku, który jest zgodny z treścią oryginału dyplomu. Odpis musi odzwierciedlać oryginał co do treści, natomiast data wydania, podpisy i pieczęcie władz oraz pieczęć uczelni mają być aktualne. Czy w świetle tych zaleceń odpisem dyplomu ukończenia studiów jest nadal odpis sporządzony na innym niż oryginalnie papierze, o innym formacie (użycie formatu A4 papieru zabezpieczonego a użycie oryginalnego formatu A6), innej szacie graficznej – w tym giloszu, o innej liczbie stron, bez pieczęci imiennej rektora/kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej, z widniejącą w nagłówku nazwą wydziału, którego brak w aktualnej strukturze uczelni, podpisany przez innych niż w oryginale przedstawicieli uczelni? Czy w sporządzonym aktualnie odpisie dyplomu wydanego 10 lat temu mają prawo widnieć znaki graficzne Polskiej Ramy Kwalifikacji? Do którego momentu odpis dyplomu ukończenia studiów pozostaje odpisem pomimo braku zgodności jego elementów z oryginałem, a od którego staje się nowym dokumentem poświadczającym tę samą informację, czyli fakt ukończenia studiów przez absolwenta? Czy w takiej sytuacji nie jest wystarczającym wydanie absolwentowi</p>	<p>dyplomu lub suplementu do dyplomu, przy czym absolwent będzie mógł wystąpić z takim wnioskiem w terminie 10 lat od dnia ukończenia studiów. Należy przypomnieć, że na podstawie obowiązujących przepisów absolwent może wnioskować do uczelni o sporządzenie dla niego dodatkowych odpisów dyplomu ukończenia studiów lub suplementu do dyplomu w każdym czasie (niezależnie od tego, kiedy ukończył studia), art. 77 ust. 2a PSWiN w obecnym brzmieniu nie wskazuje bowiem terminu na wystąpienie do uczelni z takim wnioskiem. Zmiana polegająca na wprowadzeniu ograniczenia czasowego na złożenie ww. wniosku jest dokonywana właśnie w związku z postulatami uczelni wskazujących na problemy związane ze sporządzaniem dodatkowych odpisów dyplomu ukończenia studiów na odpowiednim druku.</p> <p>Skrócenie terminu, w jakim absolwent może wnioskować o sporządzenie dla niego dodatkowego odpisu dyplomu ukończenia studiów w postaci papierowej do jednego roku od dnia ukończenia studiów, nie znajduje uzasadnienia. Należy wskazać, że na podstawie art. 77 ust. 2b PSWiN nie ma żadnych ograniczeń czasowych w przypadku wnioskowania o odpisy dyplomu ukończenia studiów w postaci elektronicznej. Należy wyjaśnić, że odpis dyplomu ukończenia studiów w postaci papierowej na podstawie art. 77 ust. 2d PSWiN będzie mógł zostać wydany tylko temu absolwentowi, dla którego uczelnia sporządziła uprzednio dyplom ukończenia studiów w postaci papierowej na podstawie art. 77 ust. 2c PSWiN. Zatem będą to odpisy wydawane od dyplomów sporządzonych w postaci papierowej, wydawanych od dnia 1 stycznia 2027 r. Natomiast obecnie wydawane dyplomy ukończenia studiów muszą zawierać znak Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz zabezpieczenia przed fałszerstwem wynikające z przepisów ustawy z dnia 22 listopada 2018 r. o dokumentach publicznych. Ponadto, jeżeli absolwent nie będzie posiadał</p>
--	--	--	---

			zaświadczenia potwierdzającego ten fakt? Przy przygotowywaniu opisanych powyżej odpisów dyplomu pojawia się wiele pytań i wątpliwości dotyczących m.in. poprawności prowadzonych przez uczelnię działań opartych na zaleceniach pracowników MNiSW, a nie na podstawie prawnej. Co więcej, sporządzenie określonego dodatkowego odpisu dyplomu jest skomplikowaną procedurą, a niekiedy wydaje się być dla uczelni niewykonalne. Odpisy sporządzone na powyższych zasadach przez uczelnię nie stanowią wiernego odwzorowania oryginałów dyplomów, a w konsekwencji, mogą prowadzić do wątpliwości, co do ich autentyczności.	odpisu dyplomu ukończenia studiów w danym języku obcym w postaci elektronicznej (art. 77 ust. 2a i 2b PSWiN), to nie będzie mógł otrzymać dodatkowego odpisu tego dokumentu w tym języku obcym w postaci papierowej, gdyż zgodnie z art. 77 ust. 2d PSWiN sporządzenie dyplomu ukończenia studiów wraz z suplementem do dyplomu oraz ich odpisów w postaci papierowej będzie możliwe wyłącznie po wydaniu tych dokumentów w postaci elektronicznej.
56	Uniwersytet Gdański w ramach międzyuczelnianego zespołu ds. POL-on	art. 1 pkt 1 lit. b	Postuluje się utrzymanie obowiązującej aktualnie opłaty (20 zł) za wydanie postaci papierowej odpisu dyplomu ukończenia studiów w języku obcym lub suplementu do dyplomu w języku angielskim.	UWAGA WYJAŚNIONA Kwestie wysokości opłat za sporządzenie odpisów w językach obcych dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu stanowi materię rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów, a nie projektowanej ustawy.
57			Czym podyktowany jest i na jakiej podstawie ustalony wskazany termin 10 lat na wydanie dodatkowego odpisu dyplomu lub odpisu suplementu do dyplomu? W związku z dużym problemem związanym z drukami i zastosowaniem odpowiednich wzorów dyplomów i brakiem regulacji dotyczącej braku wzoru dyplomu w przypadku wniosku o dodatkowy odpis proponujemy powrót do brzmienia przepisów z 2011 r. (§ 13 ust. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. poz. 1188, z późn. zm.) i wprowadzenie terminu 30 dni od ukończenia studiów na złożenie przez absolwenta wniosku o wydanie dodatkowego odpisu dyplomu.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Nie przewiduje się powrotu do brzmienia przepisów z 2011 r. Przepis art. 77 ust. 2d stanowi gwarancję praw studentów i absolwentów, posiadających dyplomy ukończenia studiów sporządzone w postaci papierowej, którzy będą mogli wnioskować o dodatkowe odpisy (w postaci papierowej) tych dyplomów lub suplementów do tych dyplomów, przy czym absolwent będzie mógł wystąpić z takim wnioskiem w terminie 10 lat od dnia ukończenia studiów. Na podstawie obowiązujących przepisów absolwent może wnioskować w uczelni w każdym czasie (niezależnie od tego, kiedy ukończył studia) o sporządzenie dla niego dodatkowych odpisów dyplomu ukończenia studiów lub suplementu do dyplomu na podstawie art. 77 ust. 2a PSWiN. Przepis ten nie wskazuje bowiem terminu, w jakim absolwent może wystąpić do uczelni z takim wnioskiem. Zmiana polegająca na wprowadzeniu ograniczenia czasowego na złożenie ww.

				<p>wniosku jest dokonywana właśnie w związku z postulatami uczelni wskazujących na problemy związane ze sporządzaniem dodatkowych odpisów dyplomu ukończenia studiów na odpowiednim druku.</p> <p>Termin 10 lat na sporządzenie dodatkowego odpisu dyplomu ukończenia studiów lub odpisu suplementu do dyplomu został ustalony, mając na uwadze przede wszystkim interes absolwenta. Okres ten zapewnia wystarczający czas na wystąpienie z wnioskiem o dodatkowy odpis w różnych sytuacjach życiowych i zawodowych, w których dokument ten może okazać się potrzebny. Jednocześnie przyjęte rozwiązanie pozwala ograniczyć nadmierne obciążenia organizacyjne i administracyjne uczelni związane z obowiązkiem sporządzania odpisów w nieograniczonym horyzoncie czasowym. W ocenie projektodawcy okres 10 lat stanowi zatem kompromis między potrzebami absolwentów a możliwościami organizacyjnymi uczelni.</p> <p>Jednocześnie należy wyjaśnić, że dodatkowy odpis dyplomu ukończenia studiów w postaci papierowej na podstawie art. 77 ust. 2d PSWiN będzie mógł zostać sporządzony tylko dla tego absolwenta, dla którego uczelnia uprzednio sporządziła dyplom ukończenia studiów w postaci papierowej na podstawie art. 77 ust. 2c PSWiN. Zatem będą to odpisy sporządzane do dyplomów ukończenia studiów w postaci papierowej, sporządzanych od dnia 1 stycznia 2027 r. Natomiast obecnie wydawane dyplomy ukończenia studiów muszą zawierać znak Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz zabezpieczenia przed fałszerstwem wynikające z przepisów ustawy z dnia 22 listopada 2018 r. o dokumentach publicznych. Ponadto, jeżeli absolwent nie będzie posiadał odpisu dyplomu ukończenia studiów w danym języku obcym w postaci elektronicznej (art. 77 ust. 2a i 2b PSWiN), to nie będzie mógł otrzymać dodatkowego odpisu tego dokumentu w tym języku obcym w postaci papierowej, gdyż zgodnie z art. 77 ust. 2e PSWiN sporządzenie dyplomu ukończenia</p>
--	--	--	--	---

				studiów wraz z suplementem do dyplomu oraz ich odpisów w postaci papierowej będzie możliwe wyłącznie po wydaniu tych dokumentów w postaci elektronicznej.
58			Czy warto utrzymywać nadal tłumaczenia dyplomów na 5 języków (a dodatkowo jeszcze języki kształcenia)? Proponujemy ograniczyć sporządzanie odpisów dyplomów, tak jak suplementu do dyplomu, tylko do języka angielskiego. Tym bardziej, że proponowane zmiany znoszą odpłatność za dodatkowe odpisy w językach obcych.	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>W związku z uwagami środowiska akademickiego dotyczącymi ponoszonych przez uczelnie kosztów tłumaczenia odpisów na języki obce dyplomów ukończenia studiów w projektowanym art. 77 ust. 2a i 2c PSWiN proponuje się ograniczenie liczby języków obcych, w których mogą być sporządzane odpisy dyplomu ukończenia studiów. Odpisy te, zarówno w postaci elektronicznej, jak i w postaci papierowej, będą mogły być sporządzane przez uczelnie w następujących językach obcych: angielskim, francuskim, hiszpańskim, niemieckim i rosyjskim. Rezygnuje się natomiast ze sporządzania przez uczelnie odpisu dyplomu ukończenia studiów w innym języku obcym, w którym było prowadzone kształcenie na studiach. Jednocześnie należy wyjaśnić, że proponowane zmiany nie znoszą odpłatności za dodatkowe odpisy dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu w języku obcym (por. art. 4 pkt 2).</p>
59	Szkoła Główna Handlowa w Warszawie w ramach międzyuczelnianego zespołu ds. POL-on	art. 1 pkt 1 lit. b	W art. 77 ust. 2 pkt 2 PSWiN jest błąd legislacyjny polegający na tym, że literalnie czytając zdanie wprowadzające w ust. 2, uczelnia ma na wydanie dokumentów 30 dni od dnia ukończenia studiów, a termin na złożenie wniosku o te dokumenty nie jest określony. Operowanie tylko pojęciami „student” oraz „absolwent” nie jest wystarczające dla czytelności przepisu – powinno być jasne wskazanie terminu (np. „na wniosek studenta złożony do dnia ukończenia studiów”).	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Zgodnie z projektowanym przepisem dyplom ukończenia studiów wraz z suplementem do dyplomu uczelnia będzie obowiązana wydać absolwentowi w terminie 30 dni od dnia ukończenia przez niego studiów. Ponadto na wniosek studenta (co oznacza konieczność złożenia wniosku do dnia ukończenia studiów) uczelnia będzie zobowiązana do sporządzenia w tym samym terminie jednego odpisu tych dokumentów w języku obcym wymienionym w tym przepisie.</p>
60			W art. 77 PSWiN ust. 2a jest zbędny albo co najmniej wadliwy legislacyjnie, ponieważ zakazuje wydania ponownie odpisów już wydanych na podstawie ust. 2 pkt 2 – co jest oczywiste – natomiast nie zabrania tego w odniesieniu do odpisów wydanych na podstawie ust. 2a.	UWAGA UWZGLĘDNIONA

61			W art. 77 ust. 2b PSWiN jest ten sam błąd legislacyjny z terminem co w ust. 2 pkt 2 (brak terminu złożenia wniosku). Ponadto użyto słowa „student” w odniesieniu do osoby, która już posiada dyplom, co sugeruje, że wniosek można złożyć tylko mając status studenta, a ponadto dopuszcza interpretację, że absolwent danego kierunku może złożyć taki wniosek po zakończeniu studiów na tym kierunku, o ile nadal ma status studenta na innym kierunku. Nie jest także czytelne, że pojęcia „absolwent” oraz „student” użyte w tym zdaniu odnoszą się do tej samej osoby.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zgodnie z projektowaną regulacją dyplom ukończenia studiów i suplement do dyplomu w postaci papierowej będą sporządzane przez uczelnię w terminie 30 dni od dnia wydania dyplomu w postaci elektronicznej, ale tylko wtedy gdy absolwent ten, będąc studentem, złożył w uczelni wniosek o sporządzenie dla niego tych dokumentów w postaci papierowej. Należy podkreślić, że o sporządzenie tych dokumentów w postaci papierowej będzie mógł wystąpić wyłącznie student (wniosek będzie musiał zostać złożony do dnia ukończenia studiów), co oznacza, że jako absolwent już nie będzie uprawniony do ubiegania się o sporządzenie dla niego dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu w postaci papierowej.
62			W art. 77 ust. 2c PSWiN słowo „student” jest zbędne. Na tym etapie osoba jest absolwentem.	UWAGA WYJAŚNIONA W projektowanym przepisie zagwarantowano prawo studentowi, który uprzednio zawnioskował o sporządzenie dla niego dyplomu ukończenia studiów w postaci papierowej (art. 77 ust. 2c PSWiN), do wnioskowania o sporządzenie dodatkowego odpisu dyplomu ukończenia studiów lub suplementu do dyplomu w postaci papierowej w języku polskim lub w języku obcym. Na podstawie art. 77 ust. 2c PSWiN można otrzymać tylko 2 odpisy tych dokumentów – jeden w języku polskim i jeden w języku obcym.
63	Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej	art. 1 pkt 1 lit. b	Zgodnie z art. 77 ust. 2b PSWiN „W terminie 30 dni od dnia wydania dyplomu w postaci elektronicznej uczelnia wydaje absolwentowi, nieodpłatnie, w postaci papierowej, na wniosek studenta, dyplom ukończenia studiów wraz z suplementem do dyplomu oraz ich 2 odpisy”. Wskazanie terminu 30 dni ogranicza absolwentowi możliwość zalegalizowania (poświadczenia klauzulą <i>apostille</i>) w przyszłości dokumentów do obrotu prawnego z zagranicą, jeśli nie wnioskował o wersję papierową tych dokumentów. Obecnie <i>apostille</i> i legalizacja są nadawane wyłącznie na papierowych dokumentach. Sugerujemy, aby wydłużyć ten termin do czasu wprowadzenia	UWAGA WYJAŚNIONA Projekt nie przewiduje możliwości złożenia wniosku o sporządzenie dyplomu w postaci papierowej przez absolwenta. Zgodnie z przyjętym założeniem data wydania na dyplomie ukończenia studiów w postaci elektronicznej i w postaci papierowej musi być tożsama. Istotne jest skuteczne informowanie studentów przez uczelnię o konieczności złożenia wniosku, jeżeli chcą uzyskać dyplom ukończenia studiów w postaci papierowej i o skutkach niezłożenia takiego wniosku. Rozwiązanie to odpowiada celowi ustawy, który zakłada jako podstawową elektroniczną

			<p>elektronicznego <i>apostille</i> (<i>e-apostille</i>). Pozostaje jeszcze temat legalizacji, której dokonuje Ministerstwo Spraw Zagranicznych (wyłącznie w formie papierowej).</p> <p>Podobnie jest jeżeli chodzi o art. 77 ust. 2c PSWiN. Ograniczenie podane w ust. 2b blokuje absolwentom poświadczenie dokumentów w wersji papierowej. NAWA obecnie (i do czasu wprowadzenia <i>e-apostille</i>) nadaje <i>apostille</i> papierowe i uwierzytelnia wyłącznie dokumenty papierowe. NAWA nie ma ani podstawy prawnej ani infrastruktury elektronicznej do nadawania <i>e-apostille</i>. Do czasu wprowadzenia <i>e-apostille</i> i możliwości ich nadawania na elektronicznych dokumentach każdy ten przepis powinien mieć zastosowanie do wszystkich studentów i absolwentów, także tych, którzy uzyskali tylko dyplom w wersji elektronicznej.</p>	<p>postać dyplomu ukończenia studiów.</p> <p>Zgodnie z projektowanym art. 77 ust. 2c PSWiN dyplom ukończenia studiów i suplement do dyplomu w postaci papierowej będą sporządzane wyłącznie na wniosek studenta. Student będzie miał zatem czas na złożenie takiego wniosku do dnia ukończenia studiów. Należy wyjaśnić, że brak jest możliwości sporządzenia w postaci papierowej dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu na wniosek absolwenta z uwagi na rozbieżność w datach sporządzenia tego dokumentu w postaci papierowej i jego wydania w postaci elektronicznej, która musiałaby w takim przypadku wystąpić, jak również ze względu na możliwe rozbieżności, np. w zakresie nazwy uczelni (po jej zmianie), czy też ze względu na możliwość wystawienia takiego dokumentu w przypadku gdy uczelnia została zlikwidowana.</p> <p>Jednocześnie nie jest zrozumiała część uwagi dotycząca projektowanego art. 77 ust. 2d PSWiN. Należy wyjaśnić, że dodatkowy odpis dyplomu ukończenia studiów w postaci papierowej może być sporządzony tylko dla tego absolwenta, dla którego uczelnia sporządziła dyplom w postaci papierowej. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 22 listopada 2018 r. o dokumentach publicznych dyplom ukończenia studiów jest dokumentem publicznym kategorii drugiej. Dokumentami publicznymi są również jego odpis, wypis, duplikat i wtórnik. Planuje się także uruchomienie funkcji wydawania elektronicznego <i>apostille</i> i elektronicznego uwierzytelniania dyplomów w repozytorium.</p>
64	Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy	art. 1 pkt 1 lit. b i d	<p>Postulujemy doprecyzować przepisy, w świetle których dyplomy, suplementy do dyplomu oraz odpisy tych dokumentów dla osób będących żołnierzami wydawane są wyłącznie w postaci papierowej w uczelniach wojskowych.</p> <p>Z obecnego zapisu wynika, że ten obowiązek dotyczy również uczelni niewojskowych, na których mogą studiować, czy ubiegać się o nadanie stopnia żołnierze. Uczelnie nie posiadają wiedzy na ten temat.</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>Art. 77 ust. 2f PSWiN zostanie doprecyzowany przez wskazanie, że dotyczy absolwentów uczelni wojskowych, będących żołnierzami. Do repozytorium będą pobierane dane z wykazu studentów. W tym zakresie regulacja art. 77 ust. 2f PSWiN koresponduje z art. 344 ust. 5 PSWiN, zgodnie z którym wykaz studentów nie obejmuje studentów uczelni wojskowych będących żołnierzami.</p>
65	Forum Administracji Akademickiej			

				Art. 179 ust. 10 PSWiN również zostanie doprecyzowany przez wskazanie, że dotyczy osób będących żołnierzami, ubiegających się o nadanie stopnia w uczelniach wojskowych.
66	Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy	art. 1 pkt 1 lit. b i f	<p>Postulujemy doprecyzowanie pojęć „data wydania” i „data sporządzenia” dyplomu, jak i suplementu do dyplomu, zarówno w postaci cyfrowej, jak i papierowej.</p> <p>We wzorze suplementu jest mowa o dacie sporządzenia suplementu do dyplomu, podczas gdy PSWiN posługuje się pojęciem „data wydania”.</p> <p>W uzasadnieniu projektu wskazano, że data wydania dyplomu ukończenia studiów w postaci papierowej będzie musiała być taka sama, jak data wydania dyplomu w postaci elektronicznej. W świetle proponowanych przepisów dyplom wraz z suplementem do dyplomu w postaci elektronicznej należy wydać w terminie 30 dni od dnia ukończenia studiów, zaś w terminie 30 dni od dnia wydania dyplomu w postaci elektronicznej należy dopiero wydać dyplom w postaci papierowej. Zatem data wydania dyplomu w postaci papierowej nie może być identyczna, jak data wydania dyplomu w postaci elektronicznej.</p> <p>Ponadto należy zwrócić uwagę, że jako datę wydania dyplomu w postaci elektronicznej należy rozumieć datę rejestracji w repozytorium, podczas gdy jako datę wydania dyplomu w postaci papierowej można rozumieć albo datę sporządzenia (wydrukowania) dyplomu na papierze albo datę fizycznego wręczenia dyplomu w postaci papierowej absolwentowi.</p> <p>Jak należy rozumieć datę wydania dyplomu w postaci elektronicznej w przypadku, gdy wniosek o wydanie dodatkowego odpisu dyplomu w języku obcym złożył absolwent po pięciu latach od momentu ukończenia studiów? W takim przypadku data wydania dyplomu w języku polskim i data wydania odpisu dyplomu w języku obcym będą się różnić.</p> <p>Być może należy rozważyć wprowadzenie przepisów, które doprecyzują, że jako datę wydania dyplomu i suplementu do</p>	<p>Art. 179 ust. 10 PSWiN również zostanie doprecyzowany przez wskazanie, że dotyczy osób będących żołnierzami, ubiegających się o nadanie stopnia w uczelniach wojskowych.</p> <p>UWAGI WYJAŚNIONE</p> <p>Jak wskazano w uzasadnieniu projektu data wydania w dyplomie ukończenia studiów w postaci papierowej będzie musiała być taka sama jak data wydania w dyplomie w postaci elektronicznej. Zgodnie z projektowanymi przepisami dyplom ukończenia studiów w postaci elektronicznej zostanie uznany za wydany z chwilą jego zarejestrowania w repozytorium, kiedy to zostanie opatrzony kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną ze znacznikiem czasu, co pozwoli na ustalenie w sposób niebudzący wątpliwości daty wydania dokumentu. Niezbędne elementy dyplomu ukończenia studiów w postaci papierowej i elektronicznej zostaną określone przez ministra w rozporządzeniach wydawanych na podstawie art. 81 PSWiN. Data wydania dyplomu ukończenia studiów jest jednym z niezbędnych elementów tego dyplomu, określonym w § 32 tego rozporządzenia.</p> <p>Natomiast czym innym jest data wydania dyplomu ukończenia studiów, a czym innym jest data wydania odpisu tego dyplomu. Dokument zawsze powinien być opatrzony aktualną datą jego wydania (dyplom ukończenia studiów zawiera datę wydania dyplomu, a odpis tego dyplomu zawiera datę wydania odpisu).</p>

			dypłomu w postaci papierowej należy rozumieć datę sporządzenia tych dokumentów.	
676	Forum Administracji Akademickiej	art. 1 pkt 1 lit. b i f	<p>Postulujemy doprecyzowanie pojęć „data wydania” i „data sporządzenia” dyplomu, jak i suplementu do dyplomu, zarówno w postaci cyfrowej, jak i papierowej.</p> <p>Obecne brzmienie projektowanych przepisów nie daje jednoznacznej interpretacji, co może powodować trudności praktyczne. Zgodnie z aktualnymi założeniami w przypadku dyplomu papierowego datą wydania ma być data utworzenia dokumentu, jednak nie wiadomo, czy za wydanie należy uznać moment fizycznego przekazania dokumentu do podpisu, czy jego wygenerowanie z systemu. Dodatkowym problemem jest brak daty wydania we wzorze suplementu do dyplomu (widnieje data sporządzenia), co budzi dalsze wątpliwości interpretacyjne, podczas gdy PSWiN posługuje się pojęciem „data wydania”.</p> <p>W przypadku nieterminowego wydania dyplomu uczelnia może podlegać karom finansowym, co zwiększa wagę precyzyjnych przepisów. W kontekście dyplomu cyfrowego wskazano na trudności związane z walidacją danych w systemie POL-on. Problem z przejściem walidacji może wydłużać proces wydania dokumentu i prowadzić do naruszenia 30-dniowego terminu ustawowego.</p> <p>W uzasadnieniu projektu wskazano, że data wydania dyplomu ukończenia studiów w postaci papierowej będzie musiała być taka sama jak data wydania dyplomu w postaci elektronicznej.</p> <p>W świetle proponowanych przepisów dyplom wraz z suplementem do dyplomu w postaci elektronicznej należy wydać w terminie 30 dni od dnia ukończenia studiów, zaś w terminie 30 dni od dnia wydania dyplomu w postaci elektronicznej należy dopiero wydać dyplom w postaci papierowej. Zatem data wydania dyplomu w postaci papierowej nie może być identyczna jak data wydania dyplomu w postaci elektronicznej.</p>	

			<p>Ponadto należy zwrócić uwagę, że jako datę wydania dyplomu w postaci elektronicznej należy rozumieć datę rejestracji w repozytorium, podczas gdy datę wydania dyplomu w postaci papierowej można rozumieć albo jako datę sporządzenia (wydrukowania) dyplomu na papierze albo jako datę fizycznego wręczenia dyplomu w postaci papierowej absolwentowi.</p> <p>Ponadto konieczne jest doprecyzowanie, jak należy rozumieć datę wydania dyplomu w postaci elektronicznej w przypadku, gdy wniosek o wydanie dodatkowego odpisu dyplomu w języku obcym złożył absolwent po pięciu latach od momentu ukończenia studiów? W takim przypadku daty wydania dyplomu w języku polskim oraz data wydania odpisu dyplomu w języku obcym będą się różnić. Należy rozważyć wprowadzenie przepisów, które jasno doprecyzują, jak rozumieć datę wydania dyplomu i suplementu do dyplomu w postaci elektronicznej oraz w postaci papierowej.</p>	
68	Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy	art. 1 pkt 1 lit. c	<p>Postulujemy doprecyzowanie wizualizacji dyplomu i suplementu do dyplomu sporządzonego w postaci elektronicznej, w szczególności rozstrzygnięcie, czy dyplom sporządzony w postaci elektronicznej będzie mógł zawierać jedynie niezbędne elementy, czy też uczelnia będzie mogła wprowadzić dodatkowe elementy na takim dyplomie, czy wzór suplementu do dyplomu ustalony w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów będzie dotyczył zarówno postaci elektronicznej, jak i postaci papierowej.</p> <p>Wątpliwości są podyktowane usunięciem przepisów przewidujących tożsamość danych dyplom utworzonego w postaci elektronicznej i papierowej.</p> <p>Postulujemy ujednolicenie sposobu wypełniania suplementu do dyplomu odpowiednimi treściami.</p> <p>W związku z uchyceniem upoważnienia ustawowego pozwalającego na określenie w ww. rozporządzeniu niezbędnych elementów dyplomów w postaci elektronicznej</p>	<p>UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Kwestie związane z określeniem niezbędnych elementów dyplomu ukończenia studiów w postaci papierowej i w postaci elektronicznej oraz wzoru suplementu do dyplomu stanowią materię rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów, a nie projektowanej ustawy.</p>
69	Forum Administracji Akademickiej			

			<p>nie wiadomo, jakie elementy będzie zawierał dyplom w postaci cyfrowej.</p> <p>Nie wiadomo również, jak będzie wyglądał suplement w postaci elektronicznej. Obecnie obowiązujący wzór suplementu do dyplomu jest narzucony rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów i zawiera m.in. pieczęć urzędową uczelni.</p> <p>W świetle przepisów dotyczących wydawania przez uczelnie dyplomu oraz suplementu do dyplomu w postaci elektronicznej niezbędne jest ujednolicenie sposobu wypełniania suplementu do dyplomu. Wydawanie suplementu do dyplomu w postaci elektronicznej, które będzie wynikiem wprowadzenia odpowiednich danych do systemu POL-on, wymusza ustalenie jednolitego sposobu wypełniania suplementu przez uczelnie. Aktualnie obserwuje się daleko idące zróżnicowanie w zakresie wypełniania odpowiednimi treściami poszczególnych punktów (np. pkt 4.2 dotyczący efektów uczenia się, pkt 4.3 dotyczący przebiegu studiów – układ tabelaryczny).</p> <p>Takie rozwiązanie pozwoli na wydawanie przez wszystkie uczelnie suplementów do dyplomu o jednolitym, porównywalnym układzie treści. Ułatwi to także pracodawcom i innym instytucjom weryfikację dokumentu wydanego w postaci elektronicznej.</p>	
70	Forum Administracji Akademickiej	art. 1 pkt 1 lit. c	<p>Postulujemy o ujednolicenie sposobu wypełniania suplementu do dyplomu odpowiednimi treściami. Należy zauważyć, że nawet obowiązkowe, sztywne elementy suplementu określone w załączniku do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów, nie posiadają dostępnych oficjalnych tłumaczeń, co zmusza uczelnie do samodzielnego opracowywania wersji językowych tego dokumentu, mimo że wzór jest ustalony centralnie.</p>	<p>UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Uwaga dotyczy rozwiązań prawnych, które stanowią materię rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów, a nie projektowanej ustawy.</p>

71	Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich	art. 1 pkt 1 lit. d	W proponowanym brzmieniu art. 179 ust. 5 PSWiN występuje niespójność językowa – odpis w języku polskim pojawia się w liczbie pojedynczej, natomiast w odniesieniu do języków obcych użyto liczby mnogiej „odpisy”. Może to prowadzić do błędnej interpretacji, że możliwe jest uzyskanie wielu odpisów w różnych językach. Wskazuje się również na brak określenia katalogu języków obcych – obecne brzmienie daje możliwość wnioskowania o odpis w dowolnym języku, co może generować nieprzewidziane koszty i trudności organizacyjne.	UWAGA WYJAŚNIONA Przepis zawiera odesłanie do katalogu języków obcych wymienionego w art. 179 ust. 2 PSWiN. Tym samym projektodawca wskazał, że odpis dyplomu w postaci papierowej może być sporządzony w języku angielskim, francuskim, hiszpańskim, niemieckim i łacinie. W projektowanym przepisie nie występuje natomiast wyraz „odpisy”.
72	Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy	art. 1 pkt 1 lit. d	Art. 179 ust. 1 i 5 PSWiN przewidują wydawanie odpisów dyplomu doktorskiego albo dyplomu habilitacyjnego w języku angielskim, francuskim, hiszpańskim, niemieckim lub łacinie. Postulujemy ograniczenie wydawania odpisów dyplomów doktorskich i habilitacyjnych, zarówno w postaci elektronicznej, jak i w postaci papierowej w językach obcych, wyłącznie do języka angielskiego, które to odpisy byłyby wydawane z urzędu przez uczelnie (bez konieczności składania wniosku). Przygotowanie odpisu dyplomu w języku obcym generuje koszty dla uczelni, a dyplomy wydawane są bezpłatnie. Odpis w języku angielskim jest optymalnym rozwiązaniem. Jest to język ogólnie przyjęty. Dla uczelni jest bardzo kosztowne tłumaczenie dyplomów na różne języki i jest to trudne logistycznie. Uczelnie zmuszane są do zlecania tłumaczenia treści dyplomu tłumaczom przysięgłym. Problematiczne może być także dotrzymanie terminu 30 dni na wydanie odpisu dyplomu w języku obcym, jeśli wniosek w tej sprawie ma złożyć osoba, której nadano stopień, a nie osoba, która ubiega się o nadanie. Jeśli bowiem wniosek wpłynie w 29-tym dniu od dnia nadania stopnia, to uczelni pozostanie mało czasu na wykonanie tłumaczenia i wydanie takiego odpisu.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Należy zaznaczyć, że głównym celem tego przepisu jest wsparcie naukowców w dalszej karierze naukowej. Uzyskanie odpisu dyplomu doktorskiego lub dyplomu habilitacyjnego w innym języku obcym niż język angielski może być konieczne do celów prowadzenia przez osobę, która uzyskała stopień, badań naukowych lub prac rozwojowych w ramach międzynarodowej współpracy naukowej. Należy także zaznaczyć, że katalog języków obcych wskazanych w art. 179 ust. 2 PSWiN pozostaje zamknięty i nie proponuje się jego rozszerzenia względem obecnie obowiązującego, a więc nie wprowadza się dodatkowego obciążenia dla podmiotów wydających dyplomy doktorskie i dyplomy habilitacyjne. Mając świadomość kosztów, którymi obciążony zostaje podmiot w związku z przygotowaniem odpisu dyplomu doktorskiego lub dyplomu habilitacyjnego w języku obcym, § 10 pkt 1 lit. b rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 5 lipca 2023 r. w sprawie dyplomów doktorskich, dyplomów habilitacyjnych i legitymacji doktoranta (Dz. U. poz. 1422) wskazuje, że za wydanie odpisu dyplomu doktorskiego i dyplomu habilitacyjnego, zarówno w języku polskim, jak i w języku obcym, pobiera się opłatę. Podkreślenia wymaga także, że zgodnie z art. 179 ust. 6 PSWiN nie ma terminu na wydanie odpisu dyplomu doktorskiego i dyplomu habilitacyjnego w postaci papierowej. Należy także wskazać, że po korekcie art. 179 ust. 1 PSWiN
73	Forum Administracji Akademickiej			

			<p>W obecnych czasach nie ma potrzeby wydawania dyplomów w tylu językach, zwłaszcza łacina jest bardzo problematyczna w aspekcie nowych dyscyplin z zakresu <i>IT</i>.</p> <p>Osoba, która dysponuje dyplomem, może uzyskać tłumaczenie przysięgłe dokumentu na dowolny język obcy.</p> <p>Nie istnieją przepisy międzynarodowe czy unijne, które obligowałyby polskie uczelnie do wydawania dyplomów w wielu językach obcych.</p>	<p>wskazany problem dotyczący krótkiego terminu na wydanie odpisu dyplomu doktorskiego i dyplomu habilitacyjnego został rozwiązany. Nie będzie bowiem możliwe, aby wystąpiła sytuacja, w której podmiot na wydanie takiego odpisu będzie miał mniej niż 30 dni. Odpisy dyplomów doktorskich i dyplomów habilitacyjnych będą wydawane tylko w tych językach obcych, których będzie dotyczył wniosek. Ograniczona pula dostępnych do sporządzenia odpisu języków obcych nie zmieni się względem aktualnego stanu prawnego, w związku z tym nie zmienia się poziom obciążenia podmiotów doktoryzujących i podmiotów habilitujących z tego tytułu. Język łaciński jako język charakterystyczny dla niektórych dyscyplin naukowych został utrzymany ze względu na jego znaczenie w tych dyscyplinach.</p>
74	Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy	art. 1 pkt 1 lit. d	<p>Postulujemy wprowadzenie zmiany w zakresie wydawania dyplomów doktorskich oraz habilitacyjnych w postaci papierowej przez osobę, której nadano stopień, a nie przez osobę ubiegającą się o nadanie stopnia.</p> <p>Postulujemy rozstrzygnąć, w jakim terminie od momentu złożenia wniosku o wydanie dyplomu w postaci papierowej należy go sporządzić (czy analogicznie jak w przypadku wydawania dyplomów ukończenia studiów oraz suplementów do dyplomów).</p> <p>Wniosek o wydanie dyplomów w postaci papierowej winna składać osoba, która uzyskała już stopień naukowy, po pozytywnym zakończeniu procedury nadania stopnia.</p> <p>Wnoskowanie o wydanie dyplomu w postaci papierowej na etapie ubiegania się o stopień jest bezzasadne.</p> <p>W komplecie powinien być wydawany odpis w wersji papierowej w języku angielskim.</p> <p>Można także doprecyzować maksymalny termin wnoskowania od momentu nadania stopnia np. w terminie 30 dni od dnia otrzymania decyzji o nadaniu stopnia.</p>	<p>UWAGI NIEUWZGLĘDNIONE</p> <p>Nie jest właściwe ograniczenie możliwości złożenia wniosku o sporządzenie dyplomu doktorskiego albo dyplomu habilitacyjnego w postaci papierowej wyłącznie do osób, którym nadano już stopień. Kandydat do nadania stopnia powinien móc zawioskować o sporządzenie dyplomu doktorskiego albo dyplomu habilitacyjnego w postaci papierowej, jednak realizacja jego wniosku będzie mogła nastąpić dopiero po nadaniu stopnia. Takie rozwiązanie pozwoli podmiotom doktoryzującym i podmiotom habilitującym na wcześniejsze przygotowanie się do sporządzenia takiego dokumentu. Usprawni to funkcjonowanie tych podmiotów, ale również pozwoli kandydatowi, co do zasady, otrzymać dyplom szybciej niż gdyby składał on wniosek dopiero po nadaniu stopnia. Nie jest jednak wskazane wprowadzenie terminu na sporządzenie dyplomu doktorskiego lub dyplomu habilitacyjnego w postaci papierowej. Przygotowanie dyplomu doktorskiego lub dyplomu habilitacyjnego jest czasochłonnym procesem. Skoro jednak postać elektroniczna dyplomu jest równoważna postaci papierowej, to posiadaczowi dyplomu w większości</p>
75	Forum Administracji Akademickiej	art. 1 pkt 1 lit. d	<p>Postulujemy wprowadzenie zmiany w zakresie wydawania dyplomów doktorskich oraz habilitacyjnych w postaci</p>	

		<p>papierowej przez osobę, której nadano stopień, a nie przez osobę ubiegającą się o nadanie stopnia, ze wskazaniem terminu wnioskowania od momentu nadania stopnia.</p> <p>Postulujemy rozstrzygnąć, w jakim terminie od momentu złożenia wniosku o wydanie dyplomu w postaci papierowej, należy go sporządzić (czy analogicznie jak w przypadku wydawania dyplomów ukończenia studiów oraz suplementów do dyplomów?).</p> <p>W świetle proponowanego przepisu dyplom doktorski albo habilitacyjny w postaci papierowej mogą być wydane na wniosek osoby ubiegającej się o nadanie stopnia. Przepis ten ogranicza możliwość otrzymania wersji papierowej oryginału dyplomu po obronie, tj. osobie, która uzyskała stopień. Brak dyplomu doktorskiego i habilitacyjnego w postaci papierowej może powodować trudności z uznawalnością tych dyplomów za granicą oraz kontynuacją kariery naukowej za granicą, zwłaszcza poza Unią Europejską. W związku z tym, mając na uwadze, że skala wydawanych w Polsce dyplomów doktorskich i habilitacyjnych nie jest tak duża jak w przypadku dyplomów ukończenia studiów, proponujemy wprowadzić obowiązek wydawania dyplomu w obu postaciach automatycznie, bez składania wniosku, albo możliwość złożenia wniosku w tej sprawie przez jakiś okres po nadaniu stopnia.</p> <p>Wniosek o wydanie dyplomów w postaci papierowej winna składać osoba, która uzyskała już stopień, po pozytywnym zakończeniu procedury jego nadania. Wnioskowanie o wydanie dyplomu w postaci papierowej na etapie ubiegania się o stopień jest bezzasadne.</p> <p>W „komplecie” powinien być wydawany odpis w postaci papierowej w języku angielskim.</p> <p>Należy także doprecyzować maksymalny termin wnioskowania o wydanie dyplomu papierowego od momentu nadania stopnia, np. w terminie 30 dni od dnia otrzymania decyzji o nadaniu stopnia.</p>	<p>przypadków wystarczy możliwość okazania tego dokumentu w postaci elektronicznej. Należy pamiętać, że dyplomy doktorskie i dyplomy habilitacyjne są zwyczajowo wręczane podczas uroczystości akademickich. Prawdopodobnie tradycja ta zostanie utrzymana i dlatego też nie proponuje się określania terminu na sporządzenie dyplomu doktorskiego i dyplomu habilitacyjnego w postaci papierowej.</p> <p>Nie ma także potrzeby, aby każdorazowo do dyplomu doktorskiego lub dyplomu habilitacyjnego dołączać odpis w postaci papierowej w języku angielskim. Dotychczasowe rozwiązanie polegające na wnioskowaniu o odpis dyplomu doktorskiego lub dyplomu habilitacyjnego w języku angielskim, francuskim, hiszpańskim, niemieckim lub łacinie jest właściwe, bowiem to osoba, której nadano stopień, sama decyduje, czy, a jeżeli tak, to w jakim języku obcym potrzebuje odpisu dyplomu doktorskiego albo dyplomu habilitacyjnego.</p>
--	--	---	--

76	Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy	art. 1 pkt 1 lit. d	Proponujemy wyeliminowanie przepisów albo skrócenie terminów nakładających na uczelnie obowiązek wydawania odpisów dyplomów doktorskich i habilitacyjnych w postaci papierowej, zarówno w języku polskim, jak i w językach obcych, po tak długim okresie (10 lat).	<p style="text-align: center;">UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>W obecnym stanie prawnym nie wskazuje się terminu, w którym jest możliwe złożenie wniosku o wydanie odpisu dyplomu doktorskiego lub dyplomu habilitacyjnego. Wprowadzenie terminu 10-letniego od dnia nadania stopnia pozwoli zabezpieczyć zarówno interes osób, które uzyskały stopień, jaki i podmiotów doktoryzujących oraz podmiotów habilitujących, które będą realizowały to zadanie. Zgodnie z obowiązującymi przepisami odpis dyplomu doktorskiego i dyplomu habilitacyjnego odzwierciedla informacje zawarte w oryginale dyplomu. Wydawany dodatkowy odpis dyplomu, w przypadku zmian organizacyjnych w podmiocie doktoryzującym albo podmiocie habilitującym, powinien zawierać aktualną nazwę podmiotu, być opatrzony aktualną datą wydania oraz podpisany przez osobę aktualnie uprawnioną do podpisania w danym podmiocie. Jeżeli nie jest możliwe użycie wzoru dyplomu zastosowanego do jego wydania, wówczas odpis powinien być sporządzony na aktualnym wzorze, bez modyfikacji treści zawartej w dyplomie (co wskazuje § 5 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 5 lipca 2023 r. w sprawie dyplomów doktorskich, dyplomów habilitacyjnych i legitymacji doktoranta). To rozwiązanie jest dotychczas stosowane i będzie ono nadal mogło być stosowane do wydawania odpisów dyplomów doktorskich i dyplomów habilitacyjnych nawet po 10 latach od dnia nadania stopnia.</p>
77	Forum Administracji Akademickiej		<p>Obecnie brak jest bowiem regulacji wskazujących, jak powinny wyglądać te odpisy oraz jakie są zasady ich wydawania.</p> <p>W ciągu 10 lat są znaczne różnice we wzorach dyplomów (zawarte dane, wygląd, osoby podpisujące). Odpis wydany po upływie kilku lat może nie odpowiadać wzorowi dokumentu wydanemu wcześniej. Ponadto wzory dyplomów, które były wydawane kilka lat wstecz, mogą już być unieważnione.</p> <p>W związku z dużym problemem związanym z dostępnością archiwalnych druków, zastosowaniem odpowiednich wzorów dyplomów i brakiem regulacji, jak należy postąpić w przypadku braku obowiązujących w dniu obrony blankietów dokumentów, proponujemy wyeliminowanie przepisów albo skrócenie terminów nakładających na uczelnie obowiązek wydawania odpisów dyplomów po tak długim okresie (10 lat) w przypadku wniosku o dodatkowy odpis.</p>	
78	Politechnika Morska w Szczecinie w ramach międzyuczelnianego zespołu ds. POL-on	art. 1 pkt 1 lit. d	<p>Proponowany art. 179 ust. 4 PSWiN powinien brzmieć:</p> <p style="text-align: center;"><i>„4. Na wniosek osoby, której nadano stopień, podmiot systemu szkolnictwa wyższego i nauki wydaje dyplom doktorski albo dyplom habilitacyjny w postaci papierowej”.</i></p> <p>W uzasadnieniu wprowadzenia zmian jest mowa o osobie, która uzyskała stopień.</p>	<p style="text-align: center;">UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Nie jest zasadne ograniczenie możliwości złożenia wniosku o sporządzenie dyplomu doktorskiego lub dyplomu habilitacyjnego w postaci papierowej do osób, którym nadano stopień. Obecne przepisy umożliwiają kandydatowi do nadania stopnia złożenie wniosku wcześniej, ale realizacja następuje dopiero po uzyskaniu stopnia. Takie rozwiązanie daje podmiotowi doktoryzującemu i podmiotowi habilitującemu więcej czasu na przygotowanie dokumentu, co</p>

				<p>usprawni jego działanie. Osoba, której nadano stopień, będzie mogła natomiast otrzymać dyplom doktorski albo dyplom habilitacyjny szybciej.</p> <p>Ta elastyczność w procesie wnioskowania o sporządzenie dyplomu doktorskiego lub dyplomu habilitacyjnego w postaci papierowej jest korzystna, zarówno dla kandydata, jak i dla podmiotu doktoryzującego lub podmiotu habilitującego. Kandydat będzie mógł złożyć wniosek przed dniem nadania stopnia w dogodnym dla siebie momencie, a podmiot doktoryzujący albo podmiot habilitujący będzie mógł lepiej zarządzać swoimi zasobami i czasem.</p> <p>Tym samym należy przyjąć, że proponowana zmiana nie jest właściwa.</p>
79			<p>Jak powinny wyglądać odpisy, o których mowa w art. 179 ust. 5 PSWiN? Po 10 latach są znaczne różnice we wzorach dyplomów (zawarte dane, wygląd, aktualnie np. dokument publiczny, osoby podpisujące). Czy uczelnie powinny mieć druki dyplomów z każdego roku, tak aby wydawać odpis tożsamy z uzyskanym dyplomem? Wydając teraz dyplom po 10 latach nie jest on tożsamy z dokumentem wydanym 10 lat temu, więc nie jest on odpisem. A z drugiej strony wzory dyplomów, które były wydawane kilka lat wstecz, mogą już być unieważnione. Ministerstwo powinno jasno opisać zasady wydawania takich odpisów.</p>	<p>UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 5 lipca 2023 r. w sprawie dyplomów doktorskich, dyplomów habilitacyjnych i legitymacji doktoranta odpis dyplomu doktorskiego i dyplomu habilitacyjnego sporządza się, umieszczając na druku tego dyplomu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oznaczenie „ODPIS” albo „ODPIS PRZEZNACZONY DO AKT” – nad nazwą dokumentu, – informacje umieszczone na dyplomie, – pieczęć imienną i podpis kierownika podmiotu wydającego odpis albo osoby przez niego upoważnionej, – pieczęć urzędową podmiotu wydającego odpis, – oznaczenie miejscowości sporządzenia odpisu i datę sporządzenia odpisu. <p>Jeśli przygotowanie odpisu dyplomu doktorskiego albo dyplomu habilitacyjnego nie jest możliwe ze względu na zmiany organizacyjne lub brak odpowiedniego formularza, pozostaje możliwość sporządzenia duplikatu tego dyplomu. Duplikat powinien być sporządzony na aktualnym wzorze, bez modyfikacji treści zawartej w dyplomie (co wskazuje § 5 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 5 lipca</p>

				2023 r. w sprawie dyplomów doktorskich, dyplomów habilitacyjnych i legitymacji doktoranta). To rozwiązanie jest dotychczas stosowane i będzie ono nadal mogło być stosowane do wydawania odpisów dyplomów doktorskich i dyplomów habilitacyjnych nawet po 10 latach od dnia nadania stopnia.
80	Politechnika Śląska w ramach międzyuczelnianego zespołu ds. POL-on	art. 1 pkt 1 lit. d	<p>Proponowany przepis art. 179 ust. 4 PSWiN ogranicza możliwość otrzymania wersji papierowej oryginału dyplomu po obronie czyli osobie, która uzyskała stopień. Nie wiadomo, czy dyplom elektroniczny będzie honorowany za granicą. Przepis ten będzie powodował, że będzie wydawany zarówno dyplom elektroniczny, jak i papierowy dla wszystkich osób (na zapas).</p> <p>W związku z powyższym proponuje się przepis w brzmieniu: <i>„4. Na wniosek osoby ubiegającej się o nadanie stopnia podmiot systemu szkolnictwa wyższego i nauki wydaje dyplom doktorski albo dyplom habilitacyjny w postaci papierowej lub na wniosek osoby posiadającej stopień doktora lub doktora habilitowanego, o ile został dla tej osoby wydany dyplom w postaci elektronicznej.”</i></p> <p>Ewentualnie można wprowadzić jakieś przepisy przejściowe, np. na okres 2 lat i po tym czasie zweryfikować, ile osób i w jakich przypadkach potrzebuje papierowe oryginały dyplomów, a nie odpisy dyplomów.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Nie jest zasadne ograniczenie możliwości złożenia wniosku o sporządzenie dyplomu doktorskiego lub dyplomu habilitacyjnego w postaci papierowej do osób, którym nadano stopień. Obecne przepisy umożliwiają kandydatowi do nadania stopnia złożenie wniosku wcześniej, ale realizacja następuje już po nadaniu stopnia. Takie rozwiązanie daje podmiotowi doktoryzującemu lub podmiotowi habilitującemu więcej czasu na przygotowanie dokumentu, co usprawnia jego działanie.</p> <p>Projektowane przepisy umożliwiają również złożenie przez osobę, której nadano stopień, przed upływem 10 lat od dnia jego nadania, wniosku o sporządzenie przez podmiot doktoryzujący lub podmiot habilitujący odpisu dyplomu doktorskiego albo dyplomu habilitacyjnego w języku polskim lub w języku obcym w postaci papierowej.</p>
81	Akademia Górniczo-Hutnicza w ramach międzyuczelnianego zespołu ds. POL-on	art. 1 pkt 1 lit. d	<p>Proponuje się następujące brzmienie art. 179 ust. 1 PSWiN: <i>„1. W terminie 30 dni od dnia nadania stopnia podmiot systemu szkolnictwa wyższego i nauki wydaje osobie, której nadano stopień, dyplom doktorski w postaci elektronicznej albo dyplom habilitacyjny w postaci elektronicznej, a na wniosek tej osoby – również odpis dyplomu doktorskiego albo dyplomu habilitacyjnego, w postaci elektronicznej, w języku angielskim.”.</i></p> <p>Uważamy, że w obecnych czasach nie ma potrzeby wydawania dyplomów doktorskich i dyplomów</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Należy zaznaczyć, że przepis ma na celu wsparcie naukowców w dalszej karierze naukowej. Uzyskanie odpisu dyplomu doktorskiego lub dyplomu habilitacyjnego w innym języku obcym niż język angielski może być konieczne do celów prowadzenia przez osobę, która uzyskała stopień, badań naukowych lub prac rozwojowych w ramach międzynarodowej współpracy naukowej. Należy także zaznaczyć, że katalog języków obcych wskazanych w art. 179 ust. 2 PSWiN pozostaje zamknięty i nie proponuje się jego rozszerzenia względem obecnie obowiązującego brzmienia</p>

			<p>habilitacyjnych w tylu językach, zwłaszcza łacina jest bardzo problematyczna w aspekcie nowych dyscyplin z zakresu IT.</p>	<p>tego przepisu, a więc nie wprowadza się dodatkowego obciążenia dla podmiotów wydających te dyplomy. Język łaciński jako język charakterystyczny dla niektórych dyscyplin naukowych został utrzymany ze względu na jego znaczenie w tych dyscyplinach.</p>
82			<p>Proponuje się następujące brzmienie art. 179 ust. 4 i 5 PSWiN:</p> <p><i>„4. Na wniosek osoby, której nadano stopień, złożony przed upływem 30 dni od dnia jego nadania podmiot systemu szkolnictwa wyższego i nauki wydaje dyplom doktorski albo dyplom habilitacyjny w postaci papierowej.</i></p> <p><i>5. Na wniosek osoby, której nadano stopień, złożony przed upływem 5 lat od dnia jego nadania podmiot systemu szkolnictwa wyższego i nauki wydaje w postaci papierowej odpis dyplomu doktorskiego albo dyplomu habilitacyjnego, w języku polskim lub w językach obcych, o których mowa w ust. 1.”.</i></p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Nie jest zasadne ograniczenie możliwości złożenia wniosku o sporządzenie dyplomu doktorskiego albo dyplomu habilitacyjnego w postaci papierowej do osób, którym nadano stopień. Obecnie obowiązujące przepisy umożliwiają kandydatowi do nadania stopnia złożenie wniosku wcześniej, ale realizacja następuje po nadaniu stopnia. Takie rozwiązanie daje podmiotowi doktoryzującemu albo podmiotowi habilitującemu więcej czasu na przygotowanie dokumentu, co usprawnia jego działanie.</p> <p>Projektowane przepisy umożliwiają również złożenie przez osobę, której nadano stopień, przed upływem 10 lat od dnia jego nadania, wniosku o sporządzenie przez podmiot systemu szkolnictwa wyższego i nauki odpisu dyplomu doktorskiego albo dyplomu habilitacyjnego w języku polskim lub w języku obcym w postaci papierowej.</p> <p>Proponowana zmiana art. 179 ust. 6 PSWiN również nie jest do przyjęcia. Okres 10 lat na złożenie wniosku wydaje się terminem właściwym, uwzględniając specyfikę kariery naukowej, często wymagającej współpracy międzynarodowej. W obecnym stanie prawnym nie wskazuje się terminu, w którym jest możliwe złożenie wniosku o sporządzenie odpisu dyplomu doktorskiego lub dyplomu habilitacyjnego. Wprowadzenie terminu 10-letniego od dnia nadania stopnia pozwoli zabezpieczyć zarówno interes osób, które uzyskały stopień, jak i podmiotów doktoryzujących oraz podmiotów habilitujących, które będą realizowały to zadanie. Ponadto zmiana ta jest spójna z analogicznym rozwiązaniem dotyczącym wydawania odpisów dyplomów ukończenia studiów.</p>

83	Szkoła Główna Handlowa w Warszawie w ramach międzyuczelnianego zespołu ds. POL-on	art. 1 pkt 1 lit. d	W art. 179 ust. 1 PSWiN jest ten sam błąd legislacyjny, co w art. 77 ust. 2 pkt 2 PSWiN – termin na złożenie wniosku nie jest określony.	<p>UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Dokonano korekty art. 179 ust. 1 PSWiN, tak aby bezpośrednio wskazać, że wniosek składa się przed nadaniem stopnia. Umożliwi to podmiotowi doktoryzującemu albo podmiotowi habilitującemu przygotowanie odpisu dyplomu doktorskiego albo dyplomu habilitacyjnego, a osoba, której nadano stopień, będzie mogła go otrzymać w terminie określonym w PSWiN – nie później niż 30 dni od dnia nadania stopnia.</p>
84			Idea art. 179 ust. 2 pkt 1 PSWiN wobec treści pkt 2 oraz ust. 3 jest co najmniej wątpliwa.	<p>UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>W przypadku nadania stopnia naukowego doktora albo stopnia doktora w zakresie sztuki wspólnie przez kilka podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki podmioty te wydadzą wspólny dyplom doktorski w postaci elektronicznej albo jeden z nich wyda taki dyplom zgodnie z postanowieniami umowy. Jeśli stopień naukowy doktora albo stopień doktora w zakresie sztuki zostanie nadany przez podmiot systemu szkolnictwa wyższego i nauki po przeprowadzeniu postępowania z udziałem podmiotu zagranicznego, to wyłącznie podmiot krajowy będzie zobowiązany do wydania dyplomu doktorskiego w postaci elektronicznej. Osoba, której nadano stopień naukowy doktora albo stopień doktora w zakresie sztuki w postępowaniu z udziałem podmiotu zagranicznego, będzie mogła otrzymać wspólny dyplom doktorski w postaci papierowej lub tylko podmiot zagraniczny wyda taki dyplom zgodnie z postanowieniami umowy, a podmiot albo podmioty systemu szkolnictwa wyższego i nauki wydadzą dyplom doktorski w postaci elektronicznej.</p>
85			Skoro według umowy istnieje fakultatywność wydania papierowego dyplomu doktorskiego, to art. 179 ust. 4 PSWiN nie ma racji bytu, chyba że chodziło o to, że podmioty zawierające umowę muszą wybrać jedno z rozwiązań przewidzianych w ust. 3, ale nie wynika to jasno z projektowanego przepisu.	<p>UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Należy podkreślić, że dyplomy doktorskie będą obligatoryjnie wydawane w postaci elektronicznej przez krajowe podmioty doktoryzujące. Zawieranie umów, o których mowa w art. 179 ust. 4 PSWiN, dotyczy sytuacji, gdy postępowanie w sprawie nadania stopnia naukowego doktora albo stopnia doktora w zakresie sztuki jest prowadzone z udziałem podmiotu</p>

				<p>zagranicznego. Wówczas zgodnie z zawartą umową możliwe jest wydanie dyplomu wspólnego z podmiotem zagranicznym lub wydanie dwóch dyplomów, z których jeden jest wydawany przez podmiot zagraniczny, a drugi – przez podmiot krajowy. Zarówno wspólny dyplom doktorski wydawany przez podmiot zagraniczny, jak i dyplom wydawany wyłącznie przez podmiot zagraniczny (obok dyplomu wydawanego przez podmiot krajowy) będą miały postać wymaganą przez przepisy prawa obowiązujące w państwie, w którym dany podmiot zagraniczny prowadzi działalność. Natomiast gdyby wspólny dyplom doktorski zgodnie z umową miał być wydany przez podmiot krajowy, obowiązkową postacią będzie postać elektroniczna.</p> <p>Z kolei art. 179 ust. 3 PSWiN dotyczy sytuacji, gdy postępowanie w sprawie nadania stopnia naukowego doktora albo stopnia doktora w zakresie sztuki będzie prowadzone wyłącznie przez podmioty krajowe. W tym przypadku, zarówno wspólny dyplom doktorski, jak i dyplom wydany zgodnie z umową przez jeden z podmiotów doktoryzujących powinny być obligatoryjnie wydane w postaci elektronicznej. W takim przypadku obowiązują takie same zasady sporządzania dyplomów doktorskich w postaci papierowej jak w przypadku dyplomów doktorskich, które nie są wydawane w wyniku postępowania o nadanie stopnia naukowego doktora albo stopnia doktora w zakresie sztuki prowadzonego wspólnie. Wniosek o sporządzenie dyplomu doktorskiego w postaci papierowej składa się wówczas zgodnie z art. 179 ust. 7 PSWiN.</p>
86	Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej	art. 1 pkt 1 lit. d	Zastrzeżenia dotyczące braku możliwości nadawania <i>apostille</i> i legalizacji dyplomów ukończenia studiów w postaci elektronicznej dotyczą również dyplomów doktorskich i habilitacyjnych w tej postaci.	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>Planuje się uruchomienie funkcji wydawania elektronicznego <i>apostille</i> i elektronicznego uwierzytelniania dyplomów doktorskich i dyplomów habilitacyjnych w repozytorium.</p>
87	Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich	art. 1 pkt 1 lit. f	Jeśli w repozytorium będą gromadzone tylko dokumenty elektroniczne (a właściwie zestawy danych), należałoby oddzielić gromadzenie i udostępnianie w postaci	<p>UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Gromadzenie oraz udostępnianie dyplomów będzie dotyczyć dyplomów w postaci elektronicznej, natomiast usługa</p>

		<p>elektronicznej dokumentów od weryfikacji autentyczności, która będzie dotyczyła zarówno dokumentów w postaci elektronicznej, jak i papierowej.</p> <p>Do tej pory w ramach przygotowywania się do generowania elektronicznych dyplomów nie podnoszono kwestii elektronicznej wersji suplementu do dyplomu. Do tej pory system USOS nie był przygotowywany do tego procesu. Możemy drukować suplementy, ale każdorazowe generowanie może spowodować inny wygląd suplementu. Zatem ten element procesu generowania wymaga jeszcze dużego nakładu pracy po stronie dostawców oprogramowania. W związku z tym proponuje się następujące brzmienie art. 347a ust. 1 PSWiN:</p> <p><i>„1. Repozytorium dyplomów elektronicznych służy do:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1) obsługi procesu wydawania w postaci elektronicznej dyplomów ukończenia studiów wraz z suplementami do tych dyplomów oraz dyplomów doktorskich i dyplomów habilitacyjnych, a także odpisów tych dokumentów w językach obcych;</i> <i>2) gromadzenia i udostępniania w postaci elektronicznej dyplomów ukończenia studiów, dyplomów doktorskich i dyplomów habilitacyjnych, a także odpisów tych dokumentów w językach obcych, objętych obowiązkiem rejestracji w repozytorium,</i> <i>3) weryfikacji autentyczności dyplomów ukończenia studiów, dyplomów doktorskich i dyplomów habilitacyjnych, a także odpisów tych dokumentów w językach obcych, objętych obowiązkiem rejestracji w repozytorium.”.</i> 	<p>weryfikacji autentyczności będzie mogła obejmować, zarówno dokumenty w postaci elektronicznej, jak i papierowej – pod warunkiem, że uprzednio w repozytorium zostanie zarejestrowany dokument w postaci elektronicznej.</p> <p>W zakresie komunikacji repozytorium z systemami uczelnianymi należy wyjaśnić, że repozytorium będzie odpowiedzialne za cały proces generowania dokumentów, w tym suplementów do dyplomów. Systemy uczelniane będą odpowiedzialne jedynie za dostarczenie odpowiedniej, podpisanej przez upoważnione osoby kolekcji danych wymaganych przez repozytorium. Za generowanie dokumentów w postaci elektronicznej będzie w pełni odpowiedzialne repozytorium, a dokumenty wytworzone w ten sposób będą jednakowe, ponieważ będą składane i generowane w ramach systemu centralnego.</p>
88		<p>Art. 347a ust. 2 PSWiN w proponowanym brzmieniu nie uwzględnia wspólnych dyplomów doktorskich, o których mowa w art. 179 ust. 2 i 3 PSWiN. Wskazuje się na konieczność jego uzupełnienia w tym zakresie.</p>	<p>UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Nie ma potrzeby wprowadzania w art. 347a ust. 2 PSWiN dyplomów wspólnych, gdyż obowiązują w tym przypadku te same zasady jak w przypadku pozostałych dyplomów – jest jeden dokument wydany w postaci elektronicznej albo przez wszystkie podmioty nadające stopień wspólnie albo przez jeden z tych podmiotów, wskazany w umowie.</p>

89		<p>Proponuje się doprecyzować, że w repozytorium będą gromadzone:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dokumenty w postaci elektronicznej; 2) numery PESEL albo numery dokumentów tożsamości osób, którym wydano dyplom w postaci elektronicznej. <p>Mając na względzie powyższe, proponuje się nadać art. 347a ust. 2 PSWiN brzmienie:</p> <p><i>„2. W repozytorium dyplomów elektronicznych są gromadzone:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1) dyplomy ukończenia studiów w postaci elektronicznej wraz z suplementami do dyplomów i odpisami tych dokumentów w językach obcych wydanymi na podstawie art. 77 ust. 2 pkt 2 i ust. 2a oraz numery PESEL osób, którym wydano dyplom elektroniczny, a w przypadku braku tych numerów – numery dokumentów tożsamości tych osób oraz nazwy państw, które je wydały;</i> <i>2) dyplomy doktorskie w postaci elektronicznej wraz z ich odpisami w językach obcych wydanymi na podstawie art. 179 ust. 1 oraz numery PESEL osób, którym wydano dyplom doktorski w postaci elektronicznej, a w przypadku braku tych numerów – numery dokumentów tożsamości tych osób oraz nazwy państw, które je wydały;</i> <i>3) dyplomy habilitacyjne w postaci elektronicznej wraz z ich odpisami w językach obcych wydanymi na podstawie art. 179 ust. 1 oraz numery PESEL osób, którym wydano dyplom doktora habilitowanego w postaci elektronicznej, a w przypadku braku tych numerów – numery dokumentów tożsamości tych osób oraz nazwy państw, które je wydały.”.</i> 	<p style="text-align: center;">UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Brzmienie przepisu jest dokładnie takie jak zaproponowane.</p>
90		<p>W projektowanym art. 347a PSWiN brak jest informacji o dacie ukończenia studiów, którą zazwyczaj stanowi data złożenia egzaminu dyplomowego (obrony pracy dyplomowej), a zatem nie jest tożsama z datą wydania dyplomu. Data wydania dyplomu, rozumiana jako data rejestracji dokumentu w repozytorium, może być datą</p>	<p style="text-align: center;">UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Niezbędne elementy dyplomu ukończenia studiów w postaci papierowej i w postaci elektronicznej zostaną określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów. Obecnie tytuł zawodowy i data jego uzyskania są niezbędnymi elementami</p>

		<p>późniejszą i będzie ustalana automatycznie w momencie opatrzenia dokumentu kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną zawierającą znacznik czasu.</p> <p>Poruszany problem wydaje się być istotny z uwagi na poniższe kwestie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dla celów dokumentacyjnych (np. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, ustalanie kapitału początkowego) istotne jest precyzyjne wskazanie daty ukończenia studiów; w związku z tym proponujemy, aby w samym dyplomie lub w jego suplemencie jednoznacznie wskazywano datę egzaminu dyplomowego jako datę ukończenia studiów, natomiast data wydania dokumentu (czyli data rejestracji w repozytorium) pozostawała zgodna z wymogami technicznymi i prawnymi dotyczącymi dyplomów elektronicznych; 2) dyplom ukończenia studiów i suplement do dyplomu w postaci papierowej będą wydawane wyłącznie na wniosek studenta, w terminie 30 dni od dnia wydania dyplomu w postaci elektronicznej (tj. dopiero po wcześniejszym wytworzeniu i zarejestrowaniu w wersji elektronicznej); student posiada status studenta do dnia złożenia egzaminu dyplomowego (obrony pracy dyplomowej), a nie do daty wydania dyplomu, rozumianej jako data rejestracji dokumentu w repozytorium. <p>Wprowadzenie daty złożenia egzaminu dyplomowego w dyplomie ukończenia studiów (rozdzielenie dat wydania i ukończenia studiów) wyeliminuje możliwe błędne określanie daty ukończenia studiów przez studenta, tj. uznawania daty wydania dyplomu za datę ukończenia studiów. Ponadto pozwoli zachować zgodność z obowiązującymi przepisami.</p> <p>Przykład:</p> <p>Absolwent z roku 2027 będzie miał wystawiony tylko dyplom w języku polskim w postaci elektronicznej (repozytorium). Po 5 latach złoży wniosek o wystawienie odpisu dyplomu</p>	<p>dyplomu ukończenia studiów, zgodnie z § 32 pkt 9 tego rozporządzenia, a zatem także w dyplomie ukończenia studiów w postaci elektronicznej uczelnia będzie zobowiązana do wprowadzenia daty ukończenia studiów (uzyskania tytułu zawodowego).</p> <p>Jak wskazano w uzasadnieniu projektu, data wydania w dyplomie ukończenia studiów w postaci papierowej będzie musiała być taka sama jak data wydania w dyplomie w postaci elektronicznej. Zgodnie z projektowanymi przepisami dyplom ukończenia studiów w postaci elektronicznej zostanie uznany za wydany z chwilą jego zarejestrowania w repozytorium, kiedy to zostanie opatrzony kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną ze znacznikiem czasu, co pozwoli na ustalenie w sposób niebudzący wątpliwości daty wydania dokumentu. Data wydania dyplomu jest jednym z niezbędnych elementów dyplomu określonym w § 32 ww. rozporządzenia, innym niż data ukończenia studiów.</p> <p>Czym innym od daty wydania dyplomu ukończenia studiów jest natomiast data wydania odpisu tego dyplomu. Każdy z tych dokumentów powinien być opatrzony aktualną datą jego wydania (dyplom ukończenia studiów zawiera datę wydania dyplomu, a odpis dyplomu zawiera datę wydania tego odpisu).</p>
--	--	--	---

			<p>w języku obcym (np. niemieckim) w wersji papierowej – repozytorium zarejestruje egzemplarz w wersji elektronicznej, datę rejestracji wersji w języku niemieckim należy umieścić na wersji papierowej. Nie będzie ona zgodna z datą rejestracji (5 lat wcześniej) wersji dyplomu w języku polskim. Czy takie rozwiązanie będzie prawidłowe? Data wydania dyplomu to data rejestracji w repozytorium.</p>	
91	<p>Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy</p>	<p>art. 1 lit. f</p>	<p>Postulujemy doprecyzować, czy dyplomy wraz z suplementami, ich odpisami, a także dyplomy doktorskie i habilitacyjne oraz ich odpisy w postaci elektronicznej będą również udostępniane do pobrania uczelniom, czy będą mogły być dostępne tylko w repozytorium oraz w jaki sposób będzie następowało potwierdzenie pobrania (odbioru) tych dokumentów przez ich posiadaczy.</p> <p>Rozwiązania przyjęte w zakresie dyplomów cyfrowych przewidują udostępnianie do pobrania tych dokumentów przez osoby będące ich posiadaczami. Natomiast przepisy dotyczące wydawania takich dokumentów w postaci elektronicznej, nakładają obowiązek ich wydania na uczelnie, co może powodować niejasności interpretacyjne – z jednej strony uczelnia wydaje dokumenty w postaci cyfrowej, ale nie ma podstawy prawnej do tego, aby mogła je pobrać. Przepis art. 347a ust. 10 PSWiN przewiduje dostęp do repozytorium m.in. dla rektorów, natomiast proponowane rozwiązania nie zakładają możliwości ich pobrania przez uczelnię. Uczelnia ma zatem obowiązek wydać dokument w postaci elektronicznej i rektor ma do niego dostęp, ale nie wiadomo, czy może go pobrać w takiej postaci przykładowo do teczki akt osobowych studenta prowadzonej w postaci elektronicznej. Nie wiadomo również, w jaki sposób będzie następowało potwierdzenie pobrania dokumentów w postaci elektronicznej i czy takie zdarzenie będzie musiało zostać odnotowane w dokumentacji przebiegu studiów prowadzonej przez uczelnię.</p>	<p>UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Podmiot wydający dyplom będzie miał dostęp do wystawionych przez siebie dyplomów i zawartych w nich danych na podstawie art. 347a ust. 12 pkt 2 PSWiN. Możliwe więc będzie również pobranie dyplomu z repozytorium przez podmiot wydający i ewentualne przekazanie absolwentowi lub włączenie do elektronicznej teczki akt osobowych studenta, z tym że kwestie związane z teczką akt osobowych studenta są przedmiotem regulacji rozporządzenia wydawanego na podstawie art. 81 PSWiN, a nie PSWiN.</p>

			Możliwość pobierania przez uczelnie dyplomu w postaci elektronicznej i przekazanie go absolwentowi zapewni dostęp do dyplomów elektronicznych osobom, które nie posiadają numeru PESEL i nie mogą zalogować się do repozytorium za pośrednictwem Krajowego Węzła Identyfikacji Elektronicznej. Rozwiązanie takie jest szczególnie istotne w przypadku absolwentów będących obywatelami państw trzecich, którzy ukończyli studia w Polsce, ale ze względu na brak numeru PESEL nie mają możliwości skorzystania z systemu logowania opartego na profilu zaufanym czy innych krajowych metodach uwierzytelniania. Poprzez umożliwienie uczelniom pobrania dokumentu z repozytorium i jego dalszego przekazania absolwentowi w sposób bezpieczny, można zapewnić równy dostęp do dyplomów elektronicznych wszystkim absolwentom, niezależnie od ich obywatelstwa, czy posiadania polskich dokumentów tożsamości, co przyczyni się do zwiększenia dostępności systemu i eliminacji barier dostępu do usług cyfrowych w szkolnictwie wyższym.	
92	Forum Administracji Akademickiej	art. 1 pkt 1 lit. f	W art. 347a ust. 3 PSWiN należy dodać kolejny pkt 3, który obejmuje rejestrację dyplomu. W art. 347a PSWiN zniknął przepis dotyczący zamieszczania dyplomu wraz z suplementem do dyplomu, dyplomu doktorskiego i habilitacyjnego. W jaki sposób przebiegać będzie zamieszczanie tych dokumentów po ich sporządzeniu w systemie POL-on za pomocą repozytorium, a następnie opatrywanie kwalifikowanym podpisem elektronicznym osoby upoważnionej do podpisywania takich dokumentów? Czy po wprowadzeniu danych do repozytorium za pośrednictwem interfejsu trzeba będzie pobrać plik (pytanie w jakim formacie), a następnie go podpisać kwalifikowanym podpisem elektronicznym rektora i ponownie wgnać do systemu POL-on?	UWAGA WYJAŚNIONA Kwestii rejestracji dyplomu dotyczy art. 347a ust. 7 PSWiN. Szczegółowy opis sposobu wydawania dokumentów zostanie określony w przepisach wydanych na podstawie art. 353 PSWiN. W repozytorium będzie rejestrowany dokument uprzednio opatrzony podpisem kwalifikowanym.
93			Należy także doprecyzować, gdzie i w jaki sposób będą gromadzone niezbędne elementy dyplomu wydawanego w postaci elektronicznej oraz dodatkowe elementy, a także	UWAGA WYJAŚNIONA Niezbędne elementy dyplomu ukończenia studiów oraz suplementu do dyplomu zostaną określone w rozporządzeniu

		<p>gdzie i w jaki sposób będą gromadzone treści do wpisania do suplementu do dyplomu, np. uzyskane oceny w pkt 4.3. suplementu.</p> <p>Co z tożsamością danych ujętych na dyplomie i w suplemencie do dyplomu w postaci elektronicznej i papierowej, ponieważ zniknął przepis o obowiązku stosowania tożsamych danych na dyplomie i w suplemencie do dyplomu w postaci elektronicznej i papierowej określony dotychczas w art. 77 ust. 2e PSWiN. Czy brak regulacji oznacza, że dyplom czy suplement do dyplomu w postaci elektronicznej będzie mógł zawierać inny zestaw danych niż dyplom czy suplement do dyplomu w postaci papierowej?</p>	<p>Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów, a niezbędne elementy dyplomu doktorskiego i dyplomu habilitacyjnego – w rozporządzeniu Ministra Edukacji i Nauki z dnia 5 lipca 2023 r. w sprawie dyplomów doktorskich, dyplomów habilitacyjnych i legitymacji doktoranta. Ich tożsamość zostanie zapewniona przez precyzyjne określenie zakresów danych w ww. rozporządzeniach.</p> <p>Zgodnie z art. 347a ust. 1 pkt 2 PSWiN dane zawarte w suplemencie do dyplomu będą gromadzone w repozytorium.</p>
94		<p>Należy także doprecyzować, jak należy rozumieć udostępnienie dyplomu za pośrednictwem repozytorium.</p> <p>Postulujemy o doprecyzowanie, czy dyplomy wraz z suplementami do dyplomów, ich odpisami, a także dyplomy doktorskie i habilitacyjne oraz ich odpisy w postaci elektronicznej będą również udostępniane do pobrania uczelniom. Czy też będą mogły być dostępne tylko w repozytorium oraz w jaki sposób będzie następowało potwierdzenie pobrania (odbioru) tych dokumentów przez ich posiadaczy?</p> <p>Rozwiązania przyjęte w zakresie dyplomów cyfrowych przewidują udostępnianie do pobrania tych dokumentów przez osoby będące ich posiadaczami. Natomiast przepisy dotyczące wydawania takich dokumentów w postaci elektronicznej, nakładają obowiązek ich wydania na uczelnie, co może powodować niejasności interpretacyjne – z jednej strony uczelnia wydaje dokumenty w postaci cyfrowej, ale nie ma podstawy prawnej do tego, aby mogła je pobrać. Przepis art. 347a ust. 10 PSWiN przewiduje dostęp do repozytorium m.in. dla rektorów, natomiast proponowane rozwiązania nie zakładają możliwości ich pobrania przez uczelnię. Uczelnia ma zatem obowiązek wydać dokument w postaci elektronicznej i rektor ma do niego dostęp, ale nie wiadomo,</p>	<p>UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Podmiot wydający dyplom będzie miał dostęp do wystawionych przez siebie dyplomów i zawartych w nich danych na podstawie art. 347a ust. 12 pkt 2 PSWiN. Możliwe więc będzie również pobranie dyplomu z repozytorium przez podmiot wydający i ewentualne przekazanie absolwentowi albo osobie, której nadano stopień, lub włączenie do elektronicznej teczki akt osobowych studenta, z tym że kwestie związane z teczką akt osobowych studenta są przedmiotem regulacji rozporządzenia wydawanego na podstawie art. 81 PSWiN, a nie PSWiN.</p>

			czy może go pobrać w takiej postaci przykładowo do teczki akt osobowych studenta prowadzonej w postaci elektronicznej. Nie wiadomo również, w jaki sposób będzie następowało potwierdzenie pobrania dokumentów w postaci elektronicznej i czy takie zdarzenie będzie musiało zostać odnotowane w dokumentacji przebiegu studiów prowadzonej przez uczelnię.	
95	Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej	art. 1 pkt 1 lit. f	W art. 347a ust. 1 PSWiN proponuje się dodać pkt 3 w brzmieniu: „3) <i>nadawania elektronicznego apostille</i> ”. W państwach, gdzie są elektroniczne dyplomy i nadawane jest elektroniczne <i>apostille (e-apostille)</i> repozytorium dyplomów wykorzystywane jest również do nadawania <i>e-apostille</i> . Tak jest np. w Bułgarii, gdzie w repozytorium jest „nakładka” służąca do nadawania <i>e-apostille</i> . W Polsce obecnie <i>apostille</i> nadawane jest wyłącznie w wersji papierowej, ale w przyszłości będzie prawdopodobnie istniała konieczność elektronicznego poświadczania dokumentów. Warto już obecnie zabezpieczyć taką możliwość.	UWAGA UWZGLĘDNIONA
96			W art. 347a ust. 10 PSWiN proponuje się dodać pkt 3 w brzmieniu: „3) <i>NAWA w zakresie nadawania elektronicznego apostille</i> .”. W przypadku gdyby repozytorium było wykorzystywane do nadawania elektronicznego <i>apostille</i> NAWA również powinna mieć dostęp do repozytorium. To kwestia bardziej techniczna, np. w Bułgarii osoba nadająca elektroniczne <i>apostille</i> ma wgląd do elektronicznych dokumentów zgromadzonych w repozytorium.	UWAGA UWZGLĘDNIONA
97	Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej	art. 1 pkt 2	Obowiązek wydawania dyplomów w postaci elektronicznej ma wejść w życie z dniem 1 stycznia 2027 r., przy czym repozytorium ma rozpocząć funkcjonowanie już w dniu 30 czerwca 2026 r. Choć przesunięcie terminu względem pierwotnej wersji ustawy jest uzasadnione, nadal istnieje ryzyko niedostosowania uczelni – zwłaszcza mniejszych lub	UWAGA WYJAŚNIONA Rozwiązanie wdrażające repozytorium przewiduje dwie ścieżki wydawania dokumentów elektronicznych: maszynowo – za pomocą komunikacji systemowej repozytorium/system uczelni lub innego podmiotu systemu szkolnictwa wyższego

			z ograniczoną infrastrukturą <i>IT</i> – do wdrożenia tych rozwiązań w terminie.	<p>i nauki (API) oraz ręcznie – bezpośrednio z poziomu systemu repozytorium (zalogowany użytkownik).</p> <p>Przewiduje się, że niektóre podmioty mogą nie być zainteresowane integracją swoich systemów z repozytorium i będą preferować wykorzystanie narzędzi dostępnych przez interfejs użytkownika.</p>
98	Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy	art. 3 pkt 1	Postulujemy ustalenie jednego, państwowego wzoru dyplomu ukończenia studiów w zakresie elementów dyplomów, ich rozmieszczenia (wizualizacji na dyplomie) oraz zabezpieczeń stosowanych na blankiecie, spełniających wymagania zgodne z ustawą z dnia 22 listopada 2018 r. o dokumentach publicznych.	<p>UWAGI NIEUWZGLĘDNIONE</p> <p>Nie przewiduje się wprowadzenia wzoru dyplomu ukończenia studiów.</p> <p>Na podstawie upoważnienia zawartego w art. 81 PSWiN minister określi niezbędne elementy dyplomu ukończenia studiów w postaci papierowej i w postaci elektronicznej w rozporządzeniu z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów.</p>
99	Forum Administracji Akademickiej		<p>Jeden wzór dyplomu znacząco ułatwi wprowadzenie e-dyplomu oraz ułatwi zapewnienie kompatybilności z dyplomem papierowym. Jednocześnie zwiększy poziom zaufania do dyplomu wśród instytucji weryfikujących autentyczność dyplomu, w tym również pracodawców. Mnogość wzorów dyplomów utrudnia pracodawcom weryfikowanie autentyczności dokumentu, jak również prowadzi do obciążenia uczelni obowiązkiem potwierdzania dyplomu. Jeden państwowy wzór, zapewniający kompatybilność pomiędzy wersją elektroniczną i papierową:</p> <ul style="list-style-type: none"> — usprawni proces przygotowywania odpisów papierowych dyplomu (odgórne sparametryzowanie treści i ich rozmieszczenia ułatwiające wydruk odpisu bezpośrednio z systemu POL-on), — ułatwi proces rekrutacji pracodawcom (nie ma konieczności sprawdzania wzorów w Biuletynie Informacji Publicznej poszczególnych uczelni, ponieważ jest jeden wzór), — zwolni uczelnie z obowiązku potwierdzania autentyczności dyplomu (w szczególności, gdy wersja elektroniczna i papierowa nie byłyby kompatybilne), 	

			<p>— usprawni proces zgłaszania/modyfikacji dyplomu jako dokumentu publicznego kategorii drugiej (zamiast kilkuset emitentów dokumentu jest jeden),</p> <p>— zmniejszy koszty pozyskania blankietów (efekt skali – zamawianie jednego wzoru blankietu dla wszystkich uczelni).</p> <p>Ogólnopolski wzór dyplomu zwiększy zaufanie do dokumentu oraz usprawni proces wdrożenia e-dyplomu.</p> <p>Ponadto należy również zwrócić uwagę, że pojawiły się ostatnio zapowiedzi prac nad europejskim dyplomem wspólnym, co mogłoby stanowić argument do dalszej dyskusji nad ujednoliceniem wzoru dyplomu krajowego.</p>	
100	Politechnika Krakowska w ramach międzyuczelnianego zespołu ds. POL-on	art. 3 pkt 1	<p>Proponuje się zrezygnować z uczelnianego wzoru dyplomu ukończenia studiów i wprowadzić jednolity wzór dyplomu ukończenia studiów dla wszystkich uczelni.</p> <p>Uzasadnienie:</p> <p>Wprowadzenie jednolitego wzoru dyplomu ukończenia studiów dla wszystkich uczelni ułatwi przygotowywanie elektronicznych dyplomów ukończenia studiów, obniży koszty ponoszone przez uczelnie w związku z przygotowaniem wzorów dyplomów, a poprzez ujednolicenie układu treści i szaty graficznej ułatwi weryfikację dokumentu przez pracodawców i inne instytucje, co przyczyni się do zwiększenia zaufania do autentyczności dokumentu.</p>	
101	Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich	art. 3 pkt 2	<p>Przepis umożliwia pobieranie opłaty wyłącznie za odpis dyplomu w języku obcym. Postuluje się rozszerzenie tej możliwości również na odpisy w języku polskim ze względu na wysokie koszty związane z przygotowaniem i zabezpieczeniem druków zgodnie z ustawą z dnia 22 listopada 2018 r. o dokumentach publicznych.</p> <p>Jednocześnie zmianie powinno ulec rozporządzenie wydawane na podstawie art. 81 PSWiN, ustalające maksymalną opłatę za wydanie dodatkowego odpisu lub duplikatu. Obecnie obowiązująca maksymalna kwota</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Należy zauważyć, że od dnia 1 stycznia 2027 r. uczelnie będą obowiązane do wydawania dyplomów ukończenia studiów wraz z suplementem do dyplomu w postaci elektronicznej (będzie to podstawowa postać tych dokumentów) oraz, na wniosek studenta, nieodpłatnie jednego odpisu tych dokumentów w języku obcym. Ze względów oczywistych nie będzie natomiast odpisów tych dokumentów w języku polskim w postaci elektronicznej. Z kolei odpisy w języku polskim w postaci papierowej będą sporządzane wyłącznie na wniosek</p>

			<p>w wysokości 20 zł nie odzwierciedla rzeczywistych kosztów, zwłaszcza związanych z wydawaniem dokumentów po wielu latach od ukończenia studiów lub też dokumentów w językach obcych. Sugeruje się przekazanie kompetencji do ustalania wysokości opłat uczelniom.</p>	<p>studenta (art. 77 ust. 2c PSWiN), a dodatkowe odpisy (art. 77 ust. 2d PSWiN) – na wniosek studenta albo absolwenta, dla którego sporządzono uprzednio dyplom w postaci papierowej zgodnie z art. 77 ust. 2c PSWiN.</p> <p>Po wprowadzeniu do systemu szkolnictwa wyższego i nauki obowiązku wydawania dyplomów ukończenia studiów w postaci elektronicznej zostanie przeprowadzona ocena zasadności zmiany przepisów w zakresie opłat za wydawane absolwentom dokumenty dotyczące studiów.</p> <p>Natomiast kwestia wysokości opłat za wydanie duplikatów dyplomu ukończenia studiów lub suplementu do dyplomu, a także za wydanie odpisów tych dokumentów w językach obcych stanowi materię rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów, a nie projektowanej ustawy.</p>
102	Forum Administracji Akademickiej	art. 3 pkt 2	<p>Dążąc do zminimalizowania liczby dyplomów i suplementów do dyplomów wydawanych w postaci papierowej, postulujemy, aby były one wydawane za odpłatnością. Opłaty powinny dotyczyć zarówno dokumentów wydanych jako oryginały, jaki i odpisy, sporządzanych zarówno w języku polskim jak i w języku obcym (wyłącznie w języku angielskim).</p> <p>Założenie, że e-dyplom jest formą główną i docelową, zatem dyplom papierowy powinien być dodatkowo odpłatny jako generujący koszty:</p> <ul style="list-style-type: none"> • techniczne (papier zabezpieczony, który będzie zamawiany w związku z e-dyplomem w mniejszej liczbie, co podniesie koszt jednostkowy papieru), • związane z nakładem pracy, jakim jest przygotowanie odpisu w wersji papierowej. <p>Ograniczy to zamawianie odpisów papierowych tylko do przypadków, gdy taki odpis jest faktycznie potrzebny absolwentowi. Odpłatność za dyplom papierowy ograniczy korzystanie z papierowej wersji dokumentu.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Postulat dotyczący wprowadzenia opłat za sporządzenie dyplomu ukończenia studiów w postaci papierowej to zmiana systemowa, wymagająca szerokich konsultacji, m.in. ze środowiskiem studenckim, dla którego stanowiłoby to nałożenie nowego obciążenia.</p> <p>Jednocześnie należy zauważyć, że za dodatkowe odpisy dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu w języku obcym uczelnie będą mogły nadal pobierać opłaty. Projekt w art. 4 pkt 2 wprowadza zmianę w art. 79 ust. 2 pkt 4 PSWiN w tym zakresie.</p> <p>Po wprowadzeniu do systemu szkolnictwa wyższego i nauki obowiązku wydawania dyplomów ukończenia studiów w postaci elektronicznej zostanie przeprowadzona ocena zasadności zmiany przepisów w zakresie opłat za wydawane absolwentom dokumenty dotyczące studiów.</p>

			Ponadto, celem podkreślenia charakteru dyplomu ukończenia studiów w wersji papierowej jako opcjonalnego, dodatkowego dokumentu uzupełniającego dyplom wydawany w formie elektronicznej, a także mając na uwadze potrzebę racjonalizacji wniosków o jego sporządzenie wyłącznie w sytuacjach faktycznej potrzeby, proponuje się wprowadzenie opłaty za przygotowanie i wydanie takiego odpisu.	
103	Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich	art. 4	Przepisy są nieczytelne ze względu na zbyt zawiłą konstrukcję. Może to prowadzić do trudności interpretacyjnych po stronie uczelni i absolwentów. Proponuje się ich uproszczenie dla zapewnienia przejrzystości i jednoznaczności stosowania.	UWAGA UWZGLĘDNIONA
104	Forum Administracji Akademickiej	art. 4	<p>Wnioskujemy o uchylenie przepisów przewidujących możliwość składania wniosków o wydanie dodatkowych odpisów dyplomów i suplementów do dyplomów na zasadach dotychczasowych, określonych w art. 77 ust. 2a PSWiN w brzmieniu dotychczasowym po wejściu w życie nowych przepisów.</p> <p>Z perspektywy obywatela, który po latach od ukończenia studiów potrzebuje dodatkowego odpisu dyplomu lub suplementu do dyplomu – na przykład w związku z aplikacją na zagraniczne studia, migracją, czy procesem uznania kwalifikacji zawodowych – pojawiają się istotne trudności. Przede wszystkim czas oczekiwania na wydanie tych dokumentów bywa bardzo długi. Główną przyczyną jest brak jasnych i jednolitych przepisów, które regulowałyby, na jakich drukach i według jakich wzorów uczelnie powinny sporządzać odpisy dokumentów wydanych wiele lat wcześniej. Na przestrzeni lat wzory dyplomów i suplementów do dyplomów ulegały wielokrotnym zmianom, przez co uczelnie często nie wiedzą, do którego wzoru powinny się odnieść, co powoduje opóźnienia, niepewność i konieczność dodatkowej korespondencji z uczelnią. Sytuacja dodatkowo się</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>W związku z propozycją wprowadzenia maksymalnego okresu 10 lat od dnia ukończenia studiów, w jakim absolwent może złożyć wniosek o sporządzenie w postaci papierowej dodatkowego odpisu dyplomu ukończenia studiów lub suplementu do dyplomu (art. 77 ust. 2d PSWiN), w art. 5, który stanowi przepis przejściowy, zachodzi konieczność uregulowania sytuacji absolwentów posiadających w dniu wejścia w życie ww. przepisu, tj. w dniu 1 stycznia 2027 r., wyłącznie dyplomy ukończenia studiów i suplementy do dyplomów w postaci papierowej. Osoby te dotychczas mogły ubiegać się o dodatkowe odpisy tych dokumentów bez ograniczeń w czasie (na podstawie obecnie obowiązującego art. 77 ust. 2a PSWiN). Mając na uwadze zachowanie możliwości ubiegania się o wydanie tych dokumentów przez osoby uprawnione, w art. 5 ust. 1 projektowanej ustawy zaproponowano wprowadzenie regulacji, zgodnie z którą wnioski o wydanie dodatkowego odpisu dyplomu ukończenia studiów lub odpisu suplementu do dyplomu, w języku polskim lub w języku obcym, złożone przez ww. osoby i nierozpatrzone przed dniem 1 stycznia 2027 r. (kiedy wejdzie w życie przepis wprowadzający ww. ograniczenie czasowe),</p>

			<p>komplikuje, gdy obywatel wnioskuje o odpis dyplomu czy suplementu do dyplomu w języku innym niż angielski.</p> <p>Proponowane rozwiązanie przewidujące możliwość złożenia takiego wniosku bezterminowo oraz w okresie do dnia 31 grudnia 2028 r. oraz 2 lat od dnia, w którym upłynie termin, o którym mowa w art. 77 ust. 2c PSWiN w brzmieniu nadanym projektem, jest nieczytelne, dyskusyjne i nadal będzie generować niepotrzebne trudności. Obawiamy się, że do uczelni wpłynie bardzo duża liczba wniosków o wydanie dodatkowych odpisów dyplomów wydawanych w różnych okresach i według różnych wzorów, a w polskim prawodawstwie brakuje przepisów, które w sposób jasny i klarowny określałyby, w jaki sposób sporządzić i wydać dodatkowe odpisy zarówno w języku polskim, jak i w języku obcym po wielu latach, a w szczególności na jakim druku czy blankiecie i wedle jakiego wzoru.</p> <p>Ponadto brak określenia maksymalnego terminu od dnia ukończenia studiów, w jakim absolwent może złożyć wniosek o wydanie dodatkowego odpisu, nadal będzie nastroczał problemów w praktyce. Będzie to mogło prowadzić do sytuacji, w której dodatkowy odpis w zakresie treści będzie różnił się od oryginału, np. z uwagi na zmianę wzoru dyplomu lub suplementu do dyplomu albo zmianę nazwy uczelni, inną datę wydania dodatkowego odpisu.</p>	<p>będą przez uczelnie rozpatrywane na zasadach dotychczasowych.</p> <p>Natomiast w art. 5 ust. 2 projektowanej ustawy określono termin, w jakim osoby posiadające dyplom ukończenia studiów lub suplement do dyplomu wydane w postaci papierowej do dnia 31 grudnia 2026 r. będą mogły wnioskować o wydanie dodatkowego odpisu dyplomu lub odpisu suplementu, w języku polskim lub w języku obcym. Uczelnia będzie wydawała tym osobom dodatkowe odpisy dyplomu ukończenia studiów lub suplementu do dyplomu w języku polskim lub w języku obcym, jeżeli wniosek o ich wydanie zostanie złożony w terminie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – do dnia 31 grudnia 2028 r. – w przypadku gdy od dnia ukończenia studiów przez absolwenta upłynęło co najmniej 10 lat albo – 2 lat od dnia, w którym upłynie 10 lat od dnia ukończenia studiów – w przypadku osób, które ukończyły studia w okresie krótszym niż 10 lat przed dniem wejścia w życie art. 77 ust. 2d ustawy zmienianej w art. 4 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą. <p>Wprowadzenia powyższych rozwiązań przejściowych wymaga zasada pewności prawa. Skoro bowiem aktualnie nie ma ograniczeń czasowych w ubieganiu się o dodatkowe odpisy dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu, osoby uprawnione przed dniem wejścia w życie zmiany do otrzymania tych dokumentów powinny przynajmniej przez jakiś czas zachować tę możliwość.</p> <p>Natomiast sposób sporządzania odpisów dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu regulują przepisy rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów.</p>
105	Politechnika Krakowska w ramach międzyuczelnianego zespołu ds. POL-on	art. 4 ust. 2	<p>Proponuje się ujednolicenie okresu, w którym absolwent może wnioskować o wydanie dodatkowego odpisu dyplomu lub suplementu, o którym mowa w art. 4 ust. 2 pkt 1 i 2 projektu ustawy.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Odnosząc się do propozycji skrócenia terminu na występowanie, na podstawie projektowanego art. 5 ust. 2, przez absolwenta z wnioskiem o wydanie dodatkowych</p>

		<p>Dodatkowy odpis dyplomu ukończenia studiów lub odpis suplementu do dyplomu w języku polskim lub w języku obcym uczelnia powinna wydawać osobom posiadającym dyplom ukończenia studiów lub suplement do dyplomu wydane w postaci papierowej do dnia 31 grudnia 2026 r., jeżeli wniosek o ich wydanie zostanie złożony nie później niż do roku po wejściu w życie ustawy.</p> <p>Uzasadnienie:</p> <p>Proponowane przepisy, które wyróżniają dwie możliwości, czyli wnioskowanie w przypadku, gdy od dnia ukończenia studiów upłynęło co najmniej 10 lat oraz wnioskowanie w przypadku ukończenia studiów w okresie krótszym niż 10 lat, są niejasne i budzą wątpliwości dotyczące osób, które mogą wnioskować o dodatkowe odpisy dyplomu, oraz terminów, w jakich mogą wnioskować o dodatkowe odpisy dyplomu. Sporządzenie dodatkowego odpisu dyplomu lub dodatkowych odpisów dyplomu po latach od ukończenia studiów przez absolwenta to skomplikowana procedura, a przygotowany odpis dyplomu, którego wzorem uczelnia już nie dysponuje, wielokrotnie nie stanowi odwzorowania oryginału dyplomu ani co do treści ani co do szaty graficznej. Należy podkreślić, że doceniając zrozumienie projektodawcy dla postulatów uczelni zgłaszanych od kilku lat w związku z art. 77 ust. 2a PSWiN, postulujemy skrócenie do jednego roku terminu, w którym uczelnia jest zobowiązana do wydania – na wniosek absolwenta – dodatkowego odpisu dyplomu lub suplementu. Ta zmiana gwarantuje dysponowanie przez uczelnię niezbędnymi formularzami, na których drukowane są odpisy dyplomów, a jednocześnie daje absolwentowi czas na wystąpienie do uczelni z wnioskiem, którego z jakiegoś powodu nie złożył jako student.</p> <p>Warto pamiętać, że absolwenci uczelni zainteresowani uzyskaniem tłumaczenia dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu na inny język niż języki wskazane w PSWiN, korzystają z usług tłumaczy przysięgłych. W tym</p>	<p>odpisów dyplomu ukończenia studiów lub suplementu do dyplomu w postaci papierowej z uwagi na brak regulacji wskazujących, jak powinny wyglądać te odpisy oraz jakie są zasady ich wydawania, należy wyjaśnić, że kwestie związane ze sposobem sporządzania odpisów tych dokumentów regulują przepisy rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów.</p> <p>Należy wyjaśnić, że w związku z propozycją wprowadzenia maksymalnego okresu 10 lat od dnia ukończenia studiów, w jakim absolwent może złożyć wniosek o sporządzenie w postaci papierowej dodatkowego odpisu dyplomu ukończenia studiów lub suplementu do dyplomu (art. 77 ust. 2d PSWiN), w art. 5, który stanowi przepis przejściowy, zachodzi konieczność uregulowania sytuacji absolwentów posiadających w dniu wejścia w życie ww. przepisu, tj. w dniu 1 stycznia 2027 r., wyłącznie dyplomy ukończenia studiów i suplementy do dyplomów w postaci papierowej. Osoby te dotychczas mogły ubiegać się o dodatkowe odpisy tych dokumentów bez ograniczeń w czasie (na podstawie obecnie obowiązującego art. 77 ust. 2a PSWiN). Mając na uwadze zachowanie możliwości ubiegania się o wydanie tych dokumentów przez osoby uprawnione, w art. 5 ust. 2 projektowanej ustawy zaproponowano wprowadzenie regulacji, zgodnie z którą o wydanie dodatkowego odpisu dyplomu ukończenia studiów lub odpisu suplementu do dyplomu, w języku polskim lub w języku obcym, będą mogły ubiegać się osoby posiadające dyplom lub suplement wydane w postaci papierowej do dnia 31 grudnia 2026 r., jeżeli wniosek o ich wydanie zostanie złożony w terminie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – do dnia 31 grudnia 2028 r. (tj. przez 2 lata od wejścia w życie ww. ograniczenia czasowego) – w przypadku gdy od dnia ukończenia studiów przez absolwenta upłynęło co najmniej 10 lat albo – 2 lat od dnia, w którym upłynie 10 lat od dnia ukończenia
--	--	---	---

			<p>samym trybie mogą oni w każdym terminie uzyskać tłumaczenie dyplomu i suplementu do dyplomu na dowolny język obcy, w tym język obcy wskazany obecnie w PSWiN.</p>	<p>studiów – w przypadku osób, które ukończyły studia w okresie krótszym niż 10 lat przed dniem wejścia w życie art. 77 ust. 2d ustawy zmienianej w art. 4 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.</p> <p>Skrócenie tego terminu do jednego roku od dnia wejścia w życie ustawy, tj. do dnia 31 grudnia 2026 r., byłoby bezzasadne, ponieważ w tym okresie będzie nadal obowiązywał przepis art. 77 ust. 2a PSWiN, zgodnie z którym nie ma żadnych ograniczeń czasowych w przypadku wnioskowania o dodatkowe odpisy dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu.</p>
106	<p>Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich</p>	<p>art. 4 ust. 2</p>	<p>Proponuje się usunąć ten przepis. Tego typu regulacja w konsekwencji może doprowadzić do lawiny wniosków o wydanie odpisów, tak na wszelki wypadek, bo za moment nie będzie to już możliwe.</p> <p>Przy sporządzaniu odpisu dyplomu ukończenia studiów (również w języku obcym) nie ma jednoznacznej wykładni, jak należy stosować przepisy odnoszące się do zabezpieczeń dokumentów przed fałszerstwem określonych ustawą z dnia 22 listopada 2018 r. o dokumentach publicznych. Zgodnie bowiem z art. 2 ust. 2 tej ustawy dokumentem publicznym jest również jego odpis, wypis, duplikat i wtórnik. W wielu uczelniach nie ma już druków, na których wydawany był oryginał.</p> <p>W przypadku utraty dyplomu absolwent może ubiegać się o wydanie duplikatu. Byłoby dobrze ustalić niebudzące wątpliwości przepisy określające zasady wydawania duplikatów.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Odnosząc się do propozycji usunięcia projektowanego art. 5 ust. 2 z uwagi na brak regulacji wskazujących, jak powinny wyglądać odpisy dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu oraz jakie są zasady wydawania duplikatu dyplomu, należy wyjaśnić, że kwestie związane ze sposobem sporządzania duplikatów i odpisów dokumentów ukończenia studiów regulują przepisy rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów.</p> <p>W związku z propozycją wprowadzenia maksymalnego okresu 10 lat od dnia ukończenia studiów, w jakim absolwent może złożyć wniosek o sporządzenie w postaci papierowej dodatkowego odpisu dyplomu ukończenia studiów lub suplementu do dyplomu (art. 77 ust. 2d PSWiN), w art. 5, który stanowi przepis przejściowy, zachodzi konieczność uregulowania sytuacji absolwentów posiadających w dniu wejścia w życie ww. przepisu, tj. w dniu 1 stycznia 2027 r., wyłącznie dyplomy ukończenia studiów i suplementy do dyplomów w postaci papierowej. Osoby te dotychczas mogły ubiegać się o dodatkowe odpisy tych dokumentów bez ograniczeń w czasie (na podstawie obecnie obowiązującego art. 77 ust. 2a PSWiN). Mając na uwadze zachowanie możliwości ubiegania się o wydanie tych dokumentów przez</p>

				osoby uprawnione, w art. 5 ust. 2 zaproponowano wprowadzenie regulacji, zgodnie z którą o wydanie dodatkowego odpisu dyplomu ukończenia studiów lub odpisu suplementu do dyplomu, w języku polskim lub w języku obcym, będą mogły ubiegać się osoby posiadające dyplom lub suplement wydane w postaci papierowej do dnia 31 grudnia 2026 r., jeżeli złożą wniosek o wydanie tych dodatkowych odpisów dokumentów w określonych w tym przepisie terminach. Wprowadzenia powyższych rozwiązań przejściowych wymaga zasada pewności prawa. Skoro bowiem aktualnie nie ma ograniczeń czasowych w ubieganiu się o dodatkowe odpisy dyplomu ukończenia studiów i suplementu do dyplomu, osoby uprawnione do otrzymania tych dokumentów przed dniem wejścia w życie zmiany powinny przynajmniej przez jakiś czas zachować tę możliwość.
107	Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich	art. 6 ust. 1	Czy uczelnie będą mogły same zdecydować o zakresie wydawanych dokumentów, np. tylko na wybranych kierunkach?	<p>UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Decyzja dotycząca wydawania absolwentom, którzy ukończą studia w okresie od dnia 30 czerwca 2026 r. do dnia 31 grudnia 2026 r., dyplomów ukończenia studiów wraz z suplementami do dyplomów i odpisów tych dokumentów w języku obcym w postaci elektronicznej, będzie należała do uczelni. Jeżeli uczelnia uzna, że jest już technicznie i organizacyjnie przygotowana na wdrożenie nowego systemu, będzie mogła wydawać tym absolwentom dokumenty ukończenia studiów w postaci elektronicznej, niezależnie od wydawanych nadal w tym okresie obligatoryjnie dokumentów w postaci papierowej. Uczelnia będzie mogła również zdecydować, że dyplomy w postaci elektronicznej będzie wydawała w tym okresie tylko na wybranych kierunkach studiów.</p>
108			W proponowanym art. 6 ust. 1 nie zostało określone, czy wzory dyplomów ukończenia studiów w wersji papierowej i elektronicznej będą tożsame. Dla studentów, których teczki akt osobowych prowadzone są w postaci elektronicznej, a którzy podejść do obrony pracy	<p>UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Na podstawie upoważnienia zawartego w art. 81 PSWiN minister określi niezbędne elementy dyplomu ukończenia studiów w postaci papierowej i w postaci elektronicznej. Zmiana rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa</p>

		<p>dypłomowej w okresie od dnia 30 czerwca 2026 r. do dnia 31 grudnia 2026 r. uczelnie otrzymują dwie ścieżki postępowania, tj.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) są zobowiązane do wydawania dyplomów ukończenia studiów wraz z suplementami do dyplomów w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów, tj. poprzez odwzorowanie cyfrowe, bądź 2) będą mogły (zgodnie z art. 6 projektowanej ustawy), pod warunkiem, że są technicznie i organizacyjnie przygotowane na wdrożenie nowego systemu, wydawać dyplomy ukończenia studiów wraz z suplementami do dyplomów i odpisy tych dokumentów w języku obcym w postaci elektronicznej, niezależnie od wydawanych nadal w tym okresie obligatoryjnie dokumentów w postaci papierowej. <p>Mając na względzie planowane zmiany (i możliwe dwie ścieżki postępowania uczelni w okresie od dnia 30 czerwca 2026 r. do dnia 31 grudnia 2026 r.), wydaje się uzasadnione dookreślenie informacji odnośnie do wzoru/wzorów dyplomów (w wersjach papierowej i elektronicznej) oraz podmiotu zatwierdzającego wzory.</p> <p>Jeżeli wzory dyplomów mają być tożsame (zgodnie z przepisami ww. rozporządzenia mówimy o odwzorowaniu), a wzór dyplomu ukończenia studiów w postaci elektronicznej (o zatwierdzeniu wzoru dyplomu w postaci elektronicznej nie wspomina się w proponowanych zmianach w ustawie) ma być np. udostępniony w repozytorium (po wydaniu dyplomu w postaci elektronicznej będzie możliwe wydanie dyplomu ukończenia studiów wraz z suplementem do dyplomu oraz ich odpisów w postaci papierowej), to wzór dyplomu ukończenia studiów w postaci papierowej zatwierdzany przez senat powinien być tożsamy z dyplomem ukończenia studiów w wersji elektronicznej. W związku z tym pojawia się potrzeba określenia terminu udostępnienia uczelniom wzoru</p>	<p>Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów w tym zakresie wejdzie w życie w dniu 30 czerwca 2026 r. tak, aby mogło być ono stosowane do wydawania dyplomów ukończenia studiów i suplementów do dyplomów w postaci elektronicznej na podstawie art. 7 projektowanej ustawy.</p>
--	--	---	--

			dyplomu ukończenia studiów w postaci elektronicznej, aby senaty uczelni mogły zatwierdzić wzór dyplomu ukończenia studiów w postaci papierowej i korzystać ze ścieżki drugiej (czyli uczelnia będzie mogła wydawać dyplomy ukończenia studiów wraz z suplementami do dyplomów i odpisy tych dokumentów w języku obcym w postaci elektronicznej).	
109	Forum Administracji Akademickiej	art. 6 i art. 7	<p>Jako stowarzyszenie zrzeszające członków administracji akademickiej w pełni popieramy i zgadzamy się z rozwiązaniami mającymi na celu wprowadzenie elektronicznych dyplomów w polskim systemie szkolnictwa wyższego. Stanowi to kluczowy krok w stronę modernizacji i zwiększenia wiarygodności dokumentów poświadczających wykształcenie. Wprowadzenie dyplomu w postaci elektronicznej jako podstawowej formy dokumentu to przede wszystkim przejście do systemu, który jest znacznie bezpieczniejszy i praktyczniejszy niż tradycyjny dyplom papierowy.</p> <p>Dyplomy cyfrowe bezsprzecznie zapewniają wysoki poziom bezpieczeństwa i uwierzytelnienia autentyczności – dyplom cyfrowy jest znacznie trudniejszy do sfalszowania niż papierowy – posiada kwalifikowaną pieczęć elektroniczną oraz znacznik czasu, które jednoznacznie potwierdzają autentyczność i integralność dokumentu. Ponadto pozwalają na natychmiastową i zdalną weryfikację, a także na pełną mobilność i wygodę dla jego posiadacza. Możliwość szybkiej weryfikacji dokumentu przez pracodawców, urzędy czy inne instytucje eliminuje ryzyko fałszerstw i wzmacnia zaufanie do systemu. E-dyplom będzie można zweryfikować automatycznie w repozytorium – bez pośrednictwa uczelni. To skrócenie czasu i zwiększenie wiarygodności wobec pracodawców czy instytucji zagranicznych.</p> <p>W dobie mobilności międzynarodowej e-dyplom daje możliwość natychmiastowego przesłania dokumentu gdziekolwiek – bez fizycznego przesyłania pocztą, ryzyka zagubienia lub konieczności poświadczeń notarialnych.</p>	<p>UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Odnosząc się do kwestii symbolicznego wymiaru wręczania dyplomów, warto zaznaczyć, że w przeważającej większości przypadków ceremonie graduacyjne mają charakter uroczysty i symboliczny – absolwenci otrzymują pamiątkowe wersje dyplomu lub listy gratulacyjne, natomiast właściwy dokument był dotąd odbierany indywidualnie w dziekanacie. Tym samym wprowadzenie dyplomu ukończenia studiów w postaci elektronicznej nie wpływa na samo wydarzenie jako takie, lecz jedynie upraszcza jego administracyjny aspekt.</p> <p>Ponadto warto zauważyć, że Unia Europejska – zgodnie z celami zrównoważonego rozwoju i cyfryzacji usług publicznych – dąży do ograniczania obiegu dokumentów papierowych na rzecz rozwiązań cyfrowych. W tym kontekście dyplom ukończenia studiów w postaci elektronicznej nie tylko odpowiada na oczekiwania współczesnych studentów i absolwentów, lecz także wpisuje się w szerszą politykę cyfrowej transformacji administracji.</p> <p>Ewentualne rozwiązania przejściowe, takie jak wydawanie dyplomu w postaci papierowej na wniosek, zapewniają zachowanie elastyczności przy jednoczesnym wspieraniu kierunku zmian.</p>

		<p>Mamy również świadomość, że dla aktualnych i przyszłych studentów e-dyplom to naturalny sposób uzyskiwania dokumentów, tak samo jak e-recepty czy e-podpis.</p> <p>Dyplomy elektroniczne będą dostępne w ciągu 30 dni od ukończenia studiów lub nadania stopnia, bez konieczności fizycznej obecności w uczelni. Możliwość ich pobrania przez repozytorium lub aplikację mObywatel usprawni procesy administracyjne, zwłaszcza dla osób mieszkających za granicą.</p> <p>Widzimy również szanse na redukcję kosztów i obciążeń administracyjnych, ponieważ elektroniczna postać dokumentów ograniczy koszty druku, archiwizacji i obsługi dokumentacji papierowej, a uczelnie będą mogły skupić zasoby na obsłudze naukowej i dydaktycznej, nie na procesach biurokratycznych.</p> <p>Być może należy rozważyć postulat wprowadzenia okresu przejściowego, w którym równolegle wydawane byłyby dyplomy w wersji papierowej i cyfrowej – przez pierwsze 2–3 lata obowiązywania nowych przepisów. Propozycja ta uzasadniona jest potrzebą płynnego wdrożenia nowych rozwiązań oraz minimalizacji ryzyka niezadowolenia ze strony absolwentów (choć widzimy, że nowe pokolenia coraz bardziej funkcjonują w trybie e-). Dyplom papierowy w tym czasie mógłby być wydawany domyślnie, bez konieczności składania osobnego wniosku, a Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego wraz z uczelniami i Ośrodkiem Przetwarzania Informacji – Państwowym Instytutem Badawczym mogłyby uruchomić szeroką kampanię informacyjną w tej sprawie.</p> <p>Wydawanie dyplomów papierowych będzie i tak konieczne w przypadku złożenia przez studenta wniosku, zatem dodatkowe obciążenie administracyjne wynikające z domyślnego ich wydawania w okresie przejściowym może być relatywnie niewielkie. „Ewolucyjne (miękkie) wdrożenie” dyplomu cyfrowego mogłoby ułatwić jego akceptację przez</p>	
--	--	--	--

			<p>środowisko akademickie, studentów i absolwentów, a stopniowe wycofywanie wersji papierowej – po upowszechnieniu się praktyki wydawania dyplomu cyfrowego – może być skuteczniejsze i mniej kontrowersyjne niż wprowadzenie radykalnego obowiązku składania wniosku pod rygorem braku dokumentu papierowego.</p> <p>Należy zwrócić uwagę, że choć argumenty na rzecz ograniczenia wydawania dyplomów papierowych są zrozumiałe, to ważne jest również, aby dostrzec symboliczny i emocjonalny wymiar odbioru dyplomu przez absolwentów. Moment wręczenia dokumentu jest dla wielu osób ważnym wydarzeniem, traktowanym jako element celebracji zakończenia studiów, a wersja papierowa – w odróżnieniu od cyfrowej – może mieć dla nich szczególną wartość osobistą. Pojawia się więc pytanie, czy rzeczywiście środowisko akademickie jest gotowe, by całkowicie i bezwarunkowo zrezygnować z wydawania papierowych dyplomów.</p> <p>E-dyplomy mają charakter deregulacyjny, przyczyniają się do uproszczenia procesów oraz są wygodne dla zdecydowanej większości interesariuszy.</p> <p>Z drugiej jednak strony nie każda instytucja organizuje uroczystości wręczenia dyplomów, a w wielu przypadkach wręczenie dokumentów ma charakter administracyjny i odbywa się indywidualnie. Tym samym, wdrożenie e-dyplomu nie wpływa istotnie na doświadczenie studenta związane z zakończeniem nauki.</p>	
110	Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich	art. 7 ust. 1	<p>Czy podmioty nadające stopnie będą mogły same zdecydować o zakresie wydawanych dokumentów, np. tylko dla wybranej dyscypliny?</p>	<p>UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Przepis wskazuje na fakultatywność wydawania dyplomu doktorskiego i dyplomu habilitacyjnego w postaci elektronicznej w okresie, o którym mowa w art. 8 ust. 1. Nie sprecyzowano przy tym, aby wydawanie tych dyplomów w postaci elektronicznej nie mogło być ograniczone tylko do niektórych dyscyplin naukowych lub artystycznych, w których podmiot nadaje stopnie. Tym samym to od decyzji podmiotu będzie zależało, czy i w jakim zakresie zastosuje rozwiązania</p>

				określone w art. 8.
111	Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich	art. 8 pkt 1 w zw. z art. 3 pkt 9	W art. 8 projektu wskazano, że zmiana wynikająca z art. 3 pkt 9 projektu wchodzi w życie z dniem ogłoszenia ustawy. Wskazana zmiana obejmuje katalog baz danych, w których zawartość wprowadzonych danych jest zgodna ze stanem faktycznym. Z kolei zawarty w propozycji nowelizacji art. 342 ust. 3 pkt 9 PSWiN dotyczy repozytorium. Repozytorium nie będzie zawierało żadnych danych w 2025 r. ani w styczniu 2026 r., zatem nie ma konieczności potwierdzania prawdziwości tychże danych już w styczniu 2026 r. Nie znajduje uzasadnienia nakładanie na osoby kierujące podmiotami, o których mowa w art. 354 ust. 2 PSWiN, obowiązku składania oświadczenia w przedmiocie zgodności danych w repozytorium już w styczniu 2026 r.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Przepis zostanie zmieniony.
112	Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy	dodatkowy postulat legislacyjny	Postulujemy ustalenie jednego, państwowego wzoru dyplomu doktorskiego i habilitacyjnego wraz z ustaleniem jednego państwowego blankietu dyplomu (zmiana art. 181 PSWiN). Jeden wzór dyplomu znacząco ułatwi wprowadzenie e-dyplomu oraz ułatwi zapewnienie kompatybilności z dyplomem papierowym. Jednocześnie zwiększy poziom zaufania do dyplomu wśród instytucji weryfikujących autentyczność dyplomu, w tym również pracodawców. Mnogość wzorów dyplomów utrudnia pracodawcom weryfikowanie autentyczności dokumentu, jak również prowadzi do obciążenia podmiotów doktoryzujących i podmiotów habilitujących obowiązkiem potwierdzania dyplomu. Jeden państwowy wzór, zapewniający kompatybilność pomiędzy wersją elektroniczną i papierową: <ul style="list-style-type: none"> — usprawni proces przygotowywania odpisów papierowych dyplomu (odgórne sparametryzowanie treści i ich rozmieszczenia ułatwiające wydruk odpisu bezpośrednio z systemu POL-on), — ułatwi proces rekrutacji pracodawcom (nie ma konieczności sprawdzania wzorów w Biuletynie Informacji Publicznej poszczególnych podmiotów 	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Proponowana nowelizacja nie uwzględnia zmiany art. 181 PSWiN. Nie przewiduje się tym samym wprowadzenia wzoru dyplomu doktorskiego i dyplomu habilitacyjnego. Obecne przepisy wskazują wyłącznie na istnienie obowiązkowych elementów tych dyplomów, określonych przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 5 lipca 2023 r. w sprawie dyplomów doktorskich, dyplomów habilitacyjnych i legitymacji doktoranta. Tym samym najistotniejszy zakres danych jest ujednolicony w całym systemie szkolnictwa wyższego i nauki. Niemniej jednak pozwala się podmiotom doktoryzującym i podmiotom habilitującym na zachowanie określonego zakresu autonomii przez ustalanie elementów fakultatywnych dyplomu doktorskiego i dyplomu habilitacyjnego, co dla wielu podmiotów jest bardzo cenne, gdyż daje im możliwość wyróżnienia się w środowisku i zaakcentowania odrębności.
113	Forum Administracji Akademickiej			

			<p>doktoryzujących i podmiotów habilitujących, ponieważ jest jeden wzór),</p> <ul style="list-style-type: none"> — zwolni podmioty doktoryzujące i podmioty habilitujące z obowiązku potwierdzania autentyczności dyplomu (w szczególności, gdy wersja elektroniczna i papierowa nie byłyby kompatybilne), — usprawni proces zgłaszania/modyfikacji dyplomu jako dokumentu publicznego kategorii drugiej (zamiast kilkuset emitentów dokumentu jest jeden), — zmniejszy koszty pozyskania blankietów (efekt skali – zamawianie jednego wzoru blankietu dla wszystkich podmiotów doktoryzujących i podmiotów habilitujących). <p>Ogólnopolski wzór dyplomu zwiększa zaufanie do dokumentu oraz usprawnia proces wdrożenia e-dyplomu.</p>	
114	<p>Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy</p>	<p>dodatkowy postulat legislacyjny</p>	<p>W art. 349 ust. 1 PSWiN należy dodać przepisy pozwalające na przechowywanie w bazie osób upoważnionych do podpisywania dokumentów informacji o:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) stopniu lub tytule profesora, którym posługuje się osoba upoważniona; 2) zakresie upoważnienia. <p>Stopień lub tytuł profesora będą wykorzystywane przez repozytorium przy wprowadzaniu dokumentu – lista osób upoważnionych do podpisywania oraz do jego wizualizacji – dane osoby podpisującej. Raz wprowadzona informacja będzie możliwa do ponownego użycia przy wyświetlaniu i weryfikacji danych osoby podpisującej. Obecnie wykaz osób upoważnionych do podpisywania gromadzi odwzorowania cyfrowe pieczęci i parafy, które zawierają informacje o stopniu lub tytule profesora. W tej postaci (skanu) nie nadają się one jednak do ponownego użycia i cyfrowego przetwarzania na potrzeby e-dyplomów.</p> <p>Informacja o zakresie upoważnienia mogłaby zostać opisana w rozporządzeniu. Celem zmiany jest umożliwienie określenia w bazie osób upoważnionych do podpisywania dokumentów zakresu dostępu do informacji oraz ograniczenie</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p>

			<p>zbioru dokumentów umożliwiających podpis, np. do dziedziny, dyscypliny lub wydziału. Zmiana jest odpowiedzią na pytania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Czy przewodniczący rady dyscypliny filozofia może podpisać dyplom doktorski w dyscyplinie astronomia? 2. Czy dziekan wydziału prawa może podpisać suplement do dyplomu ukończenia studiów na kierunku informatyka, za który odpowiada inny wydział? <p>Zakres upoważnienia pozwoli zapobiec sytuacji przekroczenia ram upoważnienia i wydania dyplomu niezgodnie z wewnętrznymi regulacjami instytucji.</p>	
115	Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy	dodatkowy postulat legislacyjny	<p>Postulujemy wprowadzenie jednoznacznych przepisów, w świetle których dyplomy ukończenia studiów, suplementy do dyplomów oraz ich odpisy w postaci elektronicznej, a także dyplomy doktorskie i habilitacyjne w postaci elektronicznej wydawane będą osobom, które odpowiednio ukończyły studia lub którym nadano stopień po dniu 31 grudnia 2026 r.</p> <p>Dążąc do wyeliminowania wątpliwości interpretacyjnych w zakresie tego, komu należy wydawać obligatoryjnie dokumenty w postaci cyfrowej i od którego momentu, w celu uniknięcia wydawania dokumentów w postaci elektronicznej wstecznie przed dniem 1 stycznia 2027 r., należy jako datę graniczną przyjąć odpowiednio datę ukończenia studiów lub datę nadania stopnia po dniu 31 grudnia 2026 r.</p>	UWAGI UWZGLĘDNIONE
116	Forum Administracji Akademickiej	dodatkowy postulat legislacyjny	<p>Postulujemy wprowadzenie jednoznacznych przepisów, w świetle których dyplomy ukończenia studiów, suplementy do dyplomów oraz ich odpisy w postaci elektronicznej, a także dyplomy doktorskie i habilitacyjne oraz ich odpisy w postaci elektronicznej wydawane będą wyłącznie osobom, które odpowiednio ukończyły studia lub którym nadano stopień po dniu 31 grudnia 2026 r.</p> <p>W związku z zaproponowanym brzmieniem przepisu zidentyfikowano potencjalny problem polegający na tym, że osoby broniące się w grudniu 2026 r. mogą otrzymać dyplomy papierowe według starych zasad, a inne – z tego samego</p>	

			<p>rocznika również broniące się w grudniu 2026 r., których dyplomy nie zostaną wydane do końca grudnia, będą już objęte obowiązkiem wydania dyplomu cyfrowego. Jeśli nie złożą wniosku o wersję papierową przed ukończeniem studiów, otrzymają wyłącznie wersję cyfrową. Konieczne jest zatem jednoznaczne doprecyzowanie przepisów przejściowych, zwłaszcza poprzez wskazanie, że o postaci wydania dyplomu decyduje data ukończenia studiów, a nie data wydania dyplomu. Takie rozwiązanie pozwoli jasno wyznaczyć, które osoby mają otrzymać dyplom w formie cyfrowej, a które jeszcze w papierowej, na podstawie danych rejestrowanych w systemie POL-on.</p> <p>Dążąc do wyeliminowania wątpliwości interpretacyjnych w zakresie tego, komu należy wydawać obligatoryjnie dokumenty w postaci cyfrowej i od którego momentu, w celu uniknięcia wydawania dokumentów w postaci elektronicznej wstecznie przed dniem 1 stycznia 2027 r., należy jako datę graniczną przyjąć odpowiednio datę ukończenia studiów lub datę nadania stopnia po dniu 31 grudnia 2026 r.</p>	
117	Politechnika Krakowska w ramach międzyuczelnianego zespołu ds. POL-on	dodatkowy postulat legislacyjny	<p>Proponuje się ujednolicenie sposobu wypełniania suplementu do dyplomu.</p> <p>Uzasadnienie:</p> <p>W świetle przepisów dotyczących wydawania przez uczelnie dyplomu oraz suplementu do dyplomu w postaci elektronicznej niezbędne jest ujednolicenie sposobu wypełniania suplementu. Wydanie suplementu do dyplomu w postaci elektronicznej, które będzie wynikiem wprowadzenia odpowiednich danych do systemu POL-on, wymusza ustalenie jednolitego sposobu wypełniania suplementu do dyplomu przez uczelnie. Takie rozwiązanie będzie skutkowało wydawaniem przez wszystkie uczelnie suplementów do dyplomu o jednolitej szacie graficznej i jednolitym, porównywalnym układzie treści. Ułatwi to pracodawcom i innym instytucjom weryfikację dokumentu wydanego w postaci elektronicznej.</p>	<p>UWAGA WYJAŚNIONA</p> <p>Kwestie związane z określeniem niezbędnych elementów dyplomu ukończenia studiów w postaci papierowej i w postaci elektronicznej oraz wzoru suplementu do dyplomu stanowią materię rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów, a nie projektowanej ustawy.</p>

118	Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych S.A.	dodatkowy postulat legislacyjny	<p>W projekcie nie uregulowano możliwości weryfikacji przez kwalifikowanych dostawców usług zaufania w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylające dyrektywę 1999/93/WE, zwanego dalej „rozporządzeniem eIDAS”, atrybutów w postaci wykształcenia i tytułów naukowych, na potrzeby portfeli tożsamości cyfrowych.</p> <p>Taki obowiązek wynika z przepisów rozporządzenia eIDAS. Zgodnie z art. 45e tego aktu, państwa członkowskie zapewniają, aby wprowadzono środki umożliwiające kwalifikowanym dostawcom usług zaufania, którzy dostarczają kwalifikowane elektroniczne poświadczenia atrybutów weryfikację drogą elektroniczną, na żądanie użytkownika, autentyczności wymienionych w załączniku VI atrybutów w zestawieniu z odpowiednim źródłem autentycznym na poziomie krajowym lub poprzez wyznaczonych pośredników uznanych na poziomie krajowym zgodnie z prawem Unii Europejskiej lub prawem krajowym oraz w przypadku gdy atrybuty te polegają na źródłach autentycznych w sektorze publicznym. Wśród atrybutów wymienionych w załączniku VI znajdują się atrybuty w postaci wykształcenia i tytułu naukowego.</p> <p>Projektowane przepisy dotyczące repozytorium nie zawierają rozwiązań w tym zakresie. W związku z tym wnosi się o uzupełnienie regulacji dotyczącej zasad działania i funkcjonalności repozytorium poprzez wprowadzenie, na poziomie ustawowym, przepisów zapewniających możliwość dostarczania oraz weryfikowania, przez kwalifikowanego dostawcę usług, na żądanie użytkownika portfela tożsamości cyfrowej, autentyczności atrybutów w postaci wykształcenia i tytułu naukowego.</p> <p>Wobec powyższego wnosimy o wprowadzenie w dodawanym do ustawy z dnia 30 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy – Prawo</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Projektowana ustawa reguluje wyłącznie zasady gromadzenia, udostępniania i weryfikacji dokumentów w ramach repozytorium. Integracja z usługami kwalifikowanych dostawców poświadczeń atrybutów jest kwestią implementacji rozporządzenia eIDAS i powinna być uregulowana w odrębnym akcie prawnym (np. w ustawie z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania i identyfikacji elektronicznej), a nie w przepisach PSWiN. Wprowadzanie proponowanych przepisów do art. 347a PSWiN mogłoby rozszerzyć cel działania repozytorium poza obszar przewidziany w PSWiN, co groziłoby rozproszeniem odpowiedzialności za przetwarzanie danych osobowych. Dostęp do danych o wykształceniu będzie realizowany przez centralny system repozytorium, co umożliwi realizację art. 45e rozporządzenia eIDAS w sposób bezpieczny, kontrolowany przez państwo, bez ryzyka masowego rozszerzenia kręgu podmiotów uprawnionych do bezpośredniego przetwarzania danych dotyczących wykształcenia.</p> <p>Implementacja rozporządzenia eIDAS, w tym mechanizmu kwalifikowanego poświadczenia atrybutów edukacyjnych, jest planowana w odrębnym projekcie ustawy, w terminie zsynchronizowanym z wdrożeniem Europejskiego Portfela Tożsamości Cyfrowej.</p>
-----	--	---------------------------------	--	---

		<p>oświatowe oraz niektórych innych ustaw przepisie art. 347a ust. 1 PSWiN pkt 3 i 4 w brzmieniu:</p> <p>„3) <i>dostarczania, przez kwalifikowanych dostawców usług zaufania, atrybutów, w zakresie wykształcenia i tytułu naukowego, w ramach kwalifikowanego elektronicznego poświadczania atrybutów;</i></p> <p>4) <i>weryfikowania, przez kwalifikowanych dostawców usług zaufania dostarczających kwalifikowane elektroniczne poświadczenia atrybutów, autentyczności atrybutów w zakresie wykształcenia i tytułu naukowego.</i>”</p> <p>oraz wprowadzenie dodatkowego przepisu stanowiącego, iż dostęp do danych zawartych w repozytorium przysługuje także kwalifikowanym dostawcom usług zaufania na potrzeby dostarczania atrybutów w zakresie wykształcenia i tytułu naukowego w ramach elektronicznego poświadczania atrybutów oraz weryfikowania autentyczności tych atrybutów.</p>	
--	--	---	--

2. Projekt ustawy nie wymagał zasięgnięcia opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji ani uzgodnienia z właściwymi organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym Europejskim Bankiem Centralnym.
3. Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem ustawy w trybie ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677).